

บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง : ศึกษากรณีการจัดสรร
เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

โดย

นางสาวอภิสร่า ผดุงเจริญ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ)
สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง : ศึกษากรณีการจัดสรร
เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

โดย

นางสาวอภิสรรา ผดุงเจริญ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ)
สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THE ROLE OF THE FUND FOR DEVELOPMENT OF POLITICAL PARTIES:
STUDY ON THE ALLOCATION OF THE FUND TO POLITICAL PARTY
ACCORDING TO THE ORGANIC ACT ON POLITICAL PARTIES
B.E. 2550

BY

MISS APHITSARA PHADUNGCHAROEN

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE
(PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC AFFAIRS)
EXECUTIVE PROGRAM IN PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC AFFAIRS
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวอภิสร่า ผดุงเจริญ

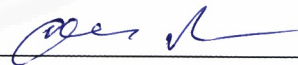
เรื่อง

บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง : ศึกษากรณีการจัดสรร
เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ)

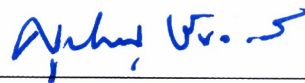
เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

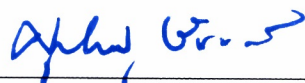
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถกฤต ปัจฉิมนันท)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง : ศึกษากรณีการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอภิสรรา ผดุงเจริญ
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การศึกษาถึงบทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง กรณีการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ตามมาตรา 75 และ มาตรา 81 โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาบทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติไว้ (2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่พรรคการเมือง และ (3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองพร้อมข้อเสนอแนะ โดยใช้วิธีการศึกษาโดยเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลจาก ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 22 กันยายน 2554 ข้อมูลพรรคการเมืองตามมาตรา 75 และมาตรา 81 มาวิเคราะห์ถึงบทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองส่งผลต่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนหรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรจากการศึกษาและวิเคราะห์สามารถสรุปผลได้ดังนี้

กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนพรรคการเมือง ซึ่งช่วยให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้หลากหลายมากขึ้น ทั้งด้านการบริหารพรรคการเมืองและการทำหน้าที่ของพรรคการเมือง สามารถส่งเสริมและสนับสนุนพรรคการเมืองให้มีบทบาทในการพัฒนาประชาธิปไตยให้กับประชาชนและการที่จะพัฒนา

พรรคการเมืองให้มีความเป็นสถาบันทางการเมืองได้นั้น พรรคการเมืองจะต้องมีการทำหน้าที่ของพรรคการเมืองอย่างต่อเนื่องอย่างไรก็ตามบทบาทในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่พรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายประการดังนี้ (1) เนื่องจากหลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ทำให้พรรคการเมืองถูกจำกัดการคิดในการวางแผนงาน การกำหนดโครงการและการดำเนินการต่าง ๆ (2) วิธีการและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้พรรคการเมืองได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ ส่งผลให้พรรคการเมืองขนาดเล็กได้รับการสนับสนุนน้อย ทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็กไม่สามารถพัฒนาพรรคการเมืองไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมืองได้เท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (1) กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (2) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ทางประชาธิปไตยให้แก่บุคลากรทางการเมือง สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป ให้การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อประชาชน

คำสำคัญ: กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง, พรรคการเมือง, สถาบันทางการเมือง

Independent Study Title	THE ROLE OF THE FUND FOR DEVELOPMENT OF POLITICAL PARTIES: STUDY ON THE ALLOCATION OF FUND TO POLITICAL PARTIES ACCORDING TO THE ORGANIC ACT ON POLITICAL PARTIES B.E. 2550
Author	Miss Aphitsara Phadungcharoen
Degree	Master of Political Science (Public Administration and Public Affairs)
Major Field/Faculty/University	Executive Program in Public Administration and Public Affairs Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Associate Professor Supasawad Chardchawarn, Ph.D.
Academic Years	2016

ABSTRACT

To study the roles of the Fund for Development Of Political Parties in allocating the fund to support political parties according to the Organic Act on Political Parties B.E. 2550 section 75 and section 81 with following objectives : (1) to study the roles of the Fund for Development Of Political Parties according to the will as prescribed by the Constitution and the Organic Act on Political Party B.E. 2550 ; (2) to study operation according to the objectives of the Fund for Development Of Political Parties in developing and strengthening political party; and (3) to study problems and challenges of operation of the Fund for Development Of Political Parties including suggestions. The methodology of the study has been done by documentary research by collecting information from the ECT Notification on the Fund for Development Of Political Parties B.E. 2554 date 22 September B.E. 2554, information of political party according to section 75 and section 81 by analyzing the role of the Fund for Development Of Political Parties that affect the institutionalization of political party

whether to be a strong and sustainable political institution or not and what are the problems and challenges ?

The result of the study indicated that the Fund for Development Of Political Parties has an important role to support and promote political party by which it assisted political party to operate its political activities in many ways including the administration and performance of political party, the promotion and support to political party in developing democracy with people by which people could participate more in politics, and to be the political institution, political party shall perform its duties continuously. However, the roles in strengthening political party by the Fund for Development Of Political Parties still have various problems and challenges as followings; (1) the criteria for allocating the fund to support political party is clearly stipulated in the constitution, therefore the initiative of plan by political party is restricted; (2) method and criteria as prescribed by the law make a small political party get less support and could not develop itself to be the political institution.

The suggestion for the Fund for Development Of Political Parties are; (1) it should prepare the strategic plan by considering the suitability and relevance to the current situation in order to be a guideline for promoting and supporting the development of political party more effective; and (2) it should promote the democratic learning process to the political personal, member of political party, and people to let them participate in politics and to enhance good attitude to the people.

Keywords: The Fund for the Development of Political Parties, Political Parties, Political Institutions

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง : ศึกษากรณีการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ซึ่งให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และตรวจสอบการจัดทำการค้นคว้าอิสระ รวมทั้ง คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด ให้คำอบรมสั่งสอน ให้การศึกษา และอนาคตที่ดีแก่บุตรธิดา

และท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ในสำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้กล่าวนามในข้างต้น ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการทำการค้นคว้าอิสระจนบรรลุผลสำเร็จด้วยดี ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ค้นคว้าต่อไป

นางสาวอภิสรรา ผดุงเจริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หัวข้อวิจัย	1
1.2 ที่มาของคำถามการวิจัย	1
1.3 คำถามวิจัย	5
1.4 วัตถุประสงค์การศึกษา	5
1.5 วิธีการศึกษา	5
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพรรคการเมือง	7
2.1.1 ความหมายพรรคการเมือง	7
2.1.2 แนวคิดการพัฒนาพรรคการเมือง	10
2.1.3. ประเภทของพรรคการเมือง	12
2.1.4 ระบบพรรคการเมือง	15
2.1.5 โครงสร้างและองค์ประกอบของพรรคการเมือง	16
2.1.6 หน้าที่ของพรรคการเมือง	17

2.1.7 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมือง	20
2.1.7.1 ความเป็นสถาบัน	20
2.1.7.2 ขั้นตอนการพัฒนาไปสู่ความเป็นสถาบัน	21
2.2 แนวคิดการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ	22
2.2.1 หลักการและระบบการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองโดยทั่วไป	22
2.2.2 การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองไทย	28
2.3 แนวคิดการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ	31
2.3.1 สหราชอาณาจักร (ประเทศอังกฤษ)	31
2.3.2 ประเทศฝรั่งเศส	33
2.3.2.1 เงินอุดหนุนการดำเนินงานของพรรคการเมือง	33
2.3.2.2 เงินชดเชยค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง	34
2.3.3 ประเทศเยอรมัน	35
2.3.4 ประเทศญี่ปุ่น	37
2.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	42
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	44
3.1 วิธีวิทยาที่ใช้ในการวิจัย	44
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
3.3 วิธีการเก็บข้อมูล	44
3.3.1 ขอบเขตการศึกษาวิจัย	44
3.3.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา	44
3.3.1.2 ขอบเขตด้านประชากร	45
3.3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	45
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	45
3.5 ข้อจำกัดงานวิจัย	46

บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	47
4.1 หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินรายปีให้แก่พรครการเมือง ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรครการเมือง พ.ศ. 2550	48
4.1.1 คุณสมบัติของพรครการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน	49
4.1.2 หลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรครการเมือง	49
4.1.3 วิธีการดำเนินงานของกองทุนฯ ในการจัดสรรเงินสนับสนุน	51
4.1.4 สรุปรูปโครงการตามแผนการดำเนินงานของพรครการเมือง	53
4.1.5 การสนับสนุนพรครการเมืองประจำปี 2556	54
4.1.6 ผลการศึกษาพรครการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน	55
4.1.7 วิเคราะห์ผลการศึกษาในการสนับสนุนพรครการเมือง ประจำปี 2556	64
4.2 หลักเกณฑ์และวิธีการพรครการเมืองตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรครการเมือง พ.ศ. 2550	65
4.2.1 คุณสมบัติของพรครการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน	65
4.2.2 หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนพรครการเมือง	66
4.2.2.1 แผนการดำเนินงานประจำปี 2556	66
4.2.2.2 รายละเอียดหลักเกณฑ์ วิธีการ จำนวนค่าใช้จ่าย และการจัดทำโครงการและแผนการดำเนินงานประจำปี	67
4.2.2.3 การกำหนดการยื่นแผนการดำเนินงาน แผนค่าใช้จ่ายเงิน	71
4.2.3 สรุปรูปโครงการตามแผนการดำเนินงานของพรครการเมือง	72
4.2.4 การสนับสนุนพรครการเมือง ประจำปี 2556	74
4.2.5 ผลการศึกษาพรครการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนฯ	76
4.2.6 วิเคราะห์ผลการศึกษาในการสนับสนุนพรครการเมืองประจำปี 2556	85
4.3 การพัฒนาพรครการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำปี 2556	86
4.3.1 การพัฒนาพรครการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	86
4.3.2 แผนการส่งเสริมและสนับสนุนพรครการเมือง	86
4.3.2.1 วัตถุประสงค์	86
4.3.2.2 เป้าหมาย	86
4.3.3 ผลการศึกษาการพัฒนาพรครการเมือง	89

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	90
5.1 สรุปผลการวิจัย	90
5.1.1 สรุปผลการศึกษาดำเนินแผนงานและโครงการของพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 แห่ง พรป.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550	90
5.1.2 สรุปผลการศึกษาดำเนินแผนงานและโครงการของพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรป.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550	91
5.2 บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในการพัฒนาพรรคการเมือง ให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง	92
5.3 ปัญหาและอุปสรรค	93
5.3 ข้อเสนอแนะ	95
รายการอ้างอิง	97
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	100
ภาคผนวก ข	143
ภาคผนวก ค	166
ภาคผนวก ง	178
ประวัติผู้เขียน	192

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองของประเทศญี่ปุ่น	40
4.1 วงเงินงบประมาณการดำเนินงานของกองทุนฯ ประจำปี 2556	47
4.2 สรุปโครงการตามแผนการดำเนินงานของพรรคการเมือง มาตรา 75 ประจำปี 2556	53
4.3 การเบิกจ่ายเงินสนับสนุนตามมาตรา 75 แห่ง พรป.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ประจำปี 2556	54
4.4 แผนงานและโครงการของพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี 2556	55
4.5 แผนงานและโครงการของพรรคชาติพัฒนาได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี 2556	60
4.6 การสนับสนุนค่าตอบแทนบุคลากรประจำสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง	69
4.7 การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการประชุม อบรม สัมมนา ของพรรคการเมือง	70
4.8 สรุปโครงการตามแผนการดำเนินงานของพรรคการเมือง มาตรา 81 ประจำปี 2556	71
4.9 การเบิกจ่ายเงินสนับสนุนตามมาตรา 81 แห่ง พรป.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ประจำปี 2556	73
4.10 การดำเนินโครงการพัฒนาพรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี 2556	86

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หัวข้อวิจัย

บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง : ศึกษากรณีการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

1.2 ที่มาของคำถามการวิจัย

ประวัติความเป็นมากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง¹

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันหลักในการปกครอง โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง และกำกับดูแลตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ได้มีการศึกษาถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมที่จะนำแนวความคิดการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐในประเทศต่าง ๆ อาทิเช่น สหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ญี่ปุ่น เยอรมนี ฝรั่งเศส เป็นต้น มาปฏิบัติในประเทศไทย ซึ่งการกำหนดขอบเขตและที่มาของเงินสนับสนุนพรรคการเมืองนั้น ต้องใช้เวลานานในการพัฒนาซึ่งยังไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจนและแพร่หลายในประเทศต่าง ๆ ที่มีพัฒนาการของประชาธิปไตยเป็นเวลานาน จึงมีความพยายามในการกำหนดหลักเกณฑ์ทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองตลอดจนประเด็นในเรื่องการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะตอบสนองต่อหลักการที่ว่าด้วยความโปร่งใสและหลักการที่ว่าด้วยจริยธรรมทางการเมือง

ด้วยแนวความคิดและเจตนารมณ์ดังกล่าวข้างต้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 จึงได้กำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการสนับสนุนทางการเงินและประโยชน์อย่างอื่น ๆ แก่พรรคการเมือง และกำหนดให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง และการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมือง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่

---

¹ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง, คู่มือการจัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: เอกสารสำเนา, 2556), 1-11.

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียน เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ทางวิธีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ด้วยภารกิจดังกล่าวของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจึงมีเป้าหมายในการดำเนินงานในการส่งเสริมและสนับสนุนให้พรรคการเมือง มีความมั่นคง เข้มแข็ง และสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง และการดูแลกำกับตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองโดยคาดว่าจะการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมืองของไทยให้พัฒนาไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมือง โดยที่พรรคการเมืองสามารถดำรงเจตนารมณ์ และอุดมการณ์ทางการเมืองตามวิถีทางการเมืองปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ได้อย่างมั่นคงตลอดไป

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 73 ได้กำหนดให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง และการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และโดยที่มาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียนและพัฒนาพรรคการเมือง

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง มาตรา 74 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะแต่งตั้ง “คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง” เพื่อทำหน้าที่แทน โดยคณะกรรมการดังกล่าว ปัจจุบัน (พ.ศ.2559) ประกอบด้วย

- (1) นายทะเบียนพรรคการเมือง ประธานกรรมการ
(นายศุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง)
- (2) กรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการ กรรมการ
การเลือกตั้งมอบหมายหนึ่งคน
(ดร.ธีรวัฒน์ ธีรโรจน์วิทย์ กรรมการการเลือกตั้ง)
- (3) ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน กรรมการ
(นายเพชร อนันตศิลป์ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง)

- (4) ผู้แทนสำนักงบประมาณหนึ่งคน กรรมการ
(นายธรรมศักดิ์ สัมพันธ์สันติกุล ผู้แทนสำนักงบประมาณ)
- (5) ผู้แทนของพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร กรรมการ
ที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี
ซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน
(นายกมล บันไดเพชร ผู้แทนพรรคเพื่อไทย)
- (6) ผู้แทนของพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร กรรมการ
ที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี
ซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน
(นางสาวผ่องศรี ธาราภูมิ ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์)
- (7) ผู้แทนของพรรคการเมืองที่มีได้มีสมาชิกในสังกัด กรรมการ
เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเลือกกันเอง จำนวนหนึ่งคน
(ดร. สยมภู เกียรติสยมภู ผู้แทนพรรคกิจสังคม)
- (8) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคน กรรมการ
(นายนเรศ จิตสุจริตวงศ์ และนายอาทิตย์ จอมสีวิสิฐ)
- (9) เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการและเลขานุการ
(พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง
รักษาการแทน เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง)

พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีลักษณะ ดังนี้

- (1) เป็นพรรคการเมืองที่ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
- (2) เป็นพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุดโดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับในการเลือกตั้งแบบบัญชี
รายชื่อรวมกันหรือได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5
คะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั้งประเทศ
- (3) เป็นพรรคการเมืองที่ผ่านการยื่นแผนดำเนินการดำเนินงานประจำปีและ
แผนการใช้จ่ายเงินประจำปีภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

จากการศึกษาพบว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองเรื่อยมา เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายแก่พรรคการเมืองในการดำเนินกิจการทางการเมือง ตลอดจนการส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่ยั่งยืน ซึ่งได้แก่

(1) การสนับสนุนเงินรายปีแก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด โดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ หรือแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศแล้วแต่กรณี

(2) การสนับสนุนพรรคการเมือง ในกรณี ค่าไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์ หรือค่าโทรคมนาคมอื่น ๆ การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง ค่าเช่าสำนักงานของพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมือง ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง หรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งและค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ

(3) การกำหนดให้ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี สามารถแสดงเจตนาบริจาคให้แก่พรรคการเมืองพรรคละ 100 บาท ในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี โดยรัฐจะสมทบให้พรรคการเมืองที่ได้รับการบริจาคภาษีอีกร้อยละ 5

ภายหลังจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศการควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ นับตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เป็นต้นมา และได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 11/2557 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เรื่อง การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ข้อ 1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด 2 และข้อ 5 องค์การอิสระ และองค์การอื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ต่อมาได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 57/2557 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2557 เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป ข้อ 2 ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุม หรือดำเนินกิจการใด ๆ ในทางการเมือง ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนทางการเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ส่งผลกระทบต่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้ว และอยู่ระหว่างดำเนินกิจการจำนวนทั้งสิ้น 71 พรรคการเมือง ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองในทางปฏิบัติหลายประการ ดังนี้

(1) การสนับสนุนพรรคการเมืองทางการเงินโดยรัฐไม่มีความต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่พรรคการเมือง

(2) บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 บางประการ ไม่ส่งเสริมต่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่ยั่งยืน

(3) การสนับสนุนทางการเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่สามารถตอบสนองความต้องการของพรรคการเมืองขนาดเล็ก และพรรคการเมืองที่เพิ่งได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งพรรค ให้ได้รับการสนับสนุนทางการเงินโดยรัฐ

(4) การดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่เอื้ออำนวยต่อพรรคการเมืองในการดำเนินกิจการ เนื่องจากมีกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินที่เข้มงวด ส่งผลให้พรรคการเมืองใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนไม่คล่องตัว

1.3 คำถามวิจัย

บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ส่งผลต่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนหรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.4.1 เพื่อศึกษาบทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติไว้

1.4.2 เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่พรรคการเมือง

1.4.3 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 พร้อมข้อเสนอแนะ

1.5 วิธีการศึกษา

ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ดังนี้

1.5.1 ศึกษาโดยเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ระเบียบ ประกาศ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตำราวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองที่ผ่านมา

1.5.2 ข้อมูลพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง มาตรา 75 และมาตรา 81 นับตั้งแต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.6.1 ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ในระหว่างปี พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2557

1.6.2 ทำให้ทราบถึง ปัญหา อุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมสำหรับ
ดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในการจัดสรรเงินสนับสนุนให้พรรคการเมือง

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา เรื่อง บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง : ศึกษากรณีการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากหนังสือและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวทางในการพัฒนาพรรคการเมืองและการสนับสนุนเงินให้แก่พรรคการเมือง รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งและยั่งยืน ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพรรคการเมือง
2. แนวคิดการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพรรคการเมือง

การที่จะศึกษาถึงพัฒนาการของพรรคการเมืองควรจะได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมายที่มา โครงสร้างและองค์ประกอบของพรรคการเมืองเพื่อเป็นกรอบและแนวคิดในการศึกษาพรรคการเมือง ได้อย่างถูกต้องซึ่งผู้ศึกษาได้สำรวจและรวบรวมประเด็นดังกล่าวข้างต้นจากนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ซึ่งจะได้กล่าวในลำดับต่อไป

2.1.1 ความหมายพรรคการเมือง

คำว่า “พรรคการเมือง” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Political Party” และภาษาฝรั่งเศสว่า “Parti Politique” ซึ่งเป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคำว่า “Pars” ซึ่งแปลตามตัวว่า “ส่วน” ฉะนั้น พรรคการเมืองจึงหมายความว่าส่วนของราษฎรหรือการที่ราษฎรแบ่งแยกออกไปเป็นส่วน ๆ (กลุ่ม) ตามความคิดเห็นหรือประโยชน์ได้เสียในทางการเมือง¹ นั่นเอง

นอกจากความหมายของพรรคการเมืองซึ่งแปลตามรากศัพท์ดังกล่าว ยังมีการให้ความหมายของพรรคการเมืองที่แตกต่างกันออกไปซึ่งแล้วแต่มุมมองของแต่ละคน มีทั้งลักษณะร่วมและลักษณะที่ต่างกันออกไปบางคนให้ความหมายในเรื่องเดียวกันแต่แตกต่างกันในรายละเอียดหรือบางคนกำหนดลักษณะเฉพาะบางประการลงไปแต่ดูเหมือนว่าทุกคนจะเห็นพ้องต้องกันถึงลักษณะร่วมของพรรคการเมืองอยู่ประการหนึ่ง คือ กลุ่มของคนที่มีการรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมในลักษณะที่มุ่งเข้าไปมีอำนาจรัฐหรือมีส่วนร่วมในการมีอำนาจรัฐอย่างไรก็ตาม แม้ว่าพรรคการเมืองจะมีลักษณะร่วมที่เหมือนกันแต่ในรายละเอียดก็มีการให้ความหมายที่แตกต่างกันอยู่อาทิเช่น

---

¹ หยุด แสงอุทัย, พรรคการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์นิเทศ, 2517), 8.

Leon D. Epstein อธิบายพรรคการเมืองคือกลุ่มอะไรก็ตามที่จัดตั้งอย่างหลวม ๆ ที่มุ่งแสวงหาตำแหน่งรัฐบาลโดยการเลือกตั้งภายใต้เครื่องหมายของพรรค² จะเห็นได้ว่า Epstein พิจารณาพรรคการเมืองในฐานะเป็นองค์กรแต่ไม่ได้ระบุว่าเป็นองค์กรในลักษณะใด และชี้ว่าพรรคการเมืองก็คือองค์กรทางการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อการเลือกตั้งเป็นสำคัญ จึงสะท้อนให้เห็นว่า Epstein สนใจเฉพาะเรื่องพรรคการเมืองกับการเลือกตั้งเป็นสำคัญ

M. Duverger นักรัฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศสได้ให้ความเห็นว่าพรรคการเมืองเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มทางเศรษฐกิจหรือกลุ่มใด ๆ ก็ตาม เช่น การรวมตัวของกลุ่มผู้ดี กลุ่มขุนนาง กลุ่มกรรมกร กลุ่มข้าราชการ เป็นต้น โดยเขากล่าวว่ากลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้เป็นที่มาของพรรคการเมืองทั้งสิ้น³ Duverger เชื่อว่า กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups) ต่าง ๆ มีส่วนสำคัญในการก่อกำเนิดของพรรคการเมืองและยังเสริมสร้างให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งด้วยการให้การสนับสนุนพรรคการเมืองอยู่เสมอเขาจึงเชื่อว่าพรรคการเมืองเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกรัฐสภา (Inter - Parliamentary and Extra - Parliamentary)

Edmund Burke ได้ให้คำนิยามพรรคการเมืองว่าพรรคการเมือง คือกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งซึ่งรวมกันตามแนวหลักการบางอย่าง โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการส่งเสริมผลประโยชน์ของชาติ⁴ นิยามของ Burke เป็นประเด็นสำคัญของพรรคการเมืองในแง่ของการรวมกัน และจุดมุ่งหมายคือการรวมตัวเกิดจากแนวความคิดหรืออุดมการณ์ที่คล้ายคลึงกันมารวมกัน และมีการตกลงที่จะดำเนินตามแนวหลักการที่มีความเห็นพ้องต้องกัน

Joseph La Palombara และ Myron Weiner กล่าวถึง พรรคการเมืองว่าเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในท้องถิ่นเพื่อมีปฏิสัมพันธ์และแสวงหาการสนับสนุนการเลือกตั้งจากประชาชน

² Leon D. Epstein, *Political Parties in Western Democracies*, (New York: Praeger, 1967), 9 อ้างถึงใน กนก วงษ์ตระหง่าน, *พรรคการเมืองไทย*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), 29.

³ Maurice Duverger, *Political Parties : Their Organization and Activities in the Modern State*, (London: Methuen, 1964), 24-31 อ้างถึงใน ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, *พรรคการเมืองกับปัญหาพรรคการเมืองไทย*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524), 7.

⁴ Alfred de Grazia in Julius Gould and W.E. Kolb, *A Dictionary of Social Science*, (Free Press of Glenco), 48 อ้างถึงใน วิทยา นภาศิริกุลกิจ และ สุรพล ราชภัณฑารักษ์, *พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539), 215.

โดยส่วนรวม ซึ่งมีบทบาทในทางตรงและเป็นส่วนสำคัญในการสรรหาบุคลากรทางการเมือง เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งอำนาจ โดยคำนึงถึงความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ⁵

Max Weber ได้กล่าวว่าพรรคการเมืองเป็นการรวมตัวกันเป็นสมาคมภายใน ชุมชนทางการเมืองซึ่งมีการเปิดรับสมาชิกอย่างเป็นทางการและทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะ เข้าไปบริหารนโยบายสาธารณะหรือเข้าไปควบคุมนโยบายสาธารณะ และจากแนวความคิด ของ Weber นี้จะเห็นได้ว่าพรรคการเมืองมาจากกลุ่มผลประโยชน์ภายในสังคม⁶

Herman Finer ได้กล่าวว่าพรรคการเมือง หมายถึง คณะหรือสมาคม ของบุคคลซึ่งได้ตกลงกันถึงหลักการจัดการปกครองรัฐโดยมีการตกลงใจร่วมกันระหว่างสมาชิก ของคณะบุคคลหรือสมาคมนั้น ๆ เพื่อนำเอาหลักการดังกล่าวไปปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง⁷

C. J. Friedrich ได้กล่าวว่า พรรคการเมือง คือ กลุ่มของมนุษย์ซึ่งรวบรวมกัน เป็นกลุ่มก้อนอย่างมั่นคง เพื่อวัตถุประสงค์ในการเป็นรัฐบาลหรือการรักษาอำนาจของรัฐบาล (ในกรณี เป็นรัฐบาลอยู่แล้ว)⁸

Leslie Lipson ได้กล่าวว่า พรรคการเมือง หมายถึง การรวบรวมบุคคลต่าง ๆ มารวมเป็นกลุ่มก้อนในผลประโยชน์ที่คล้ายคลึงกันซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้สามารถดำเนินการให้ เกิด ผลประโยชน์ดังกล่าวได้ และบุคคลเหล่านี้สามารถทำให้ค่านิยมของตนเกิดผลเป็นอุดมคติได้⁹

---

⁵ Joseph LaPalombara and Myron Weiner, *Political Parties and Political Development*, (Princeton: Princeton University Press, 1966), 29 อ้างถึงใน กนก วงษ์ตระหง่าน, *พรรคการเมืองไทย*, 29.

⁶ Max Weber, *Politics as a Vocation*, (Philadelphia: Fortuss Press, 1965), 24-28 อ้างถึงใน ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, *พรรคการเมืองกับปัญหาพรรคการเมืองไทย*, 10.

⁷ Herman Finer, *The Theory and Practice of Modern Government*, (New York: Holt. Rinehart & Winston, 1949) อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, 6.

⁸ C.J. Friedrich, *Constitutional Government and Politics*, (New York: Harper Torchbooks, 1937), 137 อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, 10.

⁹ Leslie Lipson, "The Two – Party System in British Politics" *American Political Science Review*, Vol. XLVII, No.2 (June, 1953) อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, 11.

Ranney and Kendall ให้คำจำกัดความของพรรคการเมืองไว้ว่า พรรคการเมืองหมายถึง กลุ่มบุคคลหลายกลุ่มที่มีอิสระมารวมกันเพื่อคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งและหวังที่จะได้รับ ชัยชนะเพื่อที่จะเข้าไปควบคุมการดำเนินงานและนโยบายของรัฐบาล¹⁰

จากความหมายพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น จะพบว่าการให้ความหมายพรรคการเมืองมีทั้งลักษณะที่ร่วมกันและต่างกัน อย่างไรก็ตามหากจะคำนึงการให้ความหมายของพรรคการเมืองในความหมายที่กล่าวถึงโครงสร้าง องค์ประกอบ ภารกิจ และเป้าหมายแล้ว อาจให้ความหมายพรรคการเมืองครอบคลุมส่วนต่าง ๆ ได้ดังนี้

“พรรคการเมือง” คือ กลุ่มของคนที่มีความคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเดียวกัน รวมกันจัดตั้งเป็นสถาบันที่มีการจัดองค์กรที่แน่นอนชัดเจนมีการกำหนดทางเลือกเกี่ยวกับนโยบายที่สำคัญในการปกครองและบริหารประเทศในด้านต่าง ๆ มีการคัดเลือกบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยพยายามเข้าไปมีส่วนในอำนาจรัฐจนสามารถจัดตั้งหรือร่วมจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ¹¹

2.1.2 แนวคิดการพัฒนาพรรคการเมือง

พรรคการเมือง คือ การรวมกลุ่มของพลเมืองอย่างถาวรหรือเป็นระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเข้าไปมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตจำนงทางการเมือง ไม่ว่าจะดำเนินการในระดับชาติหรือในระดับท้องถิ่น และมีความประสงค์ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาท้องถิ่น เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมตามสภาพความเป็นจริงทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของจำนวนสมาชิกและในแง่ของการปรากฏตัวต่อสาธารณะแล้วชี้ชัดว่าการรวมกลุ่มนี้มีความตั้งใจจริงที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้

การก่อตั้งพรรคการเมืองสมัยใหม่ได้เริ่มมีขึ้นในศตวรรษที่แล้วโดยในประเทศอังกฤษได้ก่อตั้งขึ้นพร้อมกับการปฏิรูปการเลือกตั้งในปี ค.ศ.1832 โดยการริเริ่มของกลุ่มเสรีนิยมที่ให้มีการจัดระเบียบในระดับท้องถิ่นเพื่อให้มีการลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงในบัญชีการเลือกตั้ง ในสหรัฐอเมริกามีการรวมตัวกันเป็นพรรคการเมืองสมัยประธานาธิบดี Jackson ในปี ค.ศ.1830 มีการจัดองค์กรของพรรคการเมือง และได้พัฒนาไปกระทั่งการจัดตั้งรากฐานพรรคการเมืองในท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนโดยกลุ่มชนอย่างกว้างขวาง ส่วนในประเทศฝรั่งเศสและประเทศอื่น ๆ ในยุโรป

¹⁰ Austin Ranney and Willmoore Kendall, *Democracy and the American Party System*, (New York : Harcourt, 1956), 85 อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, 12.

¹¹ วิสุทธิ์ โปธิแทน, “พรรคการเมืองไทย : ทารกที่ไม่มีโอกาสเติบโต?”, *วารสารนิเวศศาสตร์*, ฉบับที่ 3ปีที่ 13 (พ.ศ. 2526), 5.

ตะวันตก การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มต่างๆในสภาและสโมสรทางการเมืองในรูปขององค์กรมวลชนเกิดขึ้นโดยสัมพันธ์กับการปฏิวัติในปี ค.ศ. 1848 ในประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศแรกในเอเชียที่นำสถาบันตะวันตกมาใช้พรรคการเมืองเพิ่งปรากฏขึ้นภายหลังกุเมจิใหม่ในปี ค.ศ.1867 และภายหลังสงครามโลกครั้งที่1¹²

M. Duverger ได้เสนอข้อแตกต่างที่สำคัญของที่มาของพรรคการเมืองเอาไว้ 2 กรณี

1. พรรคการเมืองที่มีที่มาทางการเมืองเลือกตั้งและรัฐสภาพรรคการเมืองกรณีนี้เกิดขึ้นและพัฒนาไปพร้อมกับประชาธิปไตย กล่าวคือ การขยายเอกลิทธิของรัฐสภาและการขยายสิทธิการเลือกตั้งในขณะที่บทบาทของสภามีเพิ่มขึ้น ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งที่มีแนวทางเดียวกันก็พยายามที่จะรวมตัวกันและก่อให้เกิดกลุ่มในสภาขึ้น และในกรณีที่สิทธิในการเลือกตั้งขยายมากขึ้นก็จะเกิดวิธีการในการรวบรวมเสียงเลือกตั้งให้เป็นกลุ่มก้อนขึ้น โดยจะเกิดมีกลุ่มจัดการเลือกตั้งในเขตต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนผู้เลือกตั้งในการรณรงค์การเลือกตั้ง ส่งผลให้การสร้างความสัมพันธ์ที่ถาวรขึ้นของปัจจัย 2 ประการนี้ กล่าวคือ จาการากฐานในรูปของกลุ่มจัดการเลือกตั้งของผู้ได้รับเลือกตั้งในพื้นที่ต่าง ๆ มารวมกันในกลุ่มของสภาที่มีแนวทางเดียวกัน พรรคการเมืองพรรคแรก ๆ ก็ จะเกิดขึ้นในลักษณะนี้คือ โดยสถาบันที่เป็นที่ประสานงานถาวรและความสัมพันธ์ที่สม่ำเสมอระหว่างกลุ่มในสภาและกลุ่มจัดการเลือกตั้ง โดยปกติแล้วพรรคการเมืองพัฒนาการจากกลุ่มในสภาซึ่งเป็นที่รวมของผู้ได้รับเลือกตั้งที่มีความโน้มเอียงทางการเมืองเดียวกัน อีกกรณีหนึ่งคือการขยายสิทธิเลือกตั้งซึ่งก่อให้เกิดกลุ่มจัดการเลือกตั้ง เพื่อล้อมกรอบผู้มีสิทธิเลือกตั้งใหม่ ๆ ดังที่ Leon D. Epstein ได้กล่าวว่ามีเหตุผลที่เชื่อว่าพรรคการเมืองเกิดขึ้นเนื่องจากการขยายสิทธิในการเลือกตั้งซึ่งเป็นที่เห็นได้ชัดในกรณีของประเทศอังกฤษที่มีการปฏิรูปการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1832, 1867 และ 1885 โดยในระยะแรกเป็นเพียงกลุ่มในสภามีกลุ่ม Tories (ที่มาของพรรคอนุรักษนิยม) และกลุ่ม Whigs (ที่มาของพรรคเสรีนิยม) หลังการปฏิรูปการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1832 ทำให้เพิ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งขึ้นและส่งผลให้มีความพยายามในการจัดโครงสร้างในระดับรากฐานในท้องถิ่น แต่ยังมีกรรมกรรวมศูนย์อำนาจของพรรคอยู่ที่ทำการกลางพรรคทั้ง 2 ผลัดกันครองอำนาจในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19

2. พรรคที่เกิดขึ้นนอกเหนือกลไกการเลือกตั้งและรัฐสภาที่มีมาจาก “ภายนอกพรรคที่สร้างขึ้นจากการก่อตั้งขึ้นโดยสถาบันที่มีอยู่ก่อนซึ่งมีกิจกรรมเฉพาะนอกเหนือการเลือกตั้งหรือรัฐสภา” พรรคเหล่านี้เกิดจากกลุ่มหรือสมาคมที่ต่อมากลายเป็นพรรคการเมือง

¹² สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, รายงานการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี 2543 (คณะรัฐศาสตรมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์, 2543).

เช่น สหภาพที่เป็นที่มาของพรรคสังคมนิยมหลายพรรคโดยเฉพาะพรรคแรงงานในอังกฤษในปี ค.ศ. 1899 หรือ สมาคมเฟเบียน ที่มีส่วนร่วมในพรรคแรงงานหรือพรรค Radical ในฝรั่งเศส และพรรคเสรีนิยมหลายพรรคในยุโรปนอกจากนี้ก็มีกลุ่มอาชีพชาวนาที่เป็นที่มาของหลายพรรคในสแกนดิเนเวียและยุโรปกลาง หรือแม้แต่กลุ่มศาสนาที่เป็นที่มาของพรรคในประเทศเนเธอร์แลนด์ สมาคมทหารผ่านศึกเป็นที่มาของพรรคฟาสซิสต์อิตาลี และพรรค National Socialiste ในเยอรมัน กลุ่มใต้ดินหรือกลุ่มลับเช่นขบวนการ Resistances ในฝรั่งเศสในปี ค.ศ.1945 ก็กลายเป็นพรรคการเมืองท้ายที่สุดก็มีกลุ่มอุตสาหกรรมและการคลัง เช่น ผู้ประกอบการรายใหญ่ ธนาคาร สหภาพนายจ้าง เป็นที่มาของพรรคฝ่ายขวา พรรคเหล่านี้แม้จะเกิดจากกลุ่มที่แตกต่างกันแต่ก็มีลักษณะร่วมกัน คือ มักรวมศูนย์อำนาจ มีวินัย และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสูงกลุ่มผู้นำจะครอบงำพรรคมากกว่าสมาชิกพรรคที่ได้รับเลือกตั้ง

2.1.3. ประเภทของพรรคการเมือง

ประเภทของพรรคการเมืองเป็นการกำหนดแบบของพรรคการเมือง โดยจะพิจารณาจากที่มาของสมาชิกการรวมกันจัดตั้งและการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งประเภทของพรรคการเมืองจะจำแนกตามแนวคิดของ M. Duverger ซึ่งได้จำแนกประเภทของพรรคการเมืองไว้ 3 ประเภท¹³คือ

1. พรรคชนชั้นนำ

พรรคชนชั้นนำ (Cadre Party) หรือพรรคดั้งเดิม (Traditional Party) เป็นลักษณะของกลุ่มการเมืองของชนชั้นสูงที่บุคคลรวมกลุ่มกัน โดยมีบุคคลคนเดียวมีอิทธิพลเหนือทุกคนมักจะเป็นกลุ่มขุนนาง อำมาตย์ ที่มีอำนาจในราชสำนักในยุโรปโดยมีแม่ทัพเป็นผู้นำ ดังนั้นพรรคชนชั้นจึงเป็นพรรคการเมืองที่ประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีฐานะดีในสังคมมีชื่อเสียงและมีอิทธิพลในทางเศรษฐกิจ เช่น ขุนนางผู้มีบรรดาศักดิ์ มีเกียรติยศ มีทรัพย์สินสมบัติ ผู้ที่มีอิทธิพลในวงการค้า เป็นต้น

2. พรรคแบบมวลชน

พรรคแบบมวลชน หรือ Mass Party ถูกกำหนดในปลายศตวรรษที่ 19 โดยกลุ่มสังคมนิยม หรือขบวนการสังคมนิยม (Socialist Movements) จากกลุ่มและขบวนการได้พัฒนามาเป็นพรรคการเมืองชื่อว่าพรรคสังคมนิยมเป็นพรรคที่เน้นและให้ความสำคัญแก่มวลชน (Masses)

¹³ Maurice Duverger, *Party Politics and Pressure Groups*, (Nelson, 1972), 6 อ้างถึงในวิทยา นภาศิริกุลกิจ และ สุรพล ราชภัณฑารักษ์, *พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์*, 215.

ลักษณะของพรรคแบบมวลชน

การเกิดขึ้นของพรรคแบบมวลชนในประเทศยุโรปตะวันตกต่าง ๆ เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา พบว่ามีลักษณะการจัดองค์กรคล้าย ๆ กันหรือแบบเดียวกัน โดยมีจุดเน้นว่าองค์กรยิ่งกว้างขวางใหญ่โตเท่าใดลักษณะของการเป็นพรรคการเมืองก็ยิ่งมีความสมบูรณ์ชัดเจนมากขึ้นเท่านั้น จากการศึกษาของ Duverger ที่มุ่งวิเคราะห์ลักษณะของพรรคสังคมนิยมหลายพรรคในหลายประเทศ Duverger ได้สรุปลักษณะสำคัญของพรรคแบบมวลชนไว้พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

(1) พรรคแบบมวลชนเป็นพรรคการเมืองที่พัฒนาสูงสุด ทันสมัยที่สุด มีประสิทธิภาพสูงสุดและมีลักษณะของการเป็นพรรคการเมืองที่สมบูรณ์ที่สุด

(2) พรรคแบบมวลชนเป็นพรรคที่เกิดขึ้นนอกกรอบรัฐสภาเป็นพรรคที่ชนชั้นล่าง เช่น กรรมกรจัดตั้งขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือต่อสู้การกดขี่เอาเปรียบของชนชั้นปกครอง พรรคการเมืองในประเทศยุโรปตะวันตกทั้งหลาย เช่น ประเทศอังกฤษเป็นพรรคที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความขัดแย้งและการกดขี่ทางชนชั้น (Classbased Origin) พรรคแบบมวลชนจึงต้องหันไปพึ่งจำนวนหรือปริมาณของคนที่เข้าร่วมในพรรคเป็นหลัก โดยแบ่งเบาภาระให้กระจายไปยังคนจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ยังมีจำนวนคนมากเท่าไรภาระที่แต่ละคนจะต้องรับผิดชอบก็ลดน้อยลงไปตามจำนวนนั้น นอกจากนั้นจากการที่มีคนจำนวนมากเข้ามาร่วมในพรรค ความแตกต่างและความขัดแย้งจึงมากขึ้นเป็นเงาตามตัวไปด้วย และจากพัฒนาการอันยาวนานต่อมา พรรคการเมืองแบบมวลชนจึงต้องเป็นพรรคที่มีวินัยเป็นตัวกำกับอย่างค่อนข้างเข้มงวด เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคจะต้องยึดถือมติของพรรคอย่างเคร่งครัดและต้องลงมติในสภาตามมติของพรรคโดยไม่ปฏิบัติตามมติของพรรคจะถูกขับออกจากพรรคทันทีและอนาคตทางการเมืองของผู้นั้นก็จะดับทันทีเช่นกัน

(3) พรรคแบบมวลชนมีองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดองค์กรอยู่ 2 อย่างคือ สาขา (Branch) และสมาชิก (Member) แต่ Duverger สรุปไว้ชัดเจนว่า ในจำนวนหน่วยย่อยขององค์กรของพรรคแบบมวลชนสาขาที่มีความสำคัญสูงสุด ดังนั้นจะนำคำอธิบายของ Duverger มาเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ดังต่อไปนี้

(3.1) สาขา (Branch) ของพรรคแบบมวลชนตามทัศนะของ Duverger หน่วยย่อยพื้นฐานของการจัดองค์กรของพรรคแบบมวลชนที่สำคัญที่สุด คือสาขาของพรรคที่กระจายอยู่ทั่วประเทศเป็นจำนวนมาก แต่ละสาขาคือสถานที่ที่สมาชิกที่เลื่อมใสในพรรคมาลงทะเบียนเป็นทางการเพื่อร่วมทำงานสนับสนุนพรรค และยอมเสียเงินค่าสมาชิกเพื่อพรรคและพร้อมที่จะช่วยเหลือพรรคในด้านต่างๆ ลักษณะสาขาของพรรคแบบมวลชนที่ Duverger เสนอการวิเคราะห์พอสรุปได้ดังนี้

(3.1.1) สาขาจะมีจำนวนมากที่สุดเท่าที่พรรคจะขยายให้ครอบคลุมกว้างขวางที่สุด แต่ละสาขาจะพยายามแสวงหาและเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มากที่สุด ในการเพิ่มสมาชิคนั้นสาขาจะพิจารณาจากจำนวนมากกว่าคุณภาพ โดยเฉพาะสาขาในแต่ละเขตที่เรียกว่า District Branch จะมีสมาชิกกว่า 100คนขึ้นไป แต่ก็มีสาขาจำนวนไม่น้อยที่มีสมาชิกหลายพันคนและบางสาขามีสมาชิกถึงหลายหมื่นคนก็มี

(3.1.2) สาขาจะเปิดกว้างให้ประชาชนที่สนใจและเลื่อมใสในพรรคเข้าเป็นสมาชิกของพรรคได้โดยไม่มีกีดกัน สาขาจึงไม่พยายามมีกฎเกณฑ์อะไรมากนัก จะเห็นได้ว่าสาขาจึงเป็นส่วนขององค์กรพรรคการเมืองที่สำคัญที่สุดที่ก่อให้เกิดการเป็นพรรคแบบมวลชน

(3.1.3) สาขาเป็นส่วนย่อยขององค์กรพรรคที่มีการติดต่อกับสมาชิกมากที่สุด

(3.1.4) สาขาของพรรคจะตั้งอยู่อย่างถาวร มีเจ้าหน้าที่ทำงานประจำทำงานเต็มเวลาและได้รับค่าตอบแทน เช่น เงินเดือนจากพรรค เป็นต้น

(3.1.5) สาขาของพรรคจะมีกิจกรรมทำงานตลอดทั้งปี ฤดูที่มีการเลือกตั้งจะคึกคักเป็นพิเศษ แต่พอพ้นฤดูเลือกตั้งไปแล้วก็จะไม่อยู่เฉย ๆ จะมีกิจกรรมทั้งที่เป็นการเมืองและไม่เป็นการเมืองทำตลอดทั้งปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมทางการให้การศึกษาทางการเมืองแก่สมาชิก เช่น มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายความรู้ทางการเมืองและเชิญชวนสมาชิกให้ร่วมกันอภิปราย เป็นต้น

(3.1.6) แต่ละสาขานอกจากมีเจ้าหน้าที่ทำงานเต็มเวลาแล้วสมาชิกจะร่วมกันเลือกตั้งผู้นำของท้องถิ่นขึ้นเป็นคณะกรรมการบริหารสาขา ซึ่งจะมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละด้านในหมู่ผู้นำในคณะกรรมการบริหาร

(3.1.7) คณะกรรมการบริหารสาขา คือ องค์กรท้องถิ่นของสาขาที่จะเป็นผู้นำของสมาชิกในการร่วมมือกันทำงานเพื่อพรรค เช่น คณะกรรมการบริหารจะเป็นผู้วางแผนรณรงค์การเลือกตั้งวางยุทธวิธีในการหาเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งแผนงานต่าง ๆ ในด้านกิจกรรม

(3.1.8) สาขาจึงเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่พรรคการเมืองแบบมวลชนได้ใช้ประโยชน์อย่างมากเป็นองค์ประกอบของพรรคระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นเสมือนจุดเริ่มต้นที่ผู้นำพรรคการเมืองจะเริ่มต้นชีวิตการเมืองที่นี้ โดยจะเริ่มได้แต่ตามระดับของสาขาพรรคไปจนถึงระดับชาติ นั้นหมายความว่า สมาชิกในสาขาจะเป็นผู้คัดเลือกผู้นำในหลายระดับ จนกว่าจะถึงระดับชาติ สาขายังเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่พรรคแบบมวลชนสามารถใช้สร้างผู้เลือกตั้งที่มีคุณภาพ โดยการให้การศึกษาทางการเมืองแก่ทั้งสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปในท้องถิ่น

และที่สาขานี้เอง ที่พรรคแบบมวลชนสามารถใช้ในการเผยแพร่นโยบายของพรรคและขยายฐานการสนับสนุนโดยผ่านสมาชิกไปยังประชาชนทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3.2) สมาชิก (Member) Duverger ชี้ให้เห็นว่าเหตุผลสำคัญที่สุดของการเกิดขึ้นของพรรคแบบมวลชน เช่น พรรคแรงงาน (Labor Party) ในประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นพรรคแบบมวลชนพรรคแรกที่เกิดขึ้นในโลกในปี ค.ศ.1900 ก็คือ เหตุผลทางด้านการเงิน กล่าวคือ แทนที่จะพึ่งพินายทุนที่ร่ำรวยเพียงไม่กี่คน แต่พรรคแบบมวลชนหันไปพึ่งคนจำนวนมาก โดยสมาชิกแต่ละคนเสียสละเงินคนละไม่มากรวมกันแล้วพรรคแบบมวลชนสามารถมีเงินมากพอเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะในการแข่งขันเลือกตั้งและไม่ต้องเสียอิสรภาพ ดังกรณีที่หันไปพึ่งเงินบริจาคจากคนรวยจำนวนน้อย การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองก็ไม่ใช่เป็นเรื่องยากเย็นอะไรเพียงแสดงความจำนงกับเจ้าหน้าที่ประจำสาขาว่าตนเลื่อมใสในพรรคและยินดีที่จะเสียสละช่วยเหลือพรรค แล้วกรอกแบบฟอร์มการสมัครเป็นสมาชิกเสียค่าสมาชิกและสัญญาว่าจะช่วยเงินบำรุงพรรคเป็นรายปีปีละเท่าไร เช่น ชื่อก็จบกระบวนการสำหรับการเข้าเป็นสมาชิก¹⁴

3. พรรคกึ่งแบบมวลชน กึ่งชนชั้นนำ หรือแบบผสม

พรรคแบบกึ่งมวลชนหรือแบบผสม หมายถึง มีการผสมผสานระหว่างการจัดองค์กรแบบชนชั้นและแบบมวลชน (Intermediate) มักจะปรากฏอยู่ในพรรคการเมืองซึ่งเกิดขึ้นโดยทางอ้อม (Indirect Parties) และในทางการเมืองในประเทศกำลังพัฒนา พรรคทั้งสองจะมีลักษณะใกล้เคียงกับพรรคแบบมวลชนมากกว่าแบบชนชั้น

2.1.4 ระบบพรรคการเมือง

การจัดระบบพรรคการเมืองมีนักวิชาการได้จัดระบบพรรคการเมืองเป็นหลายแบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับแนวคิดและการนำเสนอของนักวิชาการแต่ละท่าน แต่การจัดระบบพรรคการเมืองที่เป็นที่นิยมและยอมรับกันอย่างกว้างขวางได้จัดระบบพรรคการเมืองไว้ 3 ระบบคือ

1.ระบบพรรคเดียว (One or Single - Party System) คือ ในประเทศนั้นๆ มีพรรคการเมืองพรรคเดียวหรืออาจมีหลายพรรค แต่มีพรรคหนึ่งที่ใหญ่ที่สุดที่ยึดกุมอำนาจรัฐแล้วครอบงำพรรคอื่น ๆ ทั้งหมด ในลักษณะที่พรรคอื่น ๆ ที่เหลือมีลักษณะเหมือนบริวารของพรรคเดียวกัน ระบบพรรคดังกล่าวปรากฏอยู่ในประเทศที่ปกครองโดย ระบอบคอมมิวนิสต์ ระบอบฟาสซิสต์ หรือเผด็จการในรูปแบบอื่นที่มีพรรคการเมือง

¹⁴ Maurice Duverger, *Political Parties : Their Organization and Activities in the Modern State*, (London: Methuen, 1964), 24-31อ้างถึงใน ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, *พรรคการเมืองกับปัญหาพรรคการเมืองไทย*, 7.

2. ระบบสองพรรค (Two or Bi - Party System) คือในประเทศนั้น ๆ มีพรรคใหญ่ ๆ สองพรรคหรือสองกลุ่มพรรคที่ต่อสู้ช่วงชิงกันเป็นรัฐบาลซึ่งมีอยู่ไม่กี่ประเทศ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกาหรือออสเตรเลีย (ที่มีพรรคใหญ่ 3 พรรค แต่แบ่งเป็นสองฝ่าย คือ พรรค ALP ฝ่ายหนึ่ง และพรรค LP กับพรรค NP อีกฝ่ายหนึ่ง) ในประเทศเหล่านี้ยังมีพรรคอื่น ๆ ที่เป็นพรรคเล็กพรรคน้อยอีกมาก เช่น ในอังกฤษมีมากกว่า 50 พรรคเป็นต้น

3. ระบบหลายพรรค (Multi - Party System) คือในประเทศนั้น ๆ มีพรรคการเมืองที่มี “ศักยภาพ” อยู่หลายพรรค ไม่มีพรรคใดพรรคหนึ่งสามารถตั้งรัฐบาลได้พรรคเดียว ถ้าเป็นระบบรัฐสภาหรือระบบกึ่งรัฐสภาก็จะมีรัฐบาลผสม (Coalition Government) อยู่เสมอประเทศประชาธิปไตยส่วนใหญ่มีระบบพรรคแบบนี้

2.1.5 โครงสร้างและองค์ประกอบของพรรคการเมือง

โครงสร้างของพรรคการเมืองหมายถึงการจัดองค์กรและองค์ประกอบของความเป็นพรรคการเมือง ซึ่งจะเป็นกรอบพื้นฐานให้บุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งได้ดำเนินกิจการทางการเมืองตามแนวทางหรือนโยบายที่กำหนดไว้โดยทั่วไป พรรคการเมืองจะต้องมีการจัดองค์กรและกลไกของพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

1. ความคิดความเชื่อหรืออุดมการณ์ที่คล้ายคลึงกันของกลุ่มคนที่มาร่วมกันเป็นพรรคการเมืองหรืออาจจะเรียกว่าเป็น “ผลประโยชน์” (Interest หรือ Benefits) ซึ่งเป็นคำที่ Robert Salisbury เคยขยายความว่ามีทั้งสิ่งที่เป็นนามธรรมและเป็นรูปธรรม คือ ผลประโยชน์ทางวัตถุ (Material benefits) ผลประโยชน์ทางความผูกพันแน่นเหนียว (Solidairy Benefits) และผลประโยชน์ทางอุดมการณ์ (Expressive or Purposive Benefits)¹⁵ ความเชื่อหรืออุดมการณ์ของพรรคการเมืองนั้นจะปรากฏอยู่ในนโยบายและข้อบังคับพรรคซึ่งแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบและวิธีการดำเนินการของพรรคการเมือง ตลอดจนวินัยและจรรยาบรรณของสมาชิก

2. บุคลากร ประกอบด้วย คณะผู้นำพรรคในระดับต่าง ๆ สมาชิกพรรคและเจ้าหน้าที่ของพรรค ซึ่งถือว่าเป็น “คนของพรรค” โดยตรงแต่ในขณะเดียวกันโดยหลักการทุกพรรคการเมืองต้องการการสนับสนุนจากประชาชนเพราะหมายถึงการคงอยู่และอนาคตของพรรค ตลอดจนความเข้มแข็งของพรรคต้องอาศัยการสนับสนุนจากประชาชน ฉะนั้น นอกจากพรรคจะได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกพรรคแล้ว พรรคยังต้องการการสนับสนุนจากประชาชนทั่วไปด้วย

¹⁵ Robert H. Sallbury, "Interest Groups", *Handbook of Political Science Vol.4*, (Mass: Addison - Wesley Publishing Company, 1975),184 – 185.

3. สำนักงานใหญ่และสาขาพรรคตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งการจัดแบ่งส่วนองค์กรสำนักงานของพรรคการเมืองที่พัฒนาหรือต้องการพัฒนา คือ มีลักษณะการจำแนกแจกแจงโครงสร้างและการบรรจุบุคลากรในโครงสร้างเหล่านั้น (Differentiation Specialization) และมีการทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์กัน

4. องค์ประกอบขององค์กรภายในพื้นฐาน (Basic Elements) ซึ่งโดยปกติจะประกอบด้วยที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการบริหาร สาขา หน่วยปฏิบัติการ และอาจจะมีหน่วยย่อยต่าง ๆ

2.1.6 หน้าที่ของพรรคการเมือง

ความสำคัญของพรรคการเมืองต่อระบบการเมืองอยู่ที่ว่าพรรคการเมืองได้ทำหน้าที่ของพรรคการเมืองโดยครบถ้วนมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด หากพรรคการเมืองได้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและทำได้อย่างครบถ้วน ก็ย่อมจะยังประโยชน์ต่อระบบการเมืองและสังคมโดยรวม อีกทั้งยังจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองอีกทางหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตาม แม้พรรคการเมืองแต่ละประเทศจะอยู่ภายใต้ภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่แตกต่างกันแต่พรรคการเมืองในทุกประเทศก็จะทำหน้าที่ที่คล้ายคลึงกันแต่การทำหน้าที่ในแต่ละด้านอาจแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศนั้น ๆ ซึ่งนักรัฐศาสตร์ได้เสนอหน้าที่ของพรรคการเมืองที่สำคัญไว้ ดังนี้

Kay Lawson แบ่งการทำหน้าที่ของพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อม 4 ประการ¹⁶คือ

1. ทำหน้าที่ตัวเชื่อมของพรรคการเมืองที่ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวาง (Participatory Linkage)
2. การทำหน้าที่ตัวเชื่อมของพรรคการเมืองในการกำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและกลุ่มต่างๆ (Policy Responsive Linkage)
3. การทำหน้าที่ตัวเชื่อมของพรรคการเมืองที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างคะแนนที่ลงให้กับผลตอบแทนที่จะได้รับ (Linkage by Reward) หรือกล่าวอย่างชัดเจนคือ การทำหน้าที่ตัวเชื่อมของพรรคการเมืองในลักษณะเช่นนี้ จะเกิดขึ้นในประเทศที่ระดับของการพัฒนาประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำ ผู้เลือกตั้งยังไม่มีคุณภาพ ดังนั้นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการทำหน้าที่ตัวเชื่อมของพรรคการเมืองในลักษณะนี้ คือ การซื้อขายเสียง ระบบหัวคะแนน

¹⁶ Kay Lawson, ed., *Political Parties and Linkage : A Comparative Perspective*, (New York: Yale University Press, 1980), 3 – 24.

การคอร์ปชั่นในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดขึ้นจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมคือ ระบบอุปถัมภ์ ซึ่งในประเทศที่การพัฒนาประชาธิปไตยในระดับสูงแล้ว เช่น ในประเทศยุโรปตะวันตกการทำหน้าที่ของพรรคการเมืองในลักษณะนี้จะสูญหายไป เพราะฉะนั้นการทำหน้าที่ตัวเชื่อมที่เกิดผลในทางลบเช่นนี้ พรรคการเมืองในประเทศประชาธิปไตยที่มีการพัฒนาอยู่ในระดับสูงจะหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธการทำหน้าที่ที่ก่อให้เกิดผลให้ลักษณะนี้ แต่ลักษณะในทางลบดังกล่าวจะพบได้อย่างกว้างขวางในประเทศกำลังพัฒนาหรือในประเทศโลกที่สาม

4. การทำหน้าที่ตัวเชื่อมของพรรคการเมืองในฐานะเป็นเครื่องมือของผู้ปกครองในการควบคุมและกดขี่ผู้อยู่ใต้ปกครอง (Directive Linkage) พรรคการเมืองที่ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมในลักษณะนี้มีอยู่ในเฉพาะประเทศที่มีการปกครองระบบเผด็จการที่ผู้ปกครองสามารถควบคุมประชาชนได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ทั้งนี้โดยอาศัยการมีพรรคการเมืองพรรคเดียวที่มีการจัดองค์การกว้างขวางใหญ่โตแน่นเหนียวสูงกว่าพรรคแบบมวลชนดังที่กล่าวมาแล้วอย่างมาก ระบบเผด็จการแบบนี้เป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักวิชาการว่าเป็นระบบเผด็จการที่เข้มข้นที่สุดในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติไม่เคยเกิดระบบเผด็จการเช่นนี้มาก่อน แต่มาเกิดในช่วงต้นถึงกลางศตวรรษที่ 20 นั่นคือ “ระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จข้ายจัด” (Totalitarianism – Total Control) อันได้แก่ ระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ในประเทศต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงมีอยู่ เช่น สหภาพโซเวียต ประเทศคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออกในอดีต คิวบา จีน เป็นต้น นอกจากระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จข้ายจัดแล้วระบบเผด็จการแบบเข้มข้นนี้ยังปรากฏอยู่ในรูปของ “ระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จขว้างจัด” อันได้แก่ประเทศที่ปกครองด้วยระบบ Fascism เช่น ระบบนาซีในเยอรมันในช่วงก่อนและระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 นอกจากเยอรมันก็ยังมีประเทศอิตาลีและญี่ปุ่น

ประเทศที่ระดับของการพัฒนาประชาธิปไตยถึงขั้นสูงแล้วนั้น พรรคการเมืองจะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมที่สำคัญและมีความจำเป็น 2 ประการ คือ

(1) การทำหน้าที่ตัวเชื่อมของพรรคการเมือง ในการกำหนดนโยบาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ (Policy - Responsive Linkage) พรรคการเมืองทำหน้าที่ตัวเชื่อมในการเป็นตัวแทนและผู้รวบรวมความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์และประชาชนเพื่อนำเข้าสู่สถาบันการเมืองและกระบวนการใช้อำนาจทางการเมือง ในการกำหนดนโยบายในการปกครองประเทศซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้นอย่างชัดเจน

(2) การทำหน้าที่ตัวเชื่อมของพรรคการเมืองที่ทำให้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวาง (Participatory Linkage) พรรคการเมืองทำหน้าที่ตัวเชื่อมในฐานะเป็นตัวแทนหรือผู้ส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนสามารถมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองในระดับต่าง ๆ ทั้งในส่วนของพรรคการเมืองเอง เช่น การที่มีสมาชิก

จำนวนมากในทุกระดับของสาขาพรรคและสมาชิกของพรรคที่ลงทะเบียนเป็นทางการกับสาขาพรรค แต่ละแห่งมีอำนาจและความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายท้องถิ่นเอง การเลือกผู้สมัครในท้องถิ่นด้วยสมาชิกเอง เป็นต้น และในกระบวนการแข่งขันทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น เช่น สมาชิกในแต่ละสาขานอกจากจะเป็นผู้คัดเลือกตัวผู้สมัครแล้ว สมาชิกยังมีบทบาทสำคัญในการหาเสียงเลือกตั้งเพื่อสนับสนุนผู้สมัครของสาขาพรรคในการแข่งขันเลือกตั้งด้วย

M. Duverger ได้เสนอให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ดังนี้¹⁷

(1) หน้าที่คัดเลือกผู้ปกครองโดยการเสนอชื่อบุคคลที่มีความเหมาะสมเข้าสู่ระบบการเมือง

(2) หน้าที่เป็นตัวแทนมติมหาชนโดยการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เพื่อนำไปกำหนดเป็นนโยบายและปฏิบัติต่อไป

(3) หน้าที่ในโครงสร้างการปกครองโดยพรรคการเมืองเข้าไปทำหน้าที่ในฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติหรือสรุปหน้าที่พรรคการเมืองของ Almond และ Powell ไว้ 9 ประการ คือ

(3.1) หน้าที่ในกระบวนการหล่อหลอมทางการเมือง (Political Socialization)

(3.2) หน้าที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง (Citizen Participation)

(3.3) หน้าที่คัดเลือกชนชั้นนำทางการเมือง (Recruitment of Elites)

(3.4) หน้าที่สื่อสารทางการเมือง (Political Communication)

(3.5) หน้าที่กำหนดประเด็นข้อเรียกร้องความต้องการและผลประโยชน์ต่าง ๆ (Interest Articulation)

(3.6) หน้าที่รวบรวมข้อเรียกร้องความต้องการและผลประโยชน์ต่าง ๆ (Interest Aggregation)

(3.7) หน้าที่กำหนดนโยบาย (Policy Making)

(3.8) หน้าที่ปฏิบัตินโยบาย (Policy Implementation)

(3.9) หน้าที่พิจารณาวินิจฉัยกฎหมาย (Adjudication)

เมื่อพิจารณาจากหน้าที่ของพรรคการเมืองของนักรัฐศาสตร์ที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นอาจสรุปหน้าที่ของพรรคการเมืองที่สำคัญได้ดังนี้¹⁸

¹⁷Maurice Duverger, *Party Politics and Pressure Groups*, (London: Thomas Y. Cronell Company, 1972) อ้างถึงใน กนก วงษ์ตระหง่าน, *พรรคการเมืองไทย*, 47.

¹⁸ วิสุทธิ์ โปธิแท่น, “พรรคการเมืองไทย : ทารกที่ไม่มีโอกาสเติบโต?”, 5.

1. การรวบรวมความต้องการของประชาชนมากำหนดเป็นนโยบายหรือทางเลือกแห่งนโยบายที่ Almond และ Powell Jr. เรียกว่า Interest Aggregation
2. การเสนอข้อเรียกร้องต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองให้มีการตอบสนองที่ Almond และคณะเรียกว่า Interest Articulation
3. การเลือกสรรผู้นำทางการเมือง ทั้งในองค์กรของพรรคและทั้งการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ และในการให้เข้าไปดำรงตำแหน่งบริหารต่าง ๆ
4. การควบคุมหรือตรวจสอบรัฐบาลหากเป็นฝ่ายค้าน
5. การเชื่อมประสานระหว่างประชาชนด้วยกันเองระหว่างประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ตลอดจนการปลุกเร้า (Mobilize) ประชาชนให้เกิดความตื่นตัวทางการเมืองและเป็นช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นระบบ
6. การให้การศึกษาด้านการเมืองแก่ประชาชน
7. การผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมือง โดยเป็นช่องทางให้ประชาชนได้แสดงออกผ่านพรรคการเมืองหรือพรรคการเมืองแสดงออกแทนประชาชน

2.1.7 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมือง

2.1.7.1 ความเป็นสถาบัน

ความเป็นสถาบันคือ การสร้างสถาบันทางการเมืองที่มีเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป สถาบันทางการเมืองมีความสามารถในการจัดระเบียบแบบแผนของการเข้ามามีส่วนร่วมของคนกลุ่มใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถส่งเสริมเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาของพรรคการเมืองวัดได้จากความเป็นสถาบันเพราะพรรคการเมืองถือได้ว่าเป็นสถาบันหนึ่งในสังคม การคงอยู่และการทำหน้าที่ย่อมขึ้นอยู่กับความเป็นสถาบันเป็นสำคัญ Huntington เป็นผู้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นสถาบันทางการเมืองได้กำหนดองค์ประกอบของความเป็นสถาบันไว้ 4 ประการ¹⁹ คือ

1. ความสามารถในการปรับตัวสูง (Adaptability) ซึ่งพิจารณาได้จากการดำรงอยู่อย่างยาวนานหรือไม่ การเปลี่ยนแปลงบุคลากรชั้นนำของพรรคโดยไม่เกิดวิกฤตการณ์ที่ทำให้พรรคเกิดความแตกแยก และมีหน้าที่ที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน

¹⁹ วิสุทธิ์ โปธิแพน, *ความวุ่นวายกับการพัฒนาทางการเมือง*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525), 27 – 51.

2. ความสลับซับซ้อนอย่างเป็นระบบ (Complexity) มีการจำแนก แจกแจงโครงสร้างของพรรคและแต่ละโครงสร้างมีบุคลากรที่ชำนาญเฉพาะเรื่องเข้าไปทำหน้าที่ ประสานกัน (Differentiation and Specialization)

3. ความเป็นตัวของตัวเอง หรือมีอำนาจของตัวเอง (Autonomy) ที่สามารถตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองไม่ถูกครอบงำหรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคล หรือสถาบันอื่น ๆ

4. ความสามัคคีกลมเกลียว (Coherence) มีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องอุดมการณ์นโยบาย และการอยู่ร่วมกัน มีกระบวนการแก้ไขปัญหาอันเป็นที่ยอมรับกันอย่าง กว้างขวางในพรรคและเมื่อดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวแล้ว ผลที่เกิดขึ้นได้รับการยอมรับเห็น พ้องต้องกันเพียงใดหรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ สามารถมีเอกภาพในความแตกต่าง (Unity Indiversit)

2.1.7.2 ขั้นตอนการพัฒนาไปสู่ความเป็นสถาบัน

Huntington ได้ศึกษาการพัฒนาไปสู่ความเป็นสถาบันที่มี ประสิทธิภาพว่า สถาบันทางการเมืองต้องผ่านขั้นตอนของการพัฒนาไปสู่ความเป็นสถาบัน 4 ขั้นตอน²⁰คือ

1. การเกิดขึ้นในลักษณะที่หลากหลาย (Factionalism) เป็นขั้น แรกของการพัฒนาพรรคการเมือง คือ เมื่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) และความเป็นสถาบันทางการเมือง (Political Institutionalization) อยู่ในระดับต่ำ การเมืองยังคง เป็นกิจกรรมของคนส่วนน้อยที่แข่งขันกันเพื่อเป้าหมายของตน กลุ่มคนที่มีบทบาททางการเมืองนี้ อาจรวมตัวกันเป็นพรรคการเมืองแต่ละพรรคการเมืองนั้นยังขาดการสนับสนุนจากประชาชน และความต่อเนื่อง พรรคการเมืองยังมีความหมายและความสำคัญน้อยต่อการเลือกตั้ง บทบาท ทางการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรหรือในรัฐบาลยังคงเป็นกลุ่มเล็กที่ยึดติดกับตัวผู้นำ

2. การจับกลุ่มกับพรรคการเมืองที่มีอยู่ (Polarization) เป็นขั้นตอนสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมือง กล่าวคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองขยายตัวขึ้น กลุ่มพลังทางสังคมเริ่มมีบทบาททางการเมืองพรรคการเมืองเริ่มสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นระบบ กับกลุ่มพลังทางสังคม กลุ่มทางการเมืองที่เคยมีมาเริ่มรวมตัวกันเป็นกลุ่มการเมืองใหม่จึงทำให้ พรรคการเมืองขยายตัวกลุ่มการเมืองต่าง ๆ เข้ามาแข่งขันทางการเมืองภายใต้กติกาทางการเมือง เดียวกัน

²⁰ ปรัชญา เวสารัชช, *พรรคกับเสถียรภาพทางการเมือง*, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2527).

3. การขยายตัวของพรรค (Expansion) เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นกับพรรคการเมืองบางพรรคที่เข้มแข็งสามารถที่จะสร้างการยอมรับจากประชาชนในวงกว้างได้โดยอาศัยกลไกและระบบภายในของพรรคที่มีประสิทธิภาพ ผู้นำทางการเมืองมีความมุ่งมั่นและมีจิตสำนึกที่จะสร้างพรรคให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนเพื่อนำไปสู่ชัยชนะทางการเมือง คือ ได้อำนาจทางการเมืองที่สามารถนำมาบริหารประเทศและจัดระเบียบของสังคมให้เรียบร้อย จึงทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองขึ้น

4. การพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีคุณภาพ (Institutionalization) เมื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองขยายตัวอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้ระบบการเมืองพัฒนากลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ ถูกกำหนดให้เข้ามาแข่งขันทางการเมืองตามกติกาที่ระบบการเมืองได้กำหนดไว้สภาพการพัฒนาของระบบการเมืองนี้ส่งผลให้พรรคการเมืองพัฒนาความเป็นสถาบันของตนเองขึ้น

การเกิดขึ้นและพัฒนาการของพรรคการเมืองอาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุแต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วถ้าจะพัฒนาให้ “เติบโตเป็นปีกแผ่น” อันมีลักษณะ “พัฒนา” อย่างที่อธิบายข้างต้นนั้น พรรคการเมืองจะต้องมีเวลาเพื่อให้เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องเหมือนการพัฒนาสิ่งอื่น ๆ ซึ่งควรจะใช้เวลานานพอสมควรหรือหลายสิบปี อย่างเช่น ในประเทศที่พัฒนาแล้วไม่ว่าจะเป็นอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เป็นต้น

2.2 แนวคิดการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ

การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองมีที่มาจากแนวความคิดที่ว่า ในระบอบประชาธิปไตย พรรคการเมืองมีความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง แต่ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองนั้นย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงิน หากพรรคการเมืองมีแหล่งที่มาของเงินอย่างเหมาะสมก็ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่า พรรคการเมืองจะไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในบางประเทศจึงมีกฎหมายที่ให้รัฐสนับสนุนเงินเพื่อให้พรรคการเมืองใช้ในการเลือกตั้ง หรืออาจขยายรวมถึงเงินที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคด้วย

2.2.1 หลักการและระบบการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองโดยทั่วไป

1. ระบบการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองโดยทั่วไปนั้น อาจจำแนกออกมาเป็น 2 ระบบ คือ

ระบบเงินอุดหนุนจากเอกชน (private financing) หมายถึง การได้มาซึ่งรายรับของพรรคการเมืองจากผู้สนับสนุนทางการเมืองซึ่งอาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือองค์กรทางธุรกิจ หรือองค์กรอื่น ๆ เช่น จากศาสนจักรหรือสหกรณ์ประเภทต่างๆ ตลอดจนสหพันธ์แรงงาน การอุดหนุนดังกล่าวยังครอบคลุมถึงเงินอุดหนุนที่ได้มาจากสมาชิกของพรรค ตลอดจนรายได้ที่มาจาก

การลงทุนประเภทต่าง ๆ ของพรรคการเมืองโดยผ่านเครือข่ายที่มีลักษณะกึ่งธุรกิจอีกด้วย ในหลายประเทศเงินอุดหนุนจากภาคเอกชนยังอาจจะมีแหล่งที่มาจากการสนับสนุนขององค์กรเอกชน และองค์กรที่มีใช้รัฐ (NGO) จากต่างประเทศอีกด้วย

ระบบเงินอุดหนุนจากรัฐ (public financing) หมายถึง การให้ความช่วยเหลือของรัฐในด้านการเงินแก่พรรคการเมืองทั้งที่เป็นลักษณะทางตรงและที่เป็นลักษณะทางอ้อม การให้เงินอุดหนุนในลักษณะทางตรงนั้น หมายถึง การที่รัฐได้กันส่วนหนึ่งของงบประมาณทั้งจากส่วนกลางหรือในบางประเทศจากงบประมาณในระดับมลรัฐ เพื่ออุดหนุนกิจกรรมของพรรคการเมือง ทั้งในช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและกิจกรรมทั่วไปของพรรคการเมือง นอกจากนี้การให้เงินอุดหนุนในลักษณะทางตรงนั้นยังครอบคลุมถึงการให้เงินอุดหนุนแก่สมาชิกพรรคเพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมระหว่างการหาเสียงและกิจกรรมอื่นๆ ในฐานะที่เป็นสมาชิกของรัฐสภา การให้เงินอุดหนุนในลักษณะทางอ้อมนั้น อาจหมายถึง การให้เงินอุดหนุนจากเอกชน (private financing) ก็ตาม แต่การลดหย่อนภาษีย่อมหมายถึงการลดรายรับของภาษีรัฐจากงบประมาณและในตัวเอง จึงหมายถึง การอุดหนุนพรรคการเมืองจากรัฐในทางอ้อม การให้เงินอุดหนุนจากรัฐในทางอ้อมให้แก่พรรคการเมืองนั้น ยังหมายถึง การที่รัฐอนุญาตให้มีการใช้สื่อในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะโทรทัศน์หรือวิทยุโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายจากพรรคการเมือง และในหลายประเทศยังหมายถึง การไม่เก็บค่าอากรแสตมป์และค่าโทรศัพท์ ตลอดจน การสื่อสารอื่นๆ ที่พรรคการเมืองใช้ในกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระยะหาเสียงและนอกระยะเวลาดังกล่าว

การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองในประเทศต่างๆ นั้นส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นระบบเงินอุดหนุนจากเอกชนและในประเทศที่ใช้ระบบเงินอุดหนุนจากภาครัฐก็จะมีระบบเงินอุดหนุนจากภาครัฐเพียงแหล่งเดียวจะรองรับได้

โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่า ระบบการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองจากเอกชน (private financing) นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองต่อหลักการแห่งความโปร่งใส และเพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้ดุลยพินิจของประชาชนในการเลือกพรรคการเมือง ทั้งนี้ ความโปร่งใสที่สะท้อนให้เห็นถึงแหล่งที่มาของเงินอุดหนุนย่อมอธิบายถึงทิศทางและแนวนโยบายของพรรคการเมืองได้ดียิ่งไปกว่าอุดมการณ์ที่พรรคการเมืองนั้น ๆ มักจะอ้างถึงหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การแสดงความโปร่งใสของแหล่งที่มาของเงินอุดหนุนพรรคการเมือง ย่อมสะท้อนธาตุแท้ของพรรคการเมืองที่จะให้ประชาชนเลือกตั้งได้ดียิ่งกว่าคำสัญญา นโยบาย และการป่าวประกาศของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

ในส่วนของระบบการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองจากรัฐ (public financing) นั้นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การปลดเปลื้องพันธนาการของพรรคการเมืองจากนายทุนหรือองค์กรที่ให้การอุดหนุน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การเน้นในเรื่องของความเป็นอิสระของพรรคการเมือง

(principle of independence) นอกจากนี้ยังมีส่วนที่จะลดปัญหาเรื่องคอร์รัปชัน อันเป็นผลมาจากสายใยแห่งการเชื่อมโยงระหว่างพรรคการเมืองกับกลุ่มผลประโยชน์ที่อยู่เบื้องหลังระบบการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองจากรัฐ (public financing) ยังมีเป้าประสงค์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การให้โอกาสอันเท่าเทียมกัน (principle of equal opportunity) กับพรรคการเมืองและสมาชิกของพรรคต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการเสริมสร้างหลักการแห่งความยุติธรรมทางสังคม

การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมือง ทั้งในระบบที่มาจากภาคเอกชน (private financing) และระบบที่มาจากภาครัฐ (public financing) หากมีการกำหนดหลักเกณฑ์ซึ่งสร้างความโปร่งใสขึ้นแล้วย่อมจะมีส่วนในอันที่จะเสริมสร้างศักดิ์ศรีและความน่าเชื่อถือของพรรคการเมืองและนักการเมืองที่เป็นสมาชิกพรรค อันถือเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาประชาธิปไตย

2. ปรัชญาพื้นฐานของระบบเงินอุดหนุนพรรคการเมือง

ระบบเงินอุดหนุนพรรคการเมืองทั้งในลักษณะที่เป็นการอุดหนุนภาคเอกชน (private financing) และในลักษณะที่เป็นการอุดหนุนจากรัฐ (public financing) ต่างก็มีที่มาจากแนวคิดหรือหลักปรัชญาพื้นฐานที่แตกต่างกัน

ในประเทศที่เน้นในเรื่องของระบบเสรีนิยมอย่างเต็มที่ เช่น ในกรณีของกลุ่มประเทศแองโกลแซกซอน อาทิ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียปัจเจกบุคคลถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการเมืองในแนวความคิดดังกล่าวหน้าที่ของรัฐจะเปิดให้กลไกทางการเมืองมีอิสระเสรี รัฐจะไม่เข้าไปก้าวกายแต่จะเป็นหลักประกันในด้านของการเคารพสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล การรวมกันของปัจเจกบุคคลในลักษณะที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์หรือพรรคการเมือง จึงเป็นกระบวนการตามธรรมชาติอันเป็นแรงผลักดันจากความต้องการของปัจเจกบุคคลในแนวความคิดดังกล่าวรัฐจะไม่เข้าไปก้าวกายรวมทั้งยังไม่เข้าไปสนับสนุน แต่จะปล่อยให้กลไกเสรีดำเนินไปตามธรรมชาติ และนั่นย่อมหมายถึงการที่รัฐจะไม่เข้าไปก้าวกายในด้านการเงิน ในกลุ่มประเทศที่มีหลักปรัชญาพื้นฐานดังกล่าว การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองจึงเน้นในเรื่องของเอกชน (private financing) อย่างไรก็ตามพัฒนาการทางการเมืองในระยะหลังซึ่งเกิดการแข่งขันและแรงจูงใจในทางการเมืองที่ทวีความเข้มข้นมากขึ้น อันส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมทางการเมืองขยายตัวอย่างรวดเร็ว การพึ่งพาเงินอุดหนุนจากเอกชนของพรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งจึงไม่เพียงพอ รัฐจึงเห็นความจำเป็นในการที่จะเข้าไปช่วยทางการเงินเพื่อแบ่งเบาภาระ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าลักษณะการให้เงินอุดหนุนจากรัฐ (public financing) อย่างในกรณีของสหรัฐอเมริกายังกำหนดไปให้ที่ตัวบุคคลคือ ผู้สมัครรับการเลือกตั้ง มิใช่ให้กับพรรคการเมืองอันเป็นเครื่องแสดงถึงอิทธิพลของหลักปรัชญาพื้นฐานที่เน้นปัจเจกบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญในระบบการเมือง

ในประเทศที่ยึดหลักปรัชญาพื้นฐานที่เน้นความสำคัญขององค์กร หรือการรวมกลุ่มที่เราอาจจะเรียกว่า “พหุนิยม (Pluralism)” เช่น ในกรณีของสหพันธรัฐเยอรมันและสเปน ซึ่งต่างก็เน้นถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มไม่ว่าจะเป็นลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์หรือพรรคการเมืองโดยถือเป็นแกนหลักหรือองค์ประกอบที่สำคัญของระบบการเมือง บทบาทของภาครัฐบนพื้นฐานหลักปรัชญาดังกล่าวก็คือ การส่งเสริมการรวมกลุ่มและการให้การอุดหนุนต่อกลุ่มหรือพรรคการเมืองมากกว่าการเน้นความสำคัญของปัจเจกบุคคล ในตรรกะดังกล่าว การให้การสนับสนุนพรรคการเมืองจึงถือว่าเป็นหนึ่งของหน้าที่ของรัฐ ในระบบดังกล่าวการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมือง จึงมีลักษณะเป็นการเน้นการให้การอุดหนุนพรรคการเมืองภาครัฐ (public financing) แต่อย่างไรก็ตามในระบบดังกล่าวก็ไม่ได้บอกรัด หรือละเลยในเรื่องเงินอุดหนุนจากเอกชน (private financing) ทั้งนี้ เพราะรัฐตระหนักได้ดีว่ารัฐนั้นไม่สามารถที่จะแบกรับภาระในส่วนนี้ได้ทั้งหมด จึงจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองพึ่งพาการสนับสนุนจากเอกชนด้วย ในระบบที่เน้นความสำคัญขององค์กรหรือกลุ่มมากกว่าปัจเจกบุคคล ลักษณะการให้เงินอุดหนุนจากภาครัฐ (public financing) จะมุ่งให้กับพรรคการเมืองมากกว่านักการเมืองที่เป็นสมาชิกของพรรค ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดเดิมระบบที่เน้นปัจเจกบุคคล

หลักปรัชญาพื้นฐานของระบบการให้เงินอุดหนุนจากเอกชน (private financing) อีกประการหนึ่งก็คือ แนวความคิดที่ว่า พรรคการเมือง คือ การรวมกันของกลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน พรรคการเมืองจึงเป็นภาพสะท้อนของกลุ่มผลประโยชน์อันหลากหลายที่ต้องการช่วงชิงอำนาจทางการเมือง รัฐสภาจึงเป็นเวทีที่สะท้อนถึงการแข่งขันทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์อันหลากหลายในสังคม บนพื้นฐานของแนวความคิดดังกล่าว รัฐไม่ควรที่จะเข้าไปให้การอุดหนุนทางการเมืองต่อพรรคการเมืองเพราะพรรคเหล่านี้เป็นเพียงส่วนย่อยและไม่ใช้ทั้งหมดของสังคม รัฐในฐานะที่เป็นตัวแทนของสังคมโดยรวมจึงไม่ควรเข้าไปให้การสนับสนุนและควรปล่อยให้ส่วนย่อยเหล่านี้ต่อสู้กันเอง หลักปรัชญาพื้นฐานดังกล่าวจึงเป็นที่มาส่วนหนึ่งของระบบการให้เงินอุดหนุนจากเอกชน

ในส่วนของหลักปรัชญาพื้นฐานของระบบการให้เงินอุดหนุนจากรัฐ (public financing) อีกประการหนึ่งก็คือ ในสังคมนั้นจะมีปรากฏการณ์ของความขัดแย้งทางสังคม อันเป็นผลมาจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและค่านิยมทางสังคมที่แตกต่างกันของกลุ่มต่าง ๆ หน้าที่ของรัฐจึงหมายถึง การผลักดันเพื่อให้เกิดการประนีประนอมภายในชาติกลไกส่วนหนึ่งก็คือการผลักดันให้ความขัดแย้งนั้นอยู่ในกรอบของกฎระเบียบและเป็นระบบ การส่งเสริมและการสนับสนุนพรรคการเมืองจึงหมายถึงการจัดระบบของความหลากหลายของผลประโยชน์ ให้อยู่ในกรอบและเป็นการจัดระบบของการแข่งขันและการต่อสู้ของกลุ่มต่างๆ โดยมีขั้นตอนและวิธีการที่เหมาะสม

โดยมีกฎระเบียบรองรับ แนวความคิดดังกล่าวจึงหมายถึงความจำเป็นในการที่รัฐจะเข้าไปสนับสนุน และสร้างความแข็งแกร่งให้กับพรรคการเมืองซึ่งรวมทั้งการให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ (public financing)

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าระบบการให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ (public financing) จะมุ่งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ ประการแรก การลดช่องว่างของการได้เปรียบเสียเปรียบในการชิงชัยทางการเมืองของกลุ่มทางสังคมโดยผ่านตัวแทน คือ พรรคการเมือง ประการที่สอง เป็นการเสริมสร้างความเป็นอิสระ ได้แก่ พรรคการเมืองเพื่อเป็นการลดอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ที่อยู่เบื้องหลัง และประการที่สาม การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ของพรรคการเมืองรวมทั้งประสิทธิภาพของนิติบัญญัติ

3. โครงสร้างกฎหมายและระบบการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมือง

ลักษณะโครงสร้างทางกฎหมายของประเทศต่างๆ จะมีส่วนสัมพันธ์ในระดับหนึ่งกับระบบการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมือง โครงสร้างทางกฎหมายที่จะสัมพันธ์กับระบบการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองนั้น อาจจำแนกได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

(1) ระบบกฎหมายที่ยังไม่มีการรับรองสถานภาพพรรคการเมือง (inexistence juridique) ในประเทศดังกล่าวการรวมตัวของบุคคลในกรอบของพรรคการเมืองถือเป็นการรวมตัวทางธรรมชาติที่เกิดจากเจตจำนงร่วมกันของปัจเจกบุคคล การคงอยู่ของพรรคการเมืองจึงไม่ใช่ประเด็นในแง่กฎหมาย เพราะฉะนั้นจึงไม่มีการรองรับสถานภาพของพรรคการเมืองในกรอบของกฎหมาย ดังในกรณีของประเทศเบลเยียม ลักเซมเบิร์ก และเนเธอร์แลนด์ ตลอดจนจนประเทศไอร์แลนด์และกรีซ ในโครงสร้างทางกฎหมายดังกล่าว การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองจึงไม่มีการระบุหรือกำหนดไว้ในกฎหมาย ลักษณะการให้เงินอุดหนุนจึงมีลักษณะเป็นไปตามความพึงพอใจของบุคคล ในระบบดังกล่าวการให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองจึงเน้นในประเด็นของการให้เงินอุดหนุนจากเอกชน (private financing) หรือหารายได้โดยลำพังของพรรคการเมือง (self financing) เช่น การหารายได้จากโครงการลงทุนหรือการขายสินทรัพย์ เป็นต้น

(2) ระบบกฎหมายที่ยอมรับสถานภาพของพรรคการเมืองในลักษณะที่เป็นนิติบุคคล (personnes morales privees) ในกลุ่มประเทศแองโกลแซกซอน เช่น อังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา ตลอดจนบางประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย ในแง่กฎหมายพรรคการเมืองนั้นถือว่าเป็นองค์กรที่เป็นการรวมตัวในทางแพ่งเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับในกฎหมายเอกชน (private financing) ในกรณีดังกล่าวโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองจึงถูกกำหนดโดยกฎหมายในลักษณะทั่วไป (ordinary law) เช่นเดียวกับนิติบุคคลประเภทต่างๆ ในตรรกะดังกล่าว

การอุดหนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองจึงเน้นในเรื่องการให้เงินอุดหนุนโดยเอกชน (private financing) เป็นหลักสำคัญ

(3) ระบบกฎหมายที่ยอมรับสถานภาพของพรรคการเมืองว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบสาธารณะ (personnes morales de l'ordre public) ในประเทศฝรั่งเศส อิตาลี โปรตุเกส และสวีเดน สถานภาพของพรรคการเมืองนั้นได้รับการรับรองโดยกฎหมายในระดับรัฐธรรมนูญ โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดจากการใช้สิทธิของปัจเจกบุคคลในการรวมกลุ่ม (right to association) ในกรอบกฎหมายดังกล่าว พรรคการเมืองจึงถือว่าเป็นส่วนประกอบของผลประโยชน์สาธารณะ ซึ่งจะต้องได้รับการกำหนดและมีการวางหลักเกณฑ์ ในตรรกะดังกล่าวระบบการให้เงินอุดหนุนจึงเป็นการผสมผสานระหว่างระบบการให้เงินอุดหนุนจากเอกชน (private financing) และระบบการให้เงินอุดหนุนจากรัฐ (public financing)

(4) ระบบกฎหมายที่ยอมรับสถานภาพของพรรคการเมืองในระดับรัฐธรรมนูญว่าเป็นองค์กรสาธารณะ (entites autonomes constitutionnelles) ในประเทศ อย่างเช่น เยอรมัน สเปน และเม็กซิโก กฎหมายรัฐธรรมนูญได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่าพรรคการเมืองนั้นเป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การยอมรับในระดับของรัฐธรรมนูญถึงสถานภาพของพรรคการเมือง ว่าเป็นองค์กรสาธารณะซึ่งจะต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากรัฐ ในตรรกะดังกล่าว ระบบการอุดหนุนเงินให้แก่พรรคการเมืองจึงเน้นในเรื่องของการอุดหนุนโดยรัฐ (public financing)

โดยสรุปการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองนั้นจะมีลักษณะแตกต่างกันตามรายละเอียดที่แตกต่างกันของโครงสร้างกฎหมาย 4 ประเภทที่ได้กล่าวมาข้างต้น อย่างไรก็ตามถ้าจะพิจารณาในมิติที่กว้างกว่านี้ก็อาจจะจำแนกระดับความแตกต่างออกมาเป็น 2 ลักษณะ

ลักษณะที่ 1 เป็นโครงสร้างกฎหมายที่ยังไม่มีการยอมรับสถานภาพของพรรคการเมืองหรือเป็นการยอมรับเป็นนิติบุคคลเหมือนนิติบุคคลอื่น ๆ ในกฎหมายเอกชนโดยทั่วไป ในกรอบของกฎหมายทั้งสองกรณีพรรคการเมืองจึงเป็นการรวมกลุ่มทางธรรมชาติและด้วยความสมัครใจของปัจเจกบุคคล พรรคการเมืองจึงมีลักษณะเป็นผลรวมของปัจเจกบุคคล ในแนวความคิดดังกล่าวปัจเจกบุคคลที่เป็นสมาชิกพรรคจะมีความสำคัญมากกว่าพรรคการเมืองในตัวเอง แนวความคิดดังกล่าวจะส่งผลให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของพรรคการเมืองจะเน้นในแง่ของตัวบุคคลหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งมากกว่าพรรคการเมือง การให้เงินอุดหนุนก็จะเน้นที่จะไปถึงตัวบุคคลมากกว่าพรรค การให้เงินอุดหนุนหรือการบริหารทางการเงินจะทำทั้งในระดับส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเข้าถึงตัวบุคคลในพรรคการเมืองมากกว่าการเน้นโครงสร้างส่วนกลางของพรรคการเมือง กฎระเบียบทางกฎหมายจะเน้นในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูล

เช่น แหล่งที่มาและการใช้ไปของเงินอุดหนุนเพื่อเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ให้แก่สาธารณชนมากกว่า การเน้นในเรื่องของเทคนิคการทำบัญชีของรายรับ-รายจ่าย องค์กรควบคุมดูแลในส่วนของกิจกรรม ทางด้านการเงินจะเป็นองค์กรทั่วไปตามลักษณะของกฎหมายเอกชนและมีใช้องค์กรที่เป็นลักษณะเฉพาะ (non-specialized organ)

ลักษณะที่ 2 เป็นโครงสร้างกฎหมายที่ยอมรับสถานภาพของพรรค การเมืองในระดับรัฐธรรมนูญทั้งในฐานะส่วนหนึ่งขององค์กรในระบบสาธารณะ หรือในฐานะเป็น องค์กรสาธารณะในตัวเอง ในกรอบโครงสร้างกฎหมายดังกล่าวการยอมรับถึงความสำคัญของพรรค การเมืองย่อมหมายถึง การกำหนดบทบาทของรัฐในอันที่จะให้การสนับสนุนรวมทั้งการให้เงินอุดหนุน แก่พรรคการเมือง (public financing) กฎเกณฑ์และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเงิน ของพรรคการเมืองก็คือ มาตรฐานการควบคุมทางการบัญชีของกิจกรรมทางการเงินแทนการเน้น ในเรื่องที่จะเปิดเผยแหล่งที่มาและแหล่งการใช้ไปของเงินตั้งในกรณีของลักษณะที่หนึ่ง นอกจากนี้ นั้นองค์กรที่จะทำหน้าที่ในการดูแลควบคุมกิจกรรมการเงินของพรรคการเมืองที่จะต้องไม่ใช่องค์กร ธรรมดาแต่เป็นองค์กรพิเศษ (specialized organ)

2.2.2 การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองไทย

สำหรับในประเทศไทย พรรคการเมืองในยุคแรกๆ นั้นไม่ได้รับเงินสนับสนุน จากรัฐ ซึ่งรายได้ของพรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากค่าสมาชิกหรือค่าบำรุง เพราะในทางปฏิบัติ ผู้ให้เงินสนับสนุนกิจการของพรรคการเมืองจะได้แก่ สมาชิกผู้ก่อตั้งพรรคที่มีอำนาจในทางการเงิน ที่อยู่ในระดับผู้บริหารพรรค หรือกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องและผูกพันอยู่กับบุคคลในระดับผู้บริหาร ของพรรคหรือกลุ่มผลประโยชน์ ดังนั้น อำนาจของพรรคจึงขึ้นอยู่กับบุคคลกลุ่มเล็กๆ ที่เป็นผู้ให้เงิน อุดหนุนพรรคการเมืองขาดความเป็นองค์กรของมหาชน

ทั้งนี้ กิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญของพรรค คือ การส่งสมาชิกพรรคลงสมัคร รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ช่วยเหลือผู้รับสนับสนุนสมัครรับเลือกตั้งรณรงค์หาเสียง ได้แก่ การให้ การสนับสนุนในเรื่องการเงิน หรือวัสดุอุปกรณ์เพื่อการหาเสียง การสนับสนุนก็มักจะไม่พอเพียง ต่อการหาเสียง ผู้สมัครจึงต้องขวนขวายหาทางช่วยเหลือตนเอง เช่น ใช้เงินส่วนตัว หรือหาจาก แหล่งสนับสนุนต่าง ๆ ส่วนนี้เองที่ทำให้ผู้สมัครกับผู้สนับสนุนทางการเงินมีพันธะเงื่อนใยต่อกัน และ หากผู้สมัครได้รับเลือกตั้งเข้าไปในสภาแล้วผู้สมัครก็ย่อมฟังเสียงผู้ที่ให้การสนับสนุนตนเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากเป็นผู้อุปถัมภ์ สภาพการณ์ดังกล่าวจึงทำให้พรรคตั้งอยู่บนพื้นฐานที่อ่อนแอ เพราะกลุ่ม นายทุนผู้ให้เงินสนับสนุนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือพรรคการเมือง อย่างไรก็ตาม แม้พรรคจะได้รับ ส.ส ของตนแล้ว พรรคยังคงต้องมีค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรค เพราะฉะนั้น เงินทุนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าขาดเงินแล้วพรรคย่อมอยู่ได้ลำบาก

เนื่องจากการดำเนินการทางการเมืองต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมาก ทั้งค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายสำนักงาน , ค่าใช้จ่ายในการค้นคว้า เป็นต้น จึงทำให้เปิดช่องในธุรกิจการเมืองเข้ามาครอบงำพรรคการเมืองได้ง่าย ทำให้พรรคการเมืองไม่มีโครงสร้างมั่นคง และมีได้เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้น การให้เงินสนับสนุนอย่างมีขอบเขต มีกฎเกณฑ์และตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่จะส่งเสริมความเข้มแข็งหรือความเป็นสถาบันของพรรคและสร้างความเสมอภาคให้กับพรรคการเมืองและนักการเมือง

จึงเกิดข้อเสนอที่ให้รัฐให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองในประเทศไทยขึ้น โดยมีเหตุผลสนับสนุนโดยสรุปดังนี้

1. การให้รัฐสนับสนุนด้านการเงินแก่พรรคการเมืองจะเป็นการพัฒนาองค์กรและการบริหารงานของพรรคการเมืองให้เกิดประสิทธิภาพหากพรรคการเมืองเปรียบเสมือนบริษัทเอกชนหรือองค์กรของรัฐ ก็จำเป็นจะต้องมีปัจจัยในการบริหารงานรวมถึงจัดองค์กรทางการเมืองการปกครองของพรรคให้มีประสิทธิภาพ พรรคการเมืองที่มีทุนหนาแน่นหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภามาก อาจมีเงินสำหรับบริหารพรรคจากกลุ่มผู้สนับสนุนมาก ส่วนพรรคที่ขาดทุนสนับสนุนก็จะมีปัญหาเรื่องเงินสำหรับมาใช้ในการบริหารพรรค การให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ จะช่วยให้ทุกพรรคการเมืองสามารถจัดระบบการบริหารพรรคให้มีประสิทธิภาพได้

2. พรรคการเมืองไทยมักจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า ขาดกิจกรรมทางการเมือง ในลักษณะการเผยแพร่แนวนโยบายของพรรค หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมระบบประชาธิปไตย ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการขาดเงินในการทำกิจกรรม ดังนั้น หากพรรคการเมืองได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล ก็จะสามารถทำกิจกรรมทางการเมืองได้

3. การที่จะได้พรรคการเมืองมีลักษณะเป็นพรรคของมหาชนได้ จะต้องจัดตั้งสาขาของพรรคตามส่วนต่าง ๆ ของประเทศ แต่ที่ผ่านมาตั้งสาขาไม่ได้ก็เพราะขาดงบประมาณในการดำเนินดังกล่าว

4. การที่รัฐให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองจะทำให้ประชาชนมีบทบาทในการควบคุมพรรคการเมืองมากขึ้นโดยสามารถอ้างได้ว่า การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคการเมืองมาจากเงินภาษีของประชาชน

ทั้งนี้ โดยมีหลักเสรีภาพในการก่อตั้งพรรคการเมือง และให้สอดคล้องกับหลักความเสมอภาค ทั่วไปตามรัฐธรรมนูญที่ว่า “ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใดย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน” และการให้ความเสมอภาคทางโอกาสแก่พรรคการเมืองถือเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องไม่กระทำการในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อพรรคการเมือง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเปิดโอกาสในการแข่งขันในทางการเมืองอย่างเท่าเทียม

หากรัฐดำเนินการสนับสนุนพรรคใดเพียงพรรคเดียวการดำเนินการนั้นย่อมขัดต่อหลักความเสมอภาคทางโอกาสของพรรคการเมือง

ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นรัฐก็ต้องมีมาตรการกำกับการใช้จ่ายเงินและจำนวนเงินบริจาคจัดทำบัญชีแสดงรายรับ-รายจ่ายของพรรค โดยเปิดเผย เพื่อตรวจสอบและประกาศให้สาธารณชนทราบ

ที่ผ่านมาตั้งแต่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 นั้นได้มีการตรากฎหมายของพรรคการเมือง ในรูปของพระราชบัญญัติพรรคการเมือง ขึ้นใช้ 6 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2498
2. พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2511
3. พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2517
4. พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524
5. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541
6. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

ซึ่งแนวความคิดเงินอุดหนุนพรรคการเมืองได้มีความพยายามมาโดยตลอด แต่ก็มีหลักเกณฑ์และมาตรการต่างๆ ในการปฏิบัติไม่ชัดเจนนัก โดยเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 ส.ส. พรรคกิจสังคม ได้ร่วมกันยกร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524 ขึ้นซึ่งเป็นการพยายามมุ่งมั่นที่จะจัดให้มีเงินอุดหนุนพรรคการเมือง แต่ก็ได้ได้รับความสนใจเท่าที่ควร แต่ก็ถูกยกเลิกโดยการรัฐประหารของ ร.ส.ช. เมื่อ วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2534

ต่อมาแนวคิดดังกล่าวก็ได้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ภายใต้กระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมือง ซึ่งท้ายสุดแนวทางดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้บัญญัติไว้เป็นหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540ซึ่งในรัฐธรรมนูญได้บัญญัติสาระสำคัญของการสนับสนุนทางการเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่พรรคการเมือง วงเงินค่าใช้จ่ายของพรรคและเงินบริจาคของพรรค รวมทั้งให้มีการตรวจสอบและเปิดเผยที่มารายได้รายจ่าย รวมทั้งจัดทำบัญชีแสดงรายรับและรายจ่ายของพรรค ประกาศให้สาธารณชนทราบต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จึงให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองพ.ศ. 2550มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 8 ตุลาคม 2550 เป็นต้นมา

2.3 การสนับสนุนทางการเงินให้แก่พรรคการเมืองในต่างประเทศ

2.3.1 ประเทศอังกฤษ²¹

การให้เงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมในสภาแก่พรรคการเมืองฝ่ายค้าน

สภาผู้แทนราษฎร (House of Commons) ได้มีมติ 20 มีนาคม ค.ศ. 1975 ให้ความเห็นชอบข้อเสนอให้รัฐให้เงินอุดหนุนรายปีแก่พรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภา การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้พรรคการเมืองฝ่ายค้านสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพทัดเทียมกับสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล ซึ่งได้รับความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลข่าวสารและการวิจัยจากส่วนราชการต่างๆ เป็นอย่างดี พรรคการเมืองฝ่ายค้านอาจใช้เงินอุดหนุนนี้ไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในสำนักวิปและในสำนักงานของหัวหน้าพรรคการเมืองฝ่ายค้านในรัฐสภา เป็นต้น

พรรคการเมืองฝ่ายค้านที่จะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนรายปีจากรัฐ ได้แก่ พรรคการเมืองซึ่งสมาชิกของตนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือ พรรคการเมืองซึ่งสมาชิกของตนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงคนเดียว แต่ได้คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งทั้งประเทศไม่น้อยกว่า 150,000 คะแนน พรรคการเมืองฝ่ายค้านที่มีคุณสมบัติดังกล่าวครบถ้วนจะได้รับเงินอุดหนุนรายปีเป็นจำนวน 500 ปอนด์ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน และจะได้รับเพิ่มอีก 1 ปอนด์ต่อคะแนนเสียงเลือกตั้งทุก 200 คะแนน แต่กรณีจะเป็นประการใดก็ตาม แต่ละพรรคจะได้รับเงินอุดหนุนรายปีรวมทั้งสิ้นไม่เกินกว่า 150,000 ปอนด์เท่านั้น จำนวนเงินที่พรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภามีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้งในปี ค.ศ. 1983 พรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาได้รับเงินอุดหนุนรายปีเป็นจำนวน 1,080 ปอนด์ ต่อมาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน และจะได้รับเพิ่มขึ้นอีก 2.16 ปอนด์ ต่อคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกๆ 200 คะแนน แต่ละพรรคจะได้รับเงินอุดหนุนรายปีรวมแล้วไม่เกิน 325,000 ปอนด์

²¹ นิยม รัฐอมฤต, *การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองในต่างประเทศ*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), 39-48.

การให้ประโยชน์อย่างอื่นจากรัฐแก่พรรคการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ในกลุ่มประเทศที่ศึกษานั้น ฝรั่งเศส อังกฤษ และสหราชอาณาจักร เยอรมันมีระบบการให้ประโยชน์อย่างอื่นที่มีค่าใช้จ่ายแก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ประเทศอังกฤษรัฐช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ค่าไปรษณียากร

ตามบทบัญญัติมาตรา 91 ของ Representation Act 1983 ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีสิทธิส่งสิ่งพิมพ์ที่มีน้ำหนักไม่เกิน 60 กรัม ถึงเลือกตั้งทุกคนที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่สมัครรับเลือกตั้งโดยไม่ต้องชำระค่าไปรษณียากร ในทางปฏิบัติกระทรวงการคลังจะจ่ายเงินชดเชยค่าไปรษณียากรให้แก่สำนักงานไปรษณีย์ ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง กระทรวงการคลังจะต้องจ่ายเงินชดเชยค่าไปรษณียากรให้แก่สำนักงานไปรษณีย์เป็นจำนวนเงินไม่น้อยที่เดียว

2. ค่าห้องประชุม

ตามบทบัญญัติมาตรา 25 ของ Representation Act 1983 เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีสิทธิที่จะจัดชุมนุมสาธารณะเพื่อปราศรัยหาเสียงในโรงเรียนและสถานที่ประชุมต่างๆ ของรัฐหรือขององค์การปกครองท้องถิ่น หรือที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐหรือองค์การปกครองท้องถิ่นที่อยู่ในเขตเลือกตั้งหรือในท้องที่ใกล้เคียงได้โดยไม่ต้องเสียค่าเช่าสถานที่ ค่าใช้จ่ายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องจ่ายคงมีเพียงแค่ว่าทำความสะอาด ค่าแสงสว่าง ค่าทำความสะอาด และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเตรียมการชุมนุม และการปรับปรุงสถานที่ให้คืนสู่สภาพเดิมเท่านั้น

3. ค่าเวลากระจายเสียงทางวิทยุกระจายเสียง

ในระหว่างเวลาตั้งแต่ที่ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง สถานีวิทยุกระจายเสียง BBC และ IBA จะจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองต่างๆ ที่การเมืองและผู้บริหารสถานี เป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการเฉลี่ยเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองแต่ละพรรค เวลาออกอากาศที่สถานีวิทยุกระจายเสียงทั้งสองสถานีนี้จัดสรรให้แก่พรรคการเมืองต่างๆ นี้ เป็นการจัดสรรให้แบบให้เปล่า และรัฐบาลก็ได้จ่ายค่าเช่าเวลาออกอากาศให้แก่สถานีวิทยุเป็นการชดเชยแต่อย่างใด

2.3.2 ประเทศฝรั่งเศส²²

ในเรื่องการให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองโดยรัฐนั้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส (le conseil constitutionnel) ในคำวินิจฉัยที่ n° 89-271 Du du 11 janvier 1990 ได้วางหลักสำหรับเป็นแนวในการตีความหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆ ของกฎหมายในเรื่องเงินอุดหนุนโดยรัฐ (Finan-cement public) แม้ว่ารัฐธรรมนูญโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรา 4 เปิดช่องให้รัฐอุดหนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองได้ แต่เพื่อให้เป็นไปตามหลักในเรื่องความเสมอภาค (principe d'egalite) และหลักในเรื่องเสรีภาพ (principe de liberte) เงินอุดหนุนดังกล่าวจะต้องจัดสรรตามหลักเกณฑ์ที่เป็นภววิสัย (criteres objectifs) นอกจากนี้ วิธีการในการให้เงินอุดหนุนจะต้องไม่นำไปสู่การที่พรรคการเมืองต้องมาขึ้นอยู่กับรัฐ (lien de dependance vie-a- de l'Etat) หรือทำให้การแสดงออกตามวิถีทางประชาธิปไตย ซึ่งกระแสดความคิดและความเห็นต่าง ๆ ต้องบิดเบือนไปในระบบของฝรั่งเศสนั้น รัฐให้เงินอุดหนุนทั้งเพื่อการดำเนินงานของพรรคการเมืองและเพื่อชดเชยค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

2.3.2.1 เงินอุดหนุนการดำเนินงานของพรรคการเมือง

สำหรับเงินที่นำมาใช้จัดสรรอุดหนุนแก่พรรคการเมืองนั้นประเทศฝรั่งเศสใช้วิธีทางงบประมาณ กล่าวคือ ให้สำนักที่ทำการของประธาน (Bureaux) ของทั้งสภาผู้แทนราษฎรและของวุฒิสภาพิจารณาร่วมกับรัฐบาลในการเสนองบการเงินที่จะกำหนดไว้ในกฎหมายงบประมาณรายจ่ายประจำปี (loi de finances)

เงินดังกล่าวแบ่งอุดหนุนแก่พรรคเป็น 2 ส่วนเท่า ๆ กันโดยใช้วิธีการคำนวณจัดสรรดังนี้

1) ส่วนที่หนึ่งให้จัดสรรแก่พรรคการเมืองตามสัดส่วนแห่งคะแนนเสียงที่แต่ละพรรคได้รับในการเลือกตั้งรอบแรกแห่งการเลือกตั้งทั่วไปของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (Assemblée Nationale) พรรคการเมืองที่จะมีสิทธิได้รับเงินในส่วนนี้จะต้องเป็นพรรคที่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 75 เขตกฎหมายฉบับ L. n° 93-122 du 29 janvier 1993 มาตรา 14 แก้ไขลดลงมาเหลือ 50 เขต และใช้บังคับในการเลือกตั้งปี 1998

²² วิษณุ วัลญญ และคณะ, *แนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนทางการเงินและประโยชน์อย่างอื่นจากรัฐและเอกชนแก่พรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง*, (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2540), 79-83

2) ส่วนที่สองของวงเงินดังกล่าวให้จัดสรรแก่พรรคการเมืองตามสัดส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (depure) ที่ได้แจ้งต่อสภาว่าตนสังกัดพรรคการเมืองนั้นๆ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องแจ้งต่อสภาภายในเดือนแรกของสมัยประชุมสามัญของทุกปีว่าตนสังกัดกับพรรคใด การสังกัดนั้นให้สังกัดได้พรรคเดียวและภายในวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี ให้สภาแจ้งต่อนายกรัฐมนตรีถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคตามที่ได้แจ้งไว้

2.3.2.2 เงินชดเชยค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง (Remboursement des frais de campagne)

ตามกฎหมายเลือกตั้งฝรั่งเศส ได้แยกเงินช่วยจากรัฐอันเป็นค่าชดเชยค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งเป็น 2 ประเภท

ประเภทแรก เรียกว่าเงินชดเชยบางส่วน (Remboursement partiel) ซึ่งเป็นเงินที่รัฐบาลออกช่วยค่าใช้จ่ายบางรายการที่ผู้สมัครได้ใช้จ่ายไปในการโฆษณาหาเสียง (propaganda electorale) ได้แก่ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการดูแลการหาเสียง ซึ่งแต่ละพรรคส่งตัวแทนเข้าไปร่วมเป็นกรรมการ นอกจากนั้นมีค่าพิมพ์, ค่ากระดาษ, ค่าจ้างพิมพ์โปสเตอร์ ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องทำขึ้นสำหรับปิดตามหน่วยเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายส่วนหลังนี้ รัฐจะชดเชยให้เฉพาะผู้สมัครที่ได้รับคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่า 5% ของผู้มาออกเสียง

นอกจากนั้น ในการเลือกตั้งใดที่รัฐกำหนดให้มีการหาเสียงเป็นทางการ (Campagne officielle) ทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้รัฐเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่าย

ประเภทที่สอง เรียกว่าเงินชดเชยเหมาจ่าย (Remboursement forfaitaire) เงินชดเชยประเภทนี้จ่ายให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงในการเลือกตั้งรอบแรกไม่ต่ำกว่า 5% ของคะแนนเสียงทั้งหมดในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐจ่ายชดเชยให้ 10% ของวงเงินที่จะพึงใช้จ่ายได้ในการหาเสียงเลือกตั้ง (คือจ่ายคืนให้ 50,000 ฟรังก์) แต่ไม่เกินจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง (ในกรณีที่เขตเลือกตั้งใดมีประชากรต่ำกว่า 80,000 คน รัฐจ่ายคืนให้ในวงเงิน 10,000 ฟรังก์)

สำหรับการเลือกตั้งประธานาธิบดี กฎหมายกำหนดวงเงินชดเชยเหมาจ่ายไว้เป็นพิเศษ กล่าวคือ ผู้สมัครที่เข้าแข่งขันในการเลือกตั้งรอบที่สองรัฐชดเชยคนละ 35 ล้านฟรังก์ ผู้สมัครคนอื่น ๆ ได้ชดเชยคนละ 6 ล้านฟรังก์

2.3.3 ประเทศเยอรมัน²³

ประเทศเยอรมันเป็นประเทศแรกในยุโรปที่ให้มีการอุดหนุนเงินให้พรรคการเมือง โดยเริ่มเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2502 ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลายต่อหลายครั้ง โดยบทบาทที่เล่นสลับกันระหว่างรัฐสภากับศาลรัฐธรรมนูญ จนพัฒนามาเป็นระบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ในการจัดสรรเงินอุดหนุนให้พรรคการเมืองของประเทศเยอรมันนั้น จะดำเนินการโดย ประธานสภาผู้แทนราษฎร (สภาบุนเดสทาก) ซึ่งการอุดหนุนเงินให้พรรคการเมือง มีสองลักษณะ คือ การอุดหนุนเงินโดยตรง และการอุดหนุนเงินโดยอ้อมโดยการหักภาษี (ตามกฎหมายภาษีของเยอรมันมีหลักเกณฑ์ในการหักภาษีเงินบริจาคมให้พรรคการเมืองค่อนข้าง ซับซ้อน โดยสรุปคือเงินบริจาคมให้พรรคการเมืองประชาชนสามารถนำมาหักภาษีได้ 3,300 ยูโร และ กรณีคู่สมรส 6,600 ยูโร สำหรับประเทศไทยนั้นถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมืองของประเทศไทยมาตรา 47 จะบัญญัติให้ “ ผู้บริจาคมเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธิ นำจำนวนเงินที่บริจาคมไปหักเป็นค่าลดหย่อนตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้”) ในที่นี้จะนำเสนอ เฉพาะแต่เรื่องการอุดหนุนเงินให้พรรคการเมืองโดยตรงเท่านั้น ดังนี้

(1) หลักการพื้นฐานของการอุดหนุนเงินให้พรรคการเมืองโดยตรง

การอุดหนุนเงินให้แก่พรรคการเมืองของประเทศเยอรมันมีหลักการ พื้นฐานคือ การอุดหนุนเงินบางส่วนโดยรัฐ (Staatliche Teilfinanzierung) ซึ่งได้รับการนำมาใช้ใน ระบบพรรคการเมืองเยอรมันเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2527 หลักการของการอุดหนุนเงินบางส่วน โดยรัฐ คือ ห้ามรัฐให้เงินแก่พรรคการเมืองเป็นจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่พรรคการเมืองหามาได้เอง (ม.18 วรรค 5) ขอบเขตที่จำกัดไว้นี้ กฎหมายพรรคการเมืองเยอรมันเรียกว่า “เพดานขั้นสูงสัมพัทธ์” (Relative Obergrenze) และในการแก้ไขกฎหมายพรรคการเมืองในปี พ.ศ. 2537 ได้มีการกำหนด ขอบเขตการอุดหนุนเงินให้แก่พรรคการเมืองเพิ่มขึ้นมาอีกอันหนึ่งคือ “เพดานขั้นสูงสัมบูรณ์” (Absolute Obergrenze)คือยอดเงินโดยรวมในแต่ละปีที่รัฐอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองทุกพรรค จะมีสูงเกินกว่าจำนวนนี้ไม่ได้ ซึ่งในปัจจุบันกฎหมายพรรคการเมืองเยอรมันกำหนดไว้ที่ 133 ล้านยูโร ต่อปี (ม. 18 วรรค 2) หลักการอุดหนุนพรรคการเมืองบางส่วนโดยรัฐก็คือคำตอบของประเทศเยอรมัน สำหรับคำถามว่ารัฐควรให้การอุดหนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองสูงแค่ไหน

²³ สำนักเลขาธิการวุฒิสภาศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย, *เงินสนับสนุนพรรคการเมือง*, (กรุงเทพมหานคร: กองการพิมพ์ สำนักเลขาธิการวุฒิสภา, 2538), 47-51.

(2) พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ

“พรรคการเมือง” ของประเทศเยอรมันที่มีสิทธิได้รับการอุดหนุนเงิน โดยตรงจากรัฐจะต้องเข้าเงื่อนไขสองประการ คือ

(2.1) จะต้องเป็น “พรรคการเมือง” ตามนิยามของกฎหมายพรรคการเมือง ซึ่งมาตรา 2 ของกฎหมายพรรคการเมืองกำหนดนิยามของพรรคการเมืองไว้ว่า พรรคการเมืองต้องมีองค์ประกอบสี่ประการคือ หนึ่ง เป็นการรวมตัวกันของพลเมือง สอง ต้องมุ่งสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองโดยส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งในระดับสหพันธ์หรือในระดับรัฐ สาม ต้องมีความต่อเนื่องในการดำเนินการ และ สี่ ต้องมีความจริงจังในการดำเนินการเพื่อบรรลุเจตนารมณ์ทางการเมืองของตน

(2.2) นอกจากนี้พรรคการเมืองที่มีองค์ประกอบครบตามนิยามของกฎหมายพรรคการเมืองยังจะต้องได้คะแนนเสียงถึง คะแนนเสียงขั้นต่ำ (Mindestanteil an Stimmen) ที่กฎหมายพรรคการเมืองกำหนดไว้ ซึ่งมาตรา 18 วรรค 4 กำหนดว่า พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐจะต้องได้คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อในระดับสหพันธ์รัฐหรือในการเลือกตั้งสภายุโรปอย่างน้อย 0.5 เปอร์เซ็นต์ หรือได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อในระดับมลรัฐในรัฐใดรัฐหนึ่งอย่างน้อย 1 เปอร์เซ็นต์(ในการแก้กฎหมายพรรคการเมืองเมื่อปี 2545 ได้มีการกำหนดเงื่อนไขของการได้รับการอุดหนุนจากรัฐให้สูงขึ้นคือ พรรคการเมืองต้องได้รับคะแนนเสียงในการเลือกตั้งสภายุโรปหรือสภามลรัฐครั้งล่าสุด 0.5 เปอร์เซ็นต์หรือ 1 เปอร์เซ็นต์ อย่างน้อยในสามมลรัฐในการเลือกตั้งสภามลรัฐครั้งล่าสุด หรืออย่างน้อย 5 เปอร์เซ็นต์มลรัฐใดมลรัฐหนึ่งในการเลือกตั้งสภามลรัฐครั้งล่าสุด การทำให้เงื่อนไขการได้รับการอุดหนุนเงินจากรัฐของพรรคการเมืองยากขึ้นเช่นนี้เป็นโทษต่อพรรคการเมืองขนาดเล็ก โดยเฉพาะพรรคการเมืองขนาดเล็กที่ได้คะแนนไม่ถึง 5 เปอร์เซ็นต์แต่ได้คะแนนเกิน 1 เปอร์เซ็นต์ ในมลรัฐหนึ่ง เงื่อนไขใหม่นี้จะเริ่มใช้บังคับในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งนักวิชาการเยอรมันเห็นกันว่าไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงมีแนวโน้มว่าจะไม่มีการนำมาบังคับใช้)

(3) หลักเกณฑ์ในการอุดหนุนเงินให้พรรคการเมือง

การอุดหนุนเงินโดยตรงให้พรรคการเมืองในประเทศเยอรมันมีหลักเกณฑ์ที่อยู่บนพื้นฐานของ “ทฤษฎีรากหญ้า” (Verwurzelungstheorie) ที่พัฒนาขึ้นมาโดยศาลรัฐธรรมนูญทฤษฎีนี้มีหลักการคือพรรคการเมืองจะได้เงินมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรากฐานของประชาชนที่สนับสนุนตนอยู่ โดยดูจากฐานคะแนนเสียง และฐานเงินบริจาค ดังนี้คือ

(3.1) การให้เงินอุดหนุนโดยฐานคะแนนเสียง มาตรา 18 วรรค 3 (1) และ (2) แห่งกฎหมายพรรคการเมืองเยอรมันกำหนดว่า พรรคการเมืองแต่ละพรรคจะได้คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ คะแนนเสียงละ 70 เซนต์ ต่อปี โดยสำหรับ 4 ล้านคะแนนเสียงแรก

จะได้คะแนนละ 85 เซนต์ ในกรณีพรรคการเมืองใดไม่ได้รับอนุญาตให้ลงเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ก็จะทำให้ใช้คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(3.2) การให้เงินอุดหนุนโดยฐานเงินบริจาค มาตรา 18 วรรค 3 (3) แห่งกฎหมายพรรคการเมืองของเยอรมันกำหนดว่า ทุก ๆ หนึ่งยูโรที่พรรคการเมืองได้รับบริจาคหรือได้มาจากค่าสมาชิก รัฐจะอุดหนุนเงินให้พรรคการเมือง 38 เซนต์ โดยเพื่อเป็นการส่งเสริมให้พรรคการเมืองหาเงินบริจาครายย่อย กฎหมายมาตรานี้จึงกำหนดไว้ว่า เงินบริจาคที่จะนำมาขอเงินอุดหนุนจากรัฐได้นั้นจะต้องสูงไม่เกิน 3,300 ยูโร และต้องเป็นเงินบริจาคจากบุคคลธรรมดาเท่านั้น เงินบริจาคจากนิติบุคคลจะนำมาขอเงินอุดหนุนจากรัฐไม่ได้

หากจำนวนเงินที่พรรคการเมืองทุกพรรคมีสิทธิได้รับรวมกันแล้วเกิน 133 ล้านยูโร พรรคการเมืองจะได้เงินน้อยลงตามสัดส่วน ซึ่งในทางปฏิบัติต้องมีการดำเนินการเช่นนั้นทุกปีเนื่องจากพรรคการเมืองได้เงินรวมกันเกินจำนวน 133 ล้านยูโรต่อปีเสมอ

2.3.4 ประเทศญี่ปุ่น²⁴

การให้การอุดหนุนแก่พรรคการเมืองในประเทศญี่ปุ่น

กฎหมายเกี่ยวกับการอุดหนุนของรัฐบาลต่อพรรคการเมือง (The law for Government Subsidies for Political Parties) มีผลใช้บังคับในปี 1995 เพื่อที่จะสร้างระบบการอุดหนุนของรัฐบาลที่มีต่อพรรคการเมืองโดยเล็งเห็นความสำคัญของหน้าที่ของพรรคการเมืองที่มีต่อการเมืองแบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา กฎหมายนี้ถูกออกแบบให้มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาทางการเมืองระบบประชาธิปไตยที่เหมาะสมโดยการส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมการเมืองที่เหมาะสมของพรรคการเมือง และโดยการคงไว้ซึ่งกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรม

(1) พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน

ตามกฎหมายเกี่ยวกับการอุดหนุนของรัฐบาลต่อพรรคการเมือง ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “พรรคการเมือง” ที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน หมายถึงองค์การทางการเมืองดังนี้

(1.1) องค์การทางการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกรัฐสภา (Dietmember) อย่างน้อย 5 คน

²⁴ กระทรวงกิจการภายในญี่ปุ่น, วิทยาลัยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, ระบบการเลือกตั้งของประเทศญี่ปุ่น, (เอกสารแปล:1990), 49-53.

(1.2) องค์การทางการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกรัฐสภา (Diet member) อย่างน้อย 1 คน และได้รับคะแนนเสียง อย่างน้อย ร้อยละ 2 ของการลงคะแนนเสียงทั่วประเทศ ในกรณีใดกรณีหนึ่งของการเลือกตั้ง 6 ครั้ง ดังนี้

- การเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายของสมาชิกสภาผู้แทนฯ
ในระบบเลือกตัวบุคคลตามการแบ่งเขตเลือกตั้ง

ในระบบสัดส่วน

- การเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายของสมาชิกสภาผู้แทนฯ
- ครั้งใดครั้งหนึ่งของการเลือกตั้งปกติ 2 ครั้งหลังสุด
ของสมาชิกวุฒิสภาในระบบแบ่งเขตเลือกตั้งท้องถิ่น

- ครั้งใดครั้งหนึ่งของการเลือกตั้งปกติ 2 ครั้งหลังสุด
ของสมาชิกวุฒิสภาในระบบสัดส่วน

(2) การยื่นรายงานของพรรคการเมือง (รายงานโดยพรรคการเมือง ที่ประสงค์จะขอรับการอุดหนุน)

พรรคการเมืองที่ประสงค์จะขอรับเงินอุดหนุนจะต้องยื่นรายงานตามที่กล่าวแล้วข้างต้นปีต่อปีภายใน 15 วันนับแต่ “วันหลัก” (Basic date) ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการภายใน ถ้ามีการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนฯ หรือการเลือกตั้งปกติของสมาชิกวุฒิสภา พรรคการเมืองที่ประสงค์จะขอรับเงินอุดหนุน จะต้องยื่นรายงานดังกล่าวภายใน 15 วันนับแต่ “วันหลักของการเลือกตั้ง” (Electoral basic date) ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการภายใน

วันหลัก (Basic date) หมายถึงวันที่เกิดขึ้นภายหลังระหว่าง 2 กรณีนี้

1) วันที่ 1 มกราคม

2) วันหลักของการเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา
วันหลักของการเลือกตั้ง (Electoral basic date) หมายถึงวันที่เกิดขึ้น

ภายหลังระหว่าง 2 กรณีนี้

1) วันหลังจากวันที่มีการเลือกตั้งทั่วไปหรือการเลือกตั้งปกติ

2) วันแรกของวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกรัฐสภา

ที่ถูกเลือกตั้งใหม่

(3) จำนวนเงินอุดหนุนทั้งหมด

จำนวนเงินอุดหนุนทั้งหมดจะถูกพิจารณาในงบประมาณประจำปี
คำนวณโดย 250 เยน คูณด้วยจำนวนประชากร (จำนวนประชากรพิจารณาจากข้อมูลทะเบียนราษฎร์
แห่งชาติล่าสุดและพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา)

สำหรับงบประมาณในปีงบประมาณ ค.ศ. 1997 เท่ากับ 31,392,562,000 เยน
(250 X 125,570,246)

ตารางที่ 2.1 การคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองของประเทศญี่ปุ่น

ประเภท		การคำนวณ		
จำนวนเงินขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกรัฐสภา (ครึ่งหนึ่งของจำนวนเงินอุดหนุนทั้งหมด=A)		A x จำนวนสมาชิกรัฐสภาที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น จำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดที่สังกัดพรรคการเมือง	1.	
จำนวนเงินขึ้นอยู่กับ จำนวนคะแนนเสียง ที่ได้รับ (ครึ่งหนึ่ง ของจำนวนเงิน อุดหนุนทั้งหมด=B)	การเลือกตั้งทั่วไป ครั้งสุดท้ายสำหรับ สมาชิกสภาผู้แทนฯ	ระบบเลือกตั้ง บุคคลแบบ แบ่งเขต เลือกตั้ง	$Bx \frac{1}{4}$ x ร้อยละของจำนวนคะแนนเสียงที่ได้รับ	a.
		ระบบสัดส่วน	$Bx \frac{1}{4}x$ ร้อยละของจำนวนคะแนนเสียงที่ได้รับ	b.
จำนวนเงินขึ้นอยู่กับ จำนวนคะแนนเสียง ที่ได้รับ (ครึ่งหนึ่ง ของจำนวนเงิน อุดหนุนทั้งหมด=B)	การเลือกตั้งปกติ 2 ครั้งล่าสุดสำหรับ สมาชิกวุฒิสภา	การเลือกตั้ง ตามเขต เลือกตั้ง ท้องถิ่น	$Bx \frac{1}{4}$ อัตราเฉลี่ยร้อยละของจำนวนคะแนนเสียงที่ ได้รับในการเลือกตั้ง 2 ครั้งสุดท้าย	c.
		ระบบสัดส่วน	$Bx \frac{1}{4}$ อัตราเฉลี่ยร้อยละของจำนวนคะแนนเสียงที่ ได้รับในการเลือกตั้ง 2 ครั้งสุดท้าย	d.
	จำนวนเงินทั้งหมดที่ขึ้นอยู่กับคะแนน เสียงที่ได้รับ		a. + b. + c. + d.	2.
จำนวนเงินอุดหนุนที่พรรคการเมืองหนึ่งจะได้รับ		1+2		

ที่มา : พรรณชฎา ศิริวรรณบุษย์ งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบเงินสนับสนุนพรรคการเมือง
ในประเทศไทยและอินโดนีเซีย: นำไปสู่การพัฒนาพรรคการเมืองหรือคอร์ปชั่น”
(คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557)

(4) การคำนวณจำนวนเงินอุดหนุนที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับ

จำนวนเงินอุดหนุนที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับแต่ละปี จะคำนวณโดยมีฐานอยู่ที่จำนวนสมาชิกรัฐสภาและจำนวนคะแนนเสียงที่ได้รับ ณ วันหลัก ดังนี้

ร้อยละของจำนวนคะแนนเสียงที่ได้รับ = จำนวนคะแนนเสียงที่พรรคหนึ่ง ๆ ได้รับ/จำนวนคะแนนเสียงทั้งหมดทุกพรรคการเมืองได้รับ

ถ้ามีการเลือกตั้งทั่วไปหรือการเลือกตั้งปกติในรอบปีนั้น จำนวนเงินอุดหนุนที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับสำหรับปีนั้น สามารถคำนวณโดยการเพิ่มจำนวนเงินต่อเดือนในลักษณะดังต่อไปนี้

(ตัวอย่าง) ได้มีการจัดการเลือกตั้งทั่วไปหรือการเลือกตั้งปกติในปีนั้นแล้วและวันหลักของการเลือกตั้งอยู่ในเดือนตุลาคม

จำนวนเงินต่อเดือนตั้งแต่ช่วงเดือนมกราคมถึงกรกฎาคม=(X)

= จำนวนเงินที่คำนวณได้ ณ วันหลัก $\times 1/12$

จำนวนเงินต่อเดือนสำหรับช่วงสิงหาคมถึงธันวาคม =

(Y)

= จำนวนเงินที่คำนวณได้ ณ วันหลักของการเลือกตั้ง $\times 1/12$

ดังนั้น จำนวนเงินอุดหนุนที่แต่ละพรรคการเมืองจะ

ได้รับสำหรับปีนั้น = $7 \times (X) + 5 \times (Y)$

ถ้าหากการเลือกตั้งทั่วไปหรือการเลือกตั้งปกติมีขึ้นในรอบปีนั้น หลังจากวันหลักของการเลือกตั้ง จำนวนเงินอุดหนุนที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับ ก็ให้คำนวณตามวิธีการข้างต้น

(5) การจ่ายเงินอุดหนุน

การจ่ายเงินอุดหนุนให้แต่ละพรรคการเมืองจะแบ่งจ่ายโดยโอนเข้าบัญชีธนาคารของพรรคการเมือง ดังนี้

เดือนเมษายน จ่าย 1/4 ของเงินอุดหนุนทั้งหมด

เดือนกรกฎาคม จ่าย 1/3 ของส่วนที่เหลือ

เดือนตุลาคม จ่าย 1/2 ของส่วนที่เหลือ

เดือนธันวาคม จ่ายส่วนที่เหลือทั้งหมด

(6) การยื่นการงานทางการเงินเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุน

สมุหบัญชีของพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่นรายงานเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนของพรรคการเมืองในแต่ละปีต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการภายใน สมุหบัญชีของ

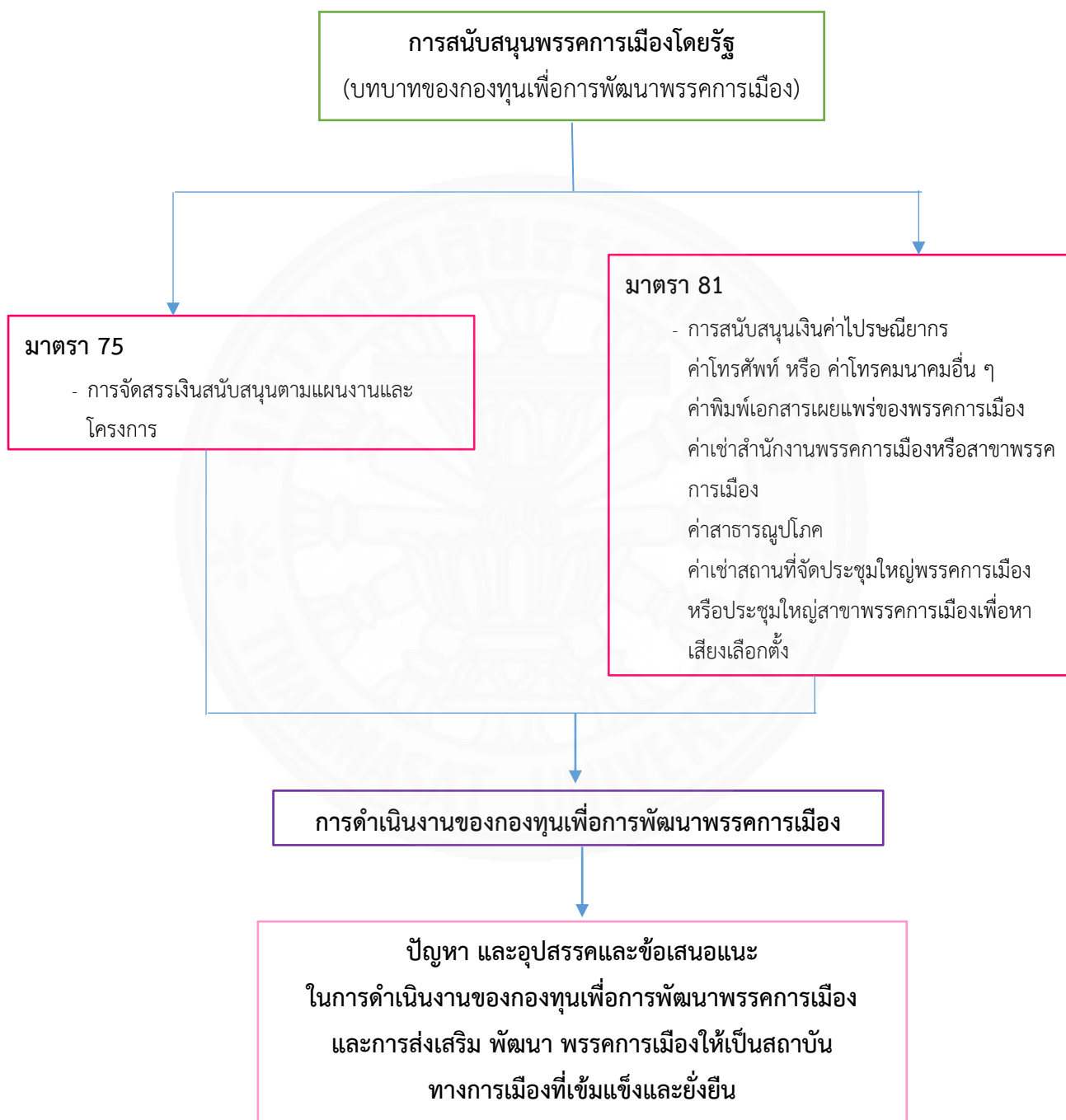
สำนักงานสาขาของพรรคการเมืองก็มีหน้าที่ต้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินอุดหนุนของสำนักงานสาขา ต่อสมุหบัญชีของพรรคการเมืองสำนักงานใหญ่ หรือต่อสาขาพรรคการเมืองที่ให้เงินอุดหนุนแก่ตน รวมทั้งจะต้องยื่นรายงานต่อคณะกรรมการจัดการเลือกตั้งของจังหวัดที่สำนักงานของสาขาพรรคการเมืองนั้นตั้งอยู่

ในรายงานนี้ สมุหบัญชีจะต้องระบุอย่างชัดเจนถึงผู้รับการจ่ายเงินจากพรรค เป็นจำนวนตั้งแต่ 50,000 เยน ขึ้นไป ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายอย่างอื่นนอกเหนือจากค่าจ้างบุคลากร ค่าไฟฟ้า ค่าพลังงานความร้อน ค่าน้ำประปา และค่าใช้จ่ายอย่างอื่นอันที่ได้กล่าวมาแล้ว

(7) การพิมพ์เผยแพร่รายงานค่าใช้จ่าย

กระทรวงกิจการภายในจะเปิดเผยสรุปรายงานการใช้จ่ายต่อสาธารณชนโดย พิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และกระทรวงฯ จะเก็บรายงานดังกล่าวไว้เป็นเวลา 5 ปี นับจากวันที่ ประกาศใช้ราชกิจจานุเบกษา และบุคคลที่สนใจสามารถขอตรวจสอบรายงานนี้ได้ที่กระทรวงกิจการ ภายในภายในระยะเวลาข้างต้น

2.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดข้างต้น การศึกษานี้เป็นการศึกษาบทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมือง ในการจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่พรรคการเมือง ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
2550 โดยศึกษาจากหลักเกณฑ์การจัดสรรเงิน ดังนี้

การสนับสนุนให้แก่พรรคการเมือง

มาตรา 75 การจัดสรรเงินสนับสนุนตามแผนงานและโครงการ

มาตรา 81 การสนับสนุนพรรคการเมือง ในกรณี ค่าไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์ หรือ
ค่าโทรคมนาคมอื่น ๆ การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง ค่าเช่าสำนักงานของพรรคการเมือง
หรือสาขาพรรคการเมือง ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง
หรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งและค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ

โดยศึกษาจากผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตั้งแต่
พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2557 เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมือง รวมทั้งเสนอแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมือง สำหรับการร่างกฎหมายฉบับใหม่ เพื่อเสริมสร้างพรรคการเมืองให้มี
ความเข้มแข็ง คงอยู่ และสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษา เรื่อง บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง : ศึกษากรณีการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในการจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่พรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง นำไปใช้จ่ายในการพัฒนาพรรคการเมืองและเสริมสร้างความเข้มแข็งของพรรคการเมือง และให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจการทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเป็นสถาบันทางการเมืองที่ยั่งยืน

3.1 วิธีวิทยาที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาคำวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ศึกษาโดยเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลจาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ระเบียบ ประกาศ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตำราวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองที่ผ่านมาประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 11/2557 เรื่อง การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 57/2557 เรื่องให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

3.2.2 ข้อมูลพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 มาตรา 81 และมาตรา 58 ตั้งแต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้ จนถึงปัจจุบัน

3.3 วิธีการเก็บข้อมูล

3.3.1 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

3.3.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- (1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
- (2) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(3) การดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่พรรคการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้

(4) แผนการดำเนินงานของพรรคการเมือง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบันพ.ศ.2559

(5) รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ปี พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2559 ตั้งแต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้

3.3.1.2 ขอบเขตด้านประชากร

พรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 และมาตรา 81 ตั้งแต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้

3.3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ที่มาของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ส่วนที่ 2 หลักเกณฑ์และวิธีการการสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

ส่วนที่ 3 หลักเกณฑ์และวิธีการการสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

ส่วนที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งและยั่งยืน

ส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และข้อเสนอแนะทางในการการร่างกฎหมายฉบับใหม่

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยใช้วิธีวิทยาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิเคราะห์ข้อมูลจึงใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก เพื่อศึกษาแนวทางในการสนับสนุนพรรคการเมือง โดยการสนับสนุนทางการเงิน กระบวนการบริหารจัดการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการสนับสนุนการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ระหว่างปี พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2557 และปัญหาการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อเป็นแนวคิดสำหรับการร่างกฎหมายฉบับใหม่

3.5 ข้อจำกัดงานวิจัย

ปัญหาจากประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 11/2557 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เรื่อง การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ข้อ 1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด 2 และข้อ 5 องค์การอิสระ และองค์การอื่นๆตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 57/2557 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2557 เรื่องให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป ข้อ 2 ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุม หรือดำเนินกิจการใด ๆ ในทางการเมือง ทำให้การให้การจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองและการดำเนินกิจการพรรคการเมืองต้องหยุดชะงักลงตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังนั้นข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์คือข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2551 - 2557 ซึ่งเป็นข้อมูลการจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองก่อนที่จะมีประกาศฯ ดังกล่าว และข้อจำกัดในเรื่องของการศึกษาการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง การจัดทำโครงการของพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 และ 81 ในแต่ละปีมีโครงการและรายละเอียดเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอ ยกตัวอย่างแผนงานและโครงการที่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้จัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองประจำปี 2556 โดยเลือกการศึกษาในพรรคการเมืองขนาดใหญ่และพรรคการเมืองขนาดเล็ก ของมาตรา 75 และ 81 มาศึกษาเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างในการให้เงินสนับสนุน ตามกฎหมาย และในปี พ.ศ. 2556 กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้ดำเนินการแล้วเสร็จตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ก่อนมีประกาศจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่อง บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง : ศึกษากรณีการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ในการศึกษาผู้ศึกษาได้ศึกษาในเรื่องบทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในการจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่พรรคการเมือง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ซึ่งสามารถแบ่งเนื้อหาการวิเคราะห์การดำเนินงานของพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนตามมาตรา 75 และ 81 ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 โดยนำแผนงานและโครงการของพรรคการเมืองขนาดใหญ่และพรรคการเมืองขนาดเล็ก มาศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างพรรคการเมือง 2 พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี พ.ศ. 2556

กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมของพรรคการเมืองให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่เข้มแข็งและยั่งยืน โดยใช้งบประมาณจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นทุนหมุนเวียนและค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมืองและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมือง โดยมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียน

กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้ดำเนินการจัดสรรเงินตามงบประมาณประจำปี 2556 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 งบประมาณการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี 2556

งานที่ทำ/กิจกรรม	วงเงินปี 2556	
	ร้อยละ	เงินงบประมาณ (บาท)
1. การสนับสนุนพรรคการเมืองตามมาตรา 75	60.00	120,000,000
2. การสนับสนุนพรรคการเมืองตามมาตรา 81	10.40	20,800,000

ตารางที่ 4.1 งบประมาณการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี 2556 (ต่อ)

งานที่ทำ/กิจกรรม	วงเงินปี 2556	
	ร้อยละ	เงินงบประมาณ (บาท)
3. งานพัฒนาพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	22.43	44,858,110
4. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง	0.75	1,500,000
5. การบริหารกองทุน	6.25	12,416,890
6. งบกลาง	0.21	425,000
รวมวงเงินสำหรับใช้จ่าย	100	200,000,000

ที่มา : กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำนักงานบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

4.1 หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินเป็นรายปีให้แก่พรรคการเมือง มาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

“มาตรา 75 ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองให้จัดสรรเป็นรายปีให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุด โดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนรวมกัน หรือได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั้งประเทศ

การจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรร โดยจัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ร้อยละสี่สิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ร้อยละสี่สิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร สาขาพรรคการเมือง ซึ่งมีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดร้อยละสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรรและจำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปี ร้อยละสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ

การเลือกตั้งประกาศกำหนด แต่จะจัดสรรให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินทั้งหมดที่จัดสรรในปีนั้นมิได้

ในกรณีที่เป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่ การจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตามมาตรานี้จะกระทำต่อเมื่อพรรคการเมืองนั้นได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา 26 และได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

4.1.1 คุณสมบัติของพรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน

การขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นรายปีตามแผนการดำเนินงาน และแผนการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองประจำปี ตามบทบัญญัติมาตรา 75 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ข้อ 27 ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 22 กันยายน 2554 ได้กำหนดให้พรรคการเมืองที่มีสิทธิจะได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจะต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีลักษณะ ดังนี้

(1) เป็นพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(2) เป็นพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด โดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อรวมกัน หรือได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั้งประเทศ

(3) เป็นพรรคการเมืองที่ยื่นแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนด

4.1.2 หลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

การจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองเป็นรายปีตามแผนการดำเนินงาน และแผนการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองประจำปี คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะจัดสรรเงินตามหลักเกณฑ์มาตรา 75 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ดังต่อไปนี้

หลักเกณฑ์ที่ 1 จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด ร้อยละ 40 ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

หลักเกณฑ์ที่ 2 จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุด ร้อยละ 40 ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

หลักเกณฑ์ที่ 3 จัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองซึ่งมีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนด ร้อยละ 10 ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

หลักเกณฑ์ที่ 4 จัดสรรตามจำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปี ร้อยละ 10 ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

ทั้งนี้ การจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวในแต่ละปี จะจัดสรรให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินทั้งหมดที่จัดสรรในปีนั้นมิได้

สำหรับการคำนวณวงเงินสนับสนุนในส่วนของหลักเกณฑ์ที่ 3 จำนวนสาขาพรรคการเมือง และหลักเกณฑ์ที่ 4 จำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปี เป็นไปตามข้อ 29 และ 30 ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 22 กันยายน 2554 ซึ่งจะต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

(1) การจัดสรรเงินตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองตามหลักเกณฑ์ที่ 3 สาขาพรรคการเมืองต้องมีลักษณะ ดังนี้

(1.1) มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองของสาขาพรรคการเมือง ไม่น้อยกว่า 200 คน และมีการจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองของสาขาพรรคการเมือง

(1.2) มีสถานที่ตั้งแยกจากการประกอบกิจการอื่นหรือที่อยู่อาศัย เป็นสัดส่วน และมีผู้ปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมือง

(1.3) มีการดำเนินการตามข้อบังคับพรรคการเมืองในรอบปีก่อนที่จะจัดสรรซึ่งอย่างน้อยต้องมีการประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง หรือการประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบการเสนอชื่อบุคคลลงรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือการประชุมคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง

(1.4) มีการให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป หรือการหาสมาชิกพรรคการเมืองเพิ่มเติม หรือดำเนินกิจการทางการเมืองอื่น

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตรวจสอบสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับรองการจัดตั้งตามลักษณะวรรคหนึ่งในรอบปีที่ผ่านมา โดยสาขาพรรคการเมืองต้องดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องจนถึงวันที่ยื่นแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมือง เพื่อใช้ในการคำนวณการจัดสรรเงิน

(2) การจัดสรรเงินตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งชำระค่าบำรุงรายปี ตามหลักเกณฑ์ที่ 4 จะจัดสรรเงินสมทบแก่พรรคการเมืองตามจำนวนสมาชิก

พรรคการเมืองซึ่งชำระค่าบำรุงรายปีในรอบปีที่ผ่านมามีจำนวนเงินค่าบำรุงรายปีของแต่ละพรรคการเมือง หากมีเงินเหลือจากการจัดสรรให้นำไปสมทบทุนหมุนเวียนของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ทั้งนี้ กรณีในปีใดการจัดสรรเงินตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งชำระค่าบำรุงรายปีของแต่ละพรรคการเมืองรวมกันเกินกว่าวงเงินให้ลดการจัดสรรเป็นสัดส่วนเท่ากันทุกพรรคการเมือง

4.1.3 วิธีการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในการจัดสรรเงินสนับสนุน

การจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นรายปีตามแผนการดำเนินงาน และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมือง ประจำปี พ.ศ. 2556 มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

(1) คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะกำหนดนโยบายและแนวทางการจัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมือง และกำหนดระยะเวลาให้พรรคการเมืองยื่นแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี เว้นแต่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอาจกำหนดให้แตกต่างจากที่กำหนดไว้

(2) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งนโยบายและแนวทางการจัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมือง และกำหนดระยะเวลาตาม (1) ให้พรรคการเมืองแต่ละพรรค

(3) พรรคการเมืองที่มีสิทธิขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองระยะ 4 ปี แผนการดำเนินงาน และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมือง ตามความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้น เพื่อแจ้งการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีถัดไป พร้อมทั้งรายการที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองกำหนด และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อเสนอขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปีถัดไป ภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี หรือตามที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองกำหนด

(4) แผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมือง ที่เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จะต้องกำหนดการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินตามมาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย

(4.1) ค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง

(4.2) ค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง

(4.3) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

(4.4) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

(4.5) ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง

ทั้งนี้ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจะต้องดำเนินการจัดทำโครงการตามแผนการใช้จ่ายเงินตามมาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(5) หากพรรคการเมืองไม่ส่งแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีภายในเวลาที่กำหนด พรรคการเมืองนั้นจะหมดสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปีถัดไป

(6) เมื่อได้พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับเงินสนับสนุน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะตรวจสอบคุณสมบัติของสาขาพรรค วงเงินการชำระค่าบำรุงรายปีจากสมาชิกพรรค และคำนวณวงเงินสนับสนุน เสนอคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ให้ความเห็นชอบวงเงินสนับสนุนที่พรรคการเมืองจะได้รับ และแจ้งพรรคการเมืองให้ปรับปรุงแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงิน ให้เป็นไปตามวงเงินที่ได้รับการจัดสรรต่อไป

(7) พรรคการเมืองปรับปรุงแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีให้อยู่ภายในวงเงินที่ได้รับการจัดสรร และเป็นไปตามนโยบายและแนวทางการจัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมืองที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองกำหนด

(8) คณะกรรมการวิเคราะห์แผนการดำเนินงานประจำปีของพรรคการเมืองพิจารณาแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองว่าเป็นไปตามนโยบายและแนวทางการจัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมืองที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองกำหนด

(9) คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมือง

(10) คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเสนอ

(11) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะแจ้งแบบอนุมัติการจัดสรรเงินตามแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมืองให้พรรคการเมืองทราบ

(12) พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน และได้รับอนุมัติแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี จะต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนภายในรอบปีปฏิทิน (ตั้งแต่ วันที่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค.)

4.1.4 สรุปโครงการตามแผนการดำเนินงานของพรรคการเมือง ประจำปี 2556

ตารางที่ 4.2 สรุปโครงการตามแผนการดำเนินงานของพรรคการเมือง มาตรา 75 ประจำปี 2556

ลำดับ ที่	ชื่อพรรคการเมือง	วงเงินขอรับการ สนับสนุน(บาท)	จำนวนโครงการตามแผนงาน					
			1*	2*	3*	4*	5*	รวม
1	เพื่อไทย	46,349,200	5	6	-	1	3	15
2	ประชาธิปัตย์	43,522,200	5	6	-	1	3	15
3	ภูมิใจไทย	7,714,100	3	7	-	1	3	14
4	ชาติไทยพัฒนา	4,152,800	1	4	-	-	1	6
5	ชาติพัฒนา	2,896,200	4	3	-	1	1	9
6	รักประเทศไทย	1,594,500	1	3	-	-	-	4
7	มาตุภูมิ	1,088,900	1	1	-	-	1	3
8	รักษ์สันติ	715,700	1	1	-	1	-	3
	รวม	108,033,600	21	31	-	5	12	69

ที่มา : กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

หมายเหตุ: จำนวนโครงการตามแผนงาน หมายถึง

1* แผนค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง

- 2* แผนค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง
- 3* แผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52
- 4* แผนค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง
- 5* แผนค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง

4.1.5 การสนับสนุนพรรคการเมืองประจำปี 2556 ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้กำหนดให้พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเสนอแผนการดำเนินงานประจำปีของแต่ละพรรคการเมืองเพื่อเสนอขอรับการจัดสรรเงิน ประจำปี 2556 มาให้พิจารณาภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2555

โดยคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะจัดสรรให้แต่ละพรรคการเมือง ตามหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 22 กันยายน 2554 ตามวงเงินที่จะจ่ายซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นชอบแล้ว

จากการเก็บข้อมูลภาพรวมการดำเนินงานของพรรคการเมืองในการใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามมาตรา 75 พบว่าพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้มีการเบิกจ่ายงบประมาณไปดำเนินการแล้วเต็มตามจำนวนเงินที่พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ตารางที่ 4.3 การเบิกจ่ายเงินสนับสนุนมาตรา 75 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ประจำปี 2556

ลำดับที่	ชื่อพรรคการเมือง	วงเงินได้รับการสนับสนุน(บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือเบิกจ่าย (บาท)	ร้อยละของการเบิกจ่าย
1	เพื่อไทย	46,349,200	46,349,200	-	100
2	ประชาธิปัตย์	43,522,200	43,522,200	-	100
3	ภูมิใจไทย	7,714,100	7,714,100	-	100
4	ชาติไทยพัฒนา	4,152,800	4,152,800	-	100
5	ชาติพัฒนา	2,896,200	2,896,200	-	100

ตารางที่ 4.3 การเบิกจ่ายเงินสนับสนุนมาตรา 75 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
ประจำปี 2556 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อพรรค การเมือง	วงเงินได้รับการ สนับสนุน(บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือเบิกจ่าย (บาท)	ร้อยละของ การเบิกจ่าย
6	รักประเทศไทย	1,594,500	1,594,500	-	100
7	มาตุภูมิ	1,088,900	1,088,900	-	100
8	รักษสันติ	715,700	715,700	-	100
	รวม	108,033,600	108,033,600	-	100

ที่มา : รายงานการใช้จ่ายสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี 2556 สำนักบริหารการสนับสนุน
โดยรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

**4.1.6 ผลการศึกษาพรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรค
การเมือง ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
พรรคประชาธิปัตย์**

พรรคประชาธิปัตย์ ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 จำนวน
43,522,200 บาท เพื่อดำเนินกิจกรรมจำนวน 4 แผนงาน 15 โครงการ ดังนี้

1. ค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากร
ทางการเมือง จำนวน 5 โครงการ งบประมาณที่ขอ 16,082,200 บาท
2. ค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง จำนวน
6 โครงการ งบประมาณที่ขอ 12,500,000 บาท
3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52 (ไม่มีการจัดการเลือกตั้ง ส.ส.)
4. ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง จำนวน
1 โครงการ งบประมาณที่ขอ 1,440,000 บาท
5. ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
ทางการเมือง จำนวน 3 โครงการ งบประมาณที่ขอ 13,500,000 บาท

ในการศึกษานี้ขอยกตัวอย่างการศึกษาแผนงานละ 1 โครงการ รวมจำนวน 4 โครงการ
ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แผนงานและโครงการของพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี 2556

แผนงาน	โครงการ	งบประมาณ (บาท)
แผนที่ 1 แผนค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมืองและค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง	โครงการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการสาขาพรรค/เจ้าหน้าที่สาขาพรรคฯ	3,769,200
แผนที่ 2 แผนค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง	โครงการค่าใช้จ่ายจัดทำสื่อเผยแพร่กิจกรรมพรรคฯ	220,000
แผนที่ 4 แผนค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง	โครงการจัดประชุมคณะทำงานในพื้นที่/คณะกรรมการสาขาพรรค/สมาชิกพรรค	1,440,000
แผนที่ 5 แผนค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง	โครงการสัมมนา Intership	500,000

ที่มา : กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การศึกษาแผนงานและโครงการของพรรคประชาธิปัตย์ ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ในการส่งเสริมและพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งและยั่งยืน พบว่า

แผนงานที่ 1 แผนค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง โครงการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการสาขาพรรค เจ้าหน้าที่สาขาพรรคฯ รูปแบบการจัดกิจกรรมเป็นการจัดสัมมนา โดยมีการเชิญวิทยากรทั้งภายนอกพรรคและภายในพรรค และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาให้คำแนะนำ ให้ความรู้ เนื้อหาเป็นการบรรยาย ให้ความรู้เกี่ยวกับงานด้านการเงิน ระเบียบในการปฏิบัติงานตามที่กฎหมายกำหนด และงานธุรการ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้รูปแบบการปฏิบัติงาน การทำงานของสาขาพรรคการเมืองคล้ายกับสำนักงานใหญ่ โดยให้คณะกรรมการสาขาเข้ามาร่วมกิจกรรมด้วย โดยในการจัดสัมมนา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้

คณะกรรมการสาขาพรรค ได้มีความเข้าใจ และตระหนักในแนวคิด นโยบาย และทิศทางการดำเนินการทางการเมืองของพรรคในแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ และเพื่อเปิดโอกาสให้คณะกรรมการบริหารสาขาพรรคและเจ้าหน้าที่สาขาพรรคได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ แก่คณะผู้บริหารของพรรค และ ส.ส. ในพื้นที่ต่าง ๆ ของพรรคประชาธิปัตย์

การดำเนินงานของพรรคประชาธิปัตย์ พบว่า พรรคได้ดำเนินการจัดสัมมนาจำนวน 4 ครั้ง แบ่งเป็น 4 ภาค พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 3,7,69,200 บาท พรรคได้ใช้เงินจากกองทุนฯ เป็นจำนวน 3,611,585 บาท คืนให้กับกองทุนฯ เป็นเงินจำนวน 157,615 บาท และพรรคได้สมทบเงินอีกเป็นเงินจำนวน 475,611 บาท ผลการดำเนินงานโครงการสัมมนา ได้ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่พรรคได้ตั้งไว้ หลังการดำเนินโครงการเจ้าหน้าที่และบุคลากรของพรรคมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น เจ้าหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับด้านการเงินมากขึ้น และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความถูกต้องมากขึ้น

แผนงานที่ 2 แผนการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง โครงการค่าใช้จ่ายจัดทำสื่อเผยแพร่กิจกรรมพรรคฯ พรรคได้ดำเนินการจัดทำแถลงนโยบาย ผลการดำเนินการของพรรคในปี 2556 จำนวน 15 นาที โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ(รัฐสภา) และ cd โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การประชาสัมพันธ์นโยบายและผลงานของพรรคประชาธิปัตย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศได้รับรู้และความเข้าใจในนโยบายของพรรค รวมทั้งชี้แจงการทำงานของพรรคที่ได้ดำเนินการในทุกสถานะ เพื่อให้ประชาชนทั่วประเทศสามารถรับทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในแนวนโยบายและร่วมอุดมการณ์กับพรรคในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

การดำเนินงานของพรรคประชาธิปัตย์ พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 220,000 บาท พรรคได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นเงินจำนวน 110,000 บาท แต่ครั้งที่ 2 ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2556 การแถลงผลงานของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องยุติการดำเนินการ จึงยังไม่ได้ทำการเผยแพร่สื่อไปยังประชาชน การดำเนินการยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เพราะสื่อของพรรคของไม่ได้เผยแพร่ไปยังประชาชนเนื่องจากเหตุยุบสภา

แผนงานที่ 4 แผนค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง โครงการจัดประชุมคณะทำงานในพื้นที่ / คณะกรรมการสาขาพรรค / สมาชิกพรรค การจัดโครงการนี้

สำนักงานใหญ่มอบหมายให้สาขาดำเนินการจัดประชุมเอง โดยสาขาจะจัดประชุมระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม 2556 โดยในวาระการประชุมจะเน้นให้ทำสรุปบัญชีสาขา/งบประมาณการใช้จ่าย เพื่อจัดทำงบดุลในแต่ละปี โดยการประชุมจะจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้บุคลากร เช่น คณะทำงานในพื้นที่ / คณะกรรมการสาขาพรรค / สมาชิกพรรค มีความเข้าใจตลอดจนความตระหนักเรื่องการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้ผู้ร่วมอุดมการณ์ในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ มีส่วนร่วมและตัดสินใจในการทำงานของพรรค

2. เพื่อให้บุคลากรของพรรคสามารถประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ แนวคิด นโยบาย และผลงานของพรรค ต่อกลุ่มเป้าหมายที่พร้อมจะมาเป็นอาสาสมัครทำงานการเมือง

3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการรับฟังความคิดเห็นของ คณะทำงานในพื้นที่ / กรรมการสาขาพรรค ในประเด็นต่าง ๆ ทางการเมือง อันเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยภายในพรรคอย่างแท้จริง

4. เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค

การดำเนินงานของพรรคประชาธิปัตย์ พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,440,000 บาท พรรคการเมืองใช้จ่ายเป็นเงินจำนวน 1,440,000 บาท และพรรคสมทบเพิ่ม เป็นเงินจำนวน 472,000 บาท ผลการดำเนินงานของพรรคบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีการจัดประชุมสาขาพรรคตามประเด็นที่พรรคกำหนดไว้ ทำให้เจ้าหน้าที่และบุคลากรของสาขาพรรคมีความรู้และความสามารถในการจัดทำบัญชีสาขา สรุปงบประมาณและงบดุลของสาขาพรรค เพื่อให้เอกสารของพรรคมีความถูกต้องและเป็นระบบมากขึ้น

แผนที่ 5 แผนค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง โครงการสัมมนา Intership พรรคได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่เยาวชน / นักศึกษา intership จะเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาททางการเมือง เพื่อเสริมสร้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคง ในฐานะสถาบันทางการเมือง พรรคประชาธิปัตย์จึงได้มีโครงการให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มขึ้น เพื่อเปิดโอกาสและส่งเสริมให้นักศึกษา intership กลุ่มต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นโดยจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายผู้เข้าร่วมอุดมการณ์ที่เข้มแข็ง พรรคมีเป้าหมายเพื่อเชิญชวนให้นักศึกษารุ่นใหม่ที่กำลังศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ โดยพรรคจะเน้นทางต่างประเทศมากกว่า ผู้ผ่านการคัดเลือกจะเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคผ่านการอบรมในหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเมือง นักศึกษาให้ความสนใจ

ในโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง โดยดูจากการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรค กิจกรรมการเลือกตั้ง และผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนหลังจากจบการศึกษาจะกลับเข้ามาทำงานที่พรรค / สมาชิกพรรค / และช่วยเหลือกิจกรรมพรรคบ้างแต่เป็นจำนวนไม่มาก การจัดโครงการมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เยาวชน / นักศึกษา intership กลุ่มต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรค
2. เพื่อให้เยาวชน / นักศึกษา intership กลุ่มต่าง ๆ เข้าใจถึงอุดมการณ์ของพรรคประชาธิปไตย และทำความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าเรื่องการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการจากกลุ่มเยาวชนต่าง ๆ จากหลากหลายสถาบันได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพรรคการเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย

การดำเนินงานของพรรคประชาธิปไตย พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 500,000 บาท ใช้จ่ายจริงจากเงินกองทุนฯ เป็นเงินจำนวน 400,000 บาท คืนให้กองทุนฯ เป็นเงินจำนวน 100,000 บาท และพรรคสมทบเพิ่มจำนวน 10,376 บาท โดยการดำเนินโครงการสามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พรรคได้ดำเนินการจำนวน 2 ครั้ง ณ สำนักงานพรรคประชาธิปไตย ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 18 เมษายน – 8 พฤษภาคม 2556 มีผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 46 คน ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม – 9 สิงหาคม 2556 มีผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 67 คน จากผลการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีความสนใจทางการเมืองเพิ่มขึ้น

พรรคชาติพัฒนา

พรรคชาติพัฒนา ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง มาตรา 75 ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 จำนวน 2,896,200 บาท เพื่อดำเนินกิจกรรมจำนวน 4 แผนการ 9 โครงการ ดังนี้

1. ค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง จำนวน 4 โครงการ งบประมาณที่ขอ 2,107,600 บาท
2. ค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง จำนวน 3 โครงการ งบประมาณที่ขอ 521,200 บาท
3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52 (ไม่มีการจัดการเลือกตั้ง ส.ส.)

4. ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง จำนวน 1 โครงการ งบประมาณที่ขอ 97,400 บาท

5. ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง จำนวน 1 โครงการ งบประมาณที่ขอ 170,000 บาท

ในการศึกษานี้ขอยกตัวอย่างการศึกษาแผนงานละ 1 โครงการ รวมจำนวน 4 โครงการ ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แผนงานและโครงการของพรรคชาติพัฒนาที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี 2556

แผนงาน	โครงการ	งบประมาณ (บาท)
แผนที่ 1 แผนค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมืองและค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง	โครงการจัดอบรมสัมมนาการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรโดยสำนักงานสาขาพรรค	97,800
แผนที่ 2 แผนค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง	โครงการบริหารพรรคการเมืองและสาขาพรรค (วัสดุสิ้นเปลืองสำนักงาน)	118,000
แผนที่ 4 แผนค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง	โครงการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคเรื่องสิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง	97,400
แผนที่ 5 แผนค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง	โครงการจัดทำสื่อสารสนเทศเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง	170,000

ที่มา : กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การศึกษาแผนงานและโครงการของพรรคชาติพัฒนา ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ในการส่งเสริมและพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งและยั่งยืน พบว่า

แผนที่ 1 แผนค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมืองและค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง โครงการจัดอบรมสัมมนาการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยสำนักงานสาขาพรรคเป็นการจัดสัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการเมืองให้มีความรู้ ความเข้าใจ ต่อการปฏิบัติงานทางการเมือง ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเสนอแนะแนวทางในการบริหารพรรค โดยเน้นความมีประสิทธิภาพ และความเข้มแข็งโดยสอดคล้องกับกฎหมาย นโยบายพรรค และเป็นไปตาม แผนการดำเนินงานประจำปี เพื่อให้การทำงานทางการเมืองเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับพรรค ในการจัดสัมมนามีการกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรของพรรคให้มีความรู้ มีประสิทธิภาพ เหมาะสม ในการปฏิบัติงานทางการเมือง
2. เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย ข้อบังคับ เจตนารมณ์ และอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรค
3. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรพรรคได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มากขึ้น อันจะนำไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง

การดำเนินงานของพรรคชาติพัฒนา พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 97,000 บาท พรรคใช้จ่ายในการดำเนินโครงการเป็นเงินจำนวน 97,000 บาท โดยพรรคได้จัดการอบรมสัมมนา เป็นจำนวน 4 ครั้ง กระจายไปตามจังหวัดที่พรรคมีสำนักงาน สาขาพรรคตั้งอยู่ ในแต่ละครั้งมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประมาณ 50 คน รวมมีผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งสิ้น 200 คน ในการดำเนินโครงการสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ และได้ดำเนินการเสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด อยู่ในกรอบงบประมาณที่พรรคได้รับเงิน สนับสนุน ผลการดำเนินการจัดโครงการทำให้บุคลากรในสาขาของพรรคมีความรู้ ความเข้าใจ การทำงานตามแนวของพรรคและกฎหมายที่พรรคต้องปฏิบัติตาม แต่พรรคยังขาดการติดตาม ประเมินผลโครงการอย่างเป็นทางการ

แผนงานที่ 2 แผนการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง โครงการ บริหารพรรคการเมืองและสาขาพรรค (วัสดุสิ้นเปลืองสำนักงาน) เนื่องจากในการบริหารกิจการ ของพรรคชาติพัฒนาและสาขาพรรค มีการใช้วัสดุอุปกรณ์สิ้นเปลืองเป็นประจำตลอดทั้งปี อาทิเช่น กระดาษ หมึกปริ้นเตอร์ แฟ้มเอกสาร หรือวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการทำงานและ การบริหารพรรคการเมือง พรรคชาติพัฒนาจึงเห็นควรขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ เพื่อประโยชน์ในกิจการของพรรคและสาขาพรรค ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างสมบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนดังนี้

1. เพื่อให้สำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขาพรรค ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสำนักงาน

2. เพื่อให้พรรคมีความพร้อมในเรื่องของอุปกรณ์สำนักงานที่ใช้ปฏิบัติงานด้านเอกสาร

การดำเนินงานของพรรคชาติพัฒนา พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 118,000 บาท พรรคได้ใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในสำนักงานสำหรับสำนักงานใหญ่และสาขาพรรคทั้ง 4 สาขา โดยแบ่งจ่ายให้สำนักงานสาขาพรรคเป็นรายเดือนเดือนละ 1,000 บาท และส่วนที่เหลือจะถูกใช้เป็นตัววัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในสำนักงานสำหรับสำนักงานใหญ่ โดยพรรคการเมืองได้ใช้จ่ายเงินเป็นไปตามจำนวนที่ได้รับไปตามจำนวนที่ได้รับการสนับสนุน การดำเนินโครงการดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์และสามารถบรรลุเป้าหมายที่พรรคได้ตั้งไว้ได้ ทำให้พรรคมีอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการทำงานในสำนักงานมากขึ้น ซึ่งมีส่วนช่วยในการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของพรรค

แผนงานที่ 4 แผนค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรค โครงการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกพรรค เรื่อง “สิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง” โดยพรรคได้จัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องสิทธิเสรีภาพโดยเฉพาะในทางการเมืองที่มีอยู่ตามกรอบแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองเป็นกลไกและองค์ประกอบที่สำคัญในระบบและกระบวนการประชาธิปไตยของไทย สมาชิกจึงมีความจำเป็นต้องทราบถึงสิทธิและเสรีภาพภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายพรรคการเมือง โดยการจัดอบรมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้สมาชิกพรรคสาขาต่าง ๆ มีโอกาสได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะสิทธิเสรีภาพในทางการเมืองที่มีอยู่ตามกรอบแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง

2. เพื่อให้สมาชิกสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้อย่างถูกต้องและโดยเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

3. เพื่อให้สมาชิกรู้จักความรู้และแนวคิดอันเป็นผลที่ได้จากการอบรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยในพรรค และมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรค

4. เพื่อสร้างองค์ความรู้ในเรื่องสิทธิเสรีภาพภายใต้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง อันจะเป็นการเอื้อต่อการเผยแพร่ความรู้ ต่อประชาชนและส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมในโครงการอื่น ๆ ของพรรค

การดำเนินงานของพรรคชาติพัฒนา พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 97,400 บาท พรรคได้ดำเนินการจัดอบรม เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2556 ณ จังหวัด นครราชสีมา โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครราชสีมาเข้าร่วม สังเกตการณ์ ในการจัดอบรมใช้เวลาจัด 1 วัน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 103 คน พรรคได้ดำเนินการ โดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ในการจัดการอบรมตามโครงการดังกล่าวทำให้สมาชิกพรรค การเมืองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญและ กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองมากขึ้น และสามารถเข้าใจถึงบทบาทของการเป็นสมาชิกพรรค และสามารถนำเอาเนื้อหาการอบรมที่เป็นประโยชน์มาทำการรวบรวมและจัดทำเพื่อเผยแพร่ความรู้ ต่อสมาชิกอื่นและประชาชน แต่ในการจัดการอบรมพรรคไม่ได้มีการติดตามประเมินผลการอบรม อย่างเป็นทางการทำให้ไม่สามารถประเมินผลอย่างเป็นทางการได้

แผนที่ 5 แผนค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางการเมือง โครงการจัดทำสื่อสารสนเทศเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางการเมือง โดยนำเอาองค์ความรู้ที่พรรคได้รวบรวมมาจัดทำเป็นสื่อสารสนเทศ เพราะจะ สามารถทำให้องค์ความรู้สามารถดำรงอยู่และเผยแพร่ไปยังสมาชิกพรรค ประชาชน และส่วนต่าง ๆ ของสังคมได้ในวงกว้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำโครงการเพื่อรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น และการดำเนินกิจกรรมของพรรค ลงในสื่อสารสนเทศของพรรคและเพื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น และการดำเนินกิจกรรมของพรรค ไปยังสมาชิกพรรค ประชาชน และส่วนต่าง ๆ ของสังคม โดยผ่านสื่อสารสนเทศของพรรค

การดำเนินงานของพรรคชาติพัฒนา พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 170,000 บาท โดยพรรคได้ดำเนินการว่าจ้างบริษัทเอกชนผลิตสื่อวีดิทัศน์ เพื่อแกลงผลงานของพรรค พรรคได้ดำเนินโครงการแล้วเสร็จ และพรรคมีสื่อวีดิทัศน์เพื่อใช้สำหรับการ แกลงผลงานของพรรค แต่สื่อที่พรรคจัดทำขึ้นเป็นการแกลงผลงานของพรรคซึ่งไม่ตรงกับ วัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดให้พรรคการเมืองจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการศึกษา ในการสนับสนุนพรรคการเมืองประจำปี 2556 ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

จากการศึกษาพบว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้จัดสรรเงินสนับสนุนให้กับพรรคการเมืองตามที่พรรคได้ยื่นขอรับเงินสนับสนุนไว้อย่างครบถ้วนตามหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินเป็นรายปีตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ตามมาตรา 75 ในการจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองตามมาตรา 75 เป็นการจัดสรรเงินตามคะแนนเสียงที่ได้รับการเลือกตั้งและเป็นการจัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคและสมาชิกพรรคที่จ่ายค่าบำรุงเป็นรายปี ทำให้พรรคการเมืองขนาดใหญ่ได้รับการจัดสรรเงินตามที่กฎหมายกำหนดเป็นจำนวนที่มาก ส่วนพรรคการเมืองขนาดเล็กจะได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนในจำนวนที่น้อยกว่า ทั้งนี้การจัดสรรเงินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายได้กำหนด ทำให้พรรคการเมืองขนาดใหญ่สามารถดำเนินการในการจัดโครงการตามแผนงานได้ค่อนข้างหลากหลายกว่าพรรคการเมืองขนาดเล็ก เพราะพรรคการเมืองขนาดใหญ่เองก็มีความพร้อมในเรื่องของงบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยี และงบประมาณที่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้จัดสรรให้แก่พรรคการเมือง ทำให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการจัดโครงการได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่พรรคการเมืองได้กำหนดไว้ในการขอรับการสนับสนุนเงินเพื่อใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาพรรคการเมืองเฉพาะในส่วนของการให้เงินสนับสนุนเท่านั้น การดำเนินกิจกรรมที่สนับสนุนให้บุคลากรภายในพรรคการเมืองมีความรู้ความสามารถเข้าใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดและระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

จากการวิเคราะห์แผนงานและโครงการ พบว่า การกำหนดความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการเป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์ของพรรคที่ต้องการแสดงออกผ่านตัวโครงการ ซึ่งความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการยังไม่มีสอดคล้องกับเนื้อหาของโครงการ ส่งผลทำให้แนวปฏิบัติยังไม่สามารถกำหนดกิจกรรมที่มีความชัดเจนในวัตถุประสงค์ได้ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่ได้มีการตรวจสอบพรรคการเมืองว่าในการจัดทำโครงการในแต่ละโครงการพรรคการเมืองประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เป็นแค่เพียงการตรวจติดตามว่าพรรคได้ดำเนินการใช้เงินสนับสนุนตามงบประมาณที่ขอไว้หรือไม่ และมีเงินคงเหลือส่งคืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองหรือไม่ ทำให้ไม่สามารถประเมินผลได้ว่าพรรคการเมืองได้นำเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาพรรคการเมืองมากน้อยเพียงใด หากมองจากแผนงานโครงการตามที่กฎหมายกำหนดกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาพรรคการเมืองแผนงานต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดขึ้น สามารถช่วยส่งเสริมและพัฒนาพรรคการเมือง

โดยสมาชิกพรรค บุคลากรภายในพรรค หรือประชาชนทั่วไปสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองได้เป็นการส่งเสริมพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันที่เข้มแข็งตามระบอบประชาธิปไตยได้

พรรคการเมืองตามมาตรา 75 มีความพร้อมในด้านการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมือง ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ ความรู้ความสามารถ และแรงสนับสนุนจากสมาชิกพรรค แต่ก็ยังมีสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมือง คือ ปัญหาจากสภาวะทางการเมืองของไทยที่ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และภาคสื่อสารมวลชนยังสร้างภาพลักษณ์ให้พรรคการเมืองเป็นองค์กรที่ไม่มีความน่าเชื่อถือและไม่น่าไว้วางใจต่อการพัฒนาประเทศ บุคลากรของพรรคการเมืองหรือ ส.ส. บางส่วนถูกกล่าวหาว่ามีการทุจริต คอร์รัปชัน ปัญหาดังที่กล่าวมานั้นยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้ภาพลักษณ์ของพรรคการเมืองทั่วไปอยู่ในสถานภาพขององค์กรที่ไม่น่าเชื่อถือ และการพัฒนาให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งในระยะเวลาอันสั้นมีความเป็นไปได้ยาก

4.2 หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

“มาตรา 81 คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) ค่าไปรษณียากร
- (2) ค่าโทรศัพท์ หรือค่าโทรคมนาคมอื่น
- (3) การพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง
- (4) ค่าเช่าสำนักงานพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมือง
- (5) ค่าสาธารณูปโภค
- (6) ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองหรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง
- (7) การอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร”

4.2.1 คุณสมบัติของพรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน

การสนับสนุนตามมาตรา 81 นี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และจำนวนค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด โดยให้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่เป็นจริงของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย

พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับเงินสนับสนุนตามประกาศนี้จะต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(2) เป็นพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งล่าสุดหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

(3) เป็นพรรคการเมืองที่ไม่ได้รับการจัดสรรเงินเป็นรายปี ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

(4) เป็นพรรคการเมืองที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุนภายในระยะเวลา ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

4.2.2 หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี 2556

การจัดทำแผนการดำเนินงานของพรรคการเมือง ประจำปี 2556 ตามมาตรา 81 แห่ง พรป. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ให้พรรคการเมืองที่ขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี 2556 จัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประกอบด้วย

4.2.2.1 แผนการดำเนินงานประจำปี 2556 จำนวน 10 แผน ดังนี้

- (1) ค่าไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (2) ค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตของพรรคการเมือง
- (3) ค่าจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง
- (4) ค่าเช่าสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (5) ค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรคการเมือง
- (6) ค่าเช่าสถานที่ประชุมใหญ่พรรคการเมือง
- (7) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตามมาตรา 52
- (8) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง
- (9) ค่าตอบแทนบุคลากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (10) ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม สัมมนาของพรรคการเมือง

4.2.2.2 รายละเอียดหลักเกณฑ์ วิธีการ จำนวนค่าใช้จ่าย และการจัดทำ โครงการและแผนการดำเนินงานประจำปี 2556 ดังนี้

การสนับสนุนรายการค่าใช้จ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปี ตามข้อ 4.2.2.1 เป็นเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนตามรายการค่าใช้จ่ายในแต่ละปี โดยพรรคการเมือง จะได้รับเงินสนับสนุนไม่เกิน จำนวน 800,000 บาท ดังรายการต่อไปนี้

(1) ค่าไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง สนับสนุนเท่าที่ จ่ายจริงไม่เกิน 5,000 บาท/ปี

(2) ค่าใช้จ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ต สนับสนุนให้พรรคการเมือง เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 800 บาท/เดือน

(3) ค่าจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมืองสนับสนุนเท่าที่ จ่ายจริงไม่เกิน 30,000 บาท โดยการจัดพิมพ์เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการ ดังนี้

(3.1) รายละเอียดของเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ ซีดีของพรรคจะต้อง มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง อาทิ นโยบาย ข้อบังคับ ข้อมูลข่าวสาร หรือเป้าหมาย การดำเนินกิจกรรมของพรรค เป็นต้น ทั้งนี้ ไม่สนับสนุนเอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ หรือซีดีที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ประกาศ ระเบียบ ที่เผยแพร่เป็นการทั่วไปแล้ว หรือหนังสือต่าง ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับนโยบายพรรคการเมือง

(3.2) สิ่งพิมพ์ หรือซีดี ต้องระบุวันเดือนปีที่ผลิต งบประมาณ ที่ใช้ในการผลิต และบริษัทที่ดำเนินการผลิต (ผู้รับจ้างผลิตต้องเป็นผู้ประกอบอาชีพผลิตสิ่งพิมพ์ หรือซีดีดังกล่าวเป็นการทั่วไป) ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเหมาะสม ความประหยัด และความคุ้มค่า ของการผลิต

(4) ค่าเช่าสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง สนับสนุนเท่าที่จ่ายจริง ภายในวงเงินไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน อย่างไรก็ตามวงเงินสนับสนุนจะประเมินตามความเหมาะสม ของอัตราค่าเช่าในแต่ละท้องถิ่นหรือสภาพสำนักงานใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง ทั้งนี้ จะต้อง มีสถานที่เช่าตรงกับสถานที่ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งเป็นเอกเทศ แยกจากที่พักอาศัยหรือสถานประกอบการอื่น และมีสัญญาเช่าสำนักงานที่ผู้แทนของพรรคการเมือง ตามมาตรา 17 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นผู้ลงนาม

(5) ค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรคการเมือง สนับสนุนเท่าที่จ่ายจริง ไม่เกิน 4 สาขา ภายในวงเงินไม่เกินสาขาละ 2,000 บาท/เดือน อย่างไรก็ตามวงเงินสนับสนุน

จะประเมินตามความเหมาะสมของอัตราค่าเช่าในแต่ละท้องถิ่นหรือสภาพสำนักงานสาขา
พรรคการเมือง ทั้งนี้ สาขาพรรคการเมืองที่จะขอรับเงินสนับสนุนจะต้องมีคุณลักษณะครบถ้วน
ตามข้อ 29 ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 22 กันยายน 2554 ดังนี้

(5.1) มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองของสาขาพรรคการเมือง
ไม่น้อยกว่าสองร้อยคน และมีการจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองของสาขาพรรคการเมือง

(5.2) มีสถานที่ตั้งแยกจากการประกอบกิจการอื่นหรือที่อยู่อาศัย
เป็นสัดส่วน และมีผู้ปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมือง

(5.3) มีการดำเนินการตามข้อบังคับพรรคการเมืองในรอบปี
ก่อนที่จะจัดสรรซึ่งอย่างน้อยต้องมีการประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง หรือการประชุมใหญ่
วิสามัญเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบการเสนอชื่อบุคคลลงรับสมัครการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรหรือการประชุมคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง

(5.4) มีการให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป
หรือการหาสมาชิกพรรคการเมืองเพิ่มเติม หรือดำเนินกิจการทางการเมืองอื่น

(6) ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง สนับสนุน
ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง จำนวน 1 ครั้ง สนับสนุนเท่าที่จ่ายจริง ไม่เกิน 10,000 บาท
โดยการจัดประชุมใหญ่พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการและมืองค์ประชุมตามมาตรา 29
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(7) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52 สนับสนุน
ให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมเฉพาะที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส.ส. เป็นการทั่วไป โดยสนับสนุนเท่าที่
จ่ายจริง และกำหนดเงื่อนไขสำหรับการดำเนินงานตามแผนการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
ตามมาตรา 52 ดังนี้

(7.1) การจัดทำโครงการในส่วนของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการ
การเลือกตั้งตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
ให้พรรคการเมืองจัดทำโครงการที่ดำเนินการภายในประเทศเท่านั้นส่วนเงินค่าสมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นพรรคการเมืองไม่สามารถขอรับการสนับสนุนเงิน
จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้

(7.2) การดำเนินการตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ จะดำเนินการได้
ภายใต้กำหนดระยะเวลาตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ดังนี้

(ก) ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งทั่วไปอันเนื่องมาจากการครบอายุของสภาผู้แทนราษฎรให้เริ่มดำเนินการได้ตั้งแต่เก้าสิบวันก่อนวันครบอายุจนถึงวันเลือกตั้ง

(ข) ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งอันเนื่องมาจากเหตุอื่นนอกจาก (ก) ให้เริ่มดำเนินการได้ตั้งแต่วันที่ให้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนถึงวันเลือกตั้ง

(7.3) การใช้จ่ายตามโครงการจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาบัญญัติไว้เท่านั้น

(7.4) พรรคการเมืองที่จัดทำโครงการจะต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหรือแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(7.5) การใช้จ่ายเงินตามโครงการจะต้องไม่ขัดต่อประกาศระเบียบ ข้อกำหนดต่างๆที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศกำหนด

(7.6) ค่าใช้จ่ายที่พรรคการเมืองสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป จะต้องลงบัญชีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

(8) การอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร (ม.81 (7)) จำนวน 4 รายการค่าใช้จ่าย ดังนี้

(8.1) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่พรรคการเมืองจำนวน 1 ครั้ง สนับสนุนเท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 100,000 บาท โดยการจัดประชุมใหญ่พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการและมีองค์ประชุมตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(8.2) ค่าตอบแทนบุคลากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง สนับสนุนจำนวน 2 ตำแหน่ง เฉพาะตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชี วุฒิศึกษา ปวส. หรือปริญญาตรีหรือเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป วุฒิศึกษาปริญญาตรีหรือเจ้าหน้าที่ธุรการ วุฒิศึกษาระดับมัธยมต้นหรือมัธยมปลายหรือ ปวช.หรือ ปวท.หรือ ปวส. หรือปริญญาตรี โดยการสนับสนุนบุคลากรของสำนักงานใหญ่ จะต้องกำหนดหน้าที่และภารกิจของตำแหน่งที่จะขอรับการสนับสนุน และจะต้องมีวุฒิศึกษาที่ตรงตามอัตราที่พรรคจัดจ้าง อาทิ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี จะต้องมิ่วฒิศึกษาที่เกี่ยวกับการเงินและบัญชี เป็นต้น ตามมาตรฐานค่าใช้จ่ายตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 การสนับสนุนค่าตอบแทนบุคลากรประจำสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง

ตำแหน่ง	อัตราเงินเดือน/ค่าจ้าง (บาท/เดือน)
1. เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี (ปวส./ป.ตรี)	ปริญญาตรี= 11,680
2.เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (ป.ตรี)	ปวส. = 9,300
3. เจ้าหน้าที่ธุรการ (มัธยมต้น/มัธยมปลาย/ ปวช./ปวท./ปวส./ป.ตรี)	ปวท. = 8,640 ปวช. = 7,620 มัธยมปลาย/มัธยมต้น = 6,910

ที่มา : กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(8.3) ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม สัมมนาของพรรคการเมือง สนับสนุนให้พรรคการเมืองจัดอบรม สัมมนา ให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป โดยสนับสนุนเท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 209,080 บาท

ทั้งนี้ สำหรับรายการค่าใช้จ่ายที่ (8.3) จะสนับสนุนตามที่จ่ายจริง และต้องไม่เกินวงเงินที่พรรคการเมืองนั้นๆได้รับการสนับสนุนทั้งหมด และการสนับสนุนในกิจกรรม ค่าใช้จ่ายการจัดประชุม อบรม สัมมนาของพรรคการเมือง จะต้องใช้จ่ายได้ไม่เกินมาตรฐานค่าใช้จ่ายตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการประชุม อบรม สัมมนาของพรรคการเมือง

รายการ	สถานที่ของพรรค/ราชการ / สถานที่สาธารณะ/หมู่บ้าน/ โรงเรียน ฯลฯ (บาท)		โรงแรม/สถานที่รับจัดเลี้ยง (บาท)	
	จัดครบทุกมือ ไม่เกิน500	จัดไม่ครบทุกมือ ไม่เกินมือละ150	จัดครบทุกมือ ไม่เกิน800	จัดไม่ครบทุกมือ ไม่เกินมือละ300
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	ไม่เกิน30/ ครั้ง		ไม่เกิน50/ ครั้ง	

ตารางที่ 4.7 การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการประชุม อบรม สัมมนาของพรรคการเมือง (ต่อ)

รายการ	สถานที่ของพรรค/ราชการ / สถานที่สาธารณะ/หมู่บ้าน/ โรงเรียน ฯลฯ (บาท)	โรงแรม/สถานที่รับจัดเลี้ยง (บาท)
ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่	อัตราค่าเช่าสถานที่ ไม่เกิน 10,000 บาท	
ค่าพาหนะเดินทาง	สนับสนุนผู้เข้าร่วมประชุมเป็นรายบุคคลตามพื้นที่จังหวัดที่จัดประชุม ในเขตพื้นที่ ไม่เกิน 200 บาท/คน : นอกเขตพื้นที่ ไม่เกิน 500 บาท/คน	
ค่าเช่าที่พักบาท:คืน:คน (โรงแรม)	สนับสนุนเป็นหมู่คณะ ตามอัตราค่าจ้างเหมาบริการ โดยคำนึงถึงระยะทางที่เดินทาง	
ค่าวิทยากร	อัตราค่าเช่าที่พัก คนละไม่เกิน 550 บาท/คืน/คน	
ค่าเบี้ยเลี้ยง	ชั่วโมงละ 600 บาทสำหรับวิทยากรที่เป็นข้าราชการประจำ และบุคคล ที่ไม่ใช่ข้าราชการประจำให้จ่ายเพิ่มอีกหนึ่งเท่า อัตราวันละ 200 บาท	

ที่มา : กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

หมายเหตุ : (1) ค่าวิทยากร กรณีที่เป็นวิทยากรภายนอกขอให้พรรคการเมืองคำนึงถึงความรู้ความสามารถของวิทยากรด้วยและคณะกรรมการบริหารพรรคและเจ้าหน้าที่พรรคไม่สามารถรับค่าวิทยากรได้

(2) ค่าพาหนะให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม พรรคการเมืองสามารถถัวจ่ายได้โดยคำนึงถึงระยะทางกรณีอยู่ใกล้อาจจ่ายน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดหรือกรณีที่อยู่ไกลอาจจ่ายเกินเกณฑ์ที่กำหนดได้

4.2.2.3 การกำหนดการยื่นแผนการดำเนินงาน และแผนค่าใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง ประจำปี 2556

กำหนดการยื่นแผนการดำเนินงาน และแผนการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง เพื่อขอรับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี 2556 ตามมาตรา 81 แห่ง พร.ป. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ภายในวันที่ 8 ธันวาคม 2555

4.2.3 สรุปโครงการตามแผนการดำเนินงานของพรรคการเมือง ประจำปี 2556

ตารางที่ 4.8 สรุปโครงการตามแผนการดำเนินงานของพรรคการเมืองมาตรา 81 ประจำปี 2556

ลำดับ ที่	ชื่อพรรคการเมือง	วงเงินที่ได้รับ การสนับสนุน(บาท)	จำนวนโครงการตามแผนค่าใช้จ่าย										
			1*	2*	3*	4*	5*	6*	7*	8*	9*	10*	รวม
1	เพื่อแผ่นดิน	800,000	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	9
2	แทนคุณแผ่นดิน	800,000	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	9
3	การเมืองใหม่	799,960	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	9
4	ไทยมหารัฐพัฒนา	752,000	1	1	1	1	1	1	-	1	1	2	10
5	อนาคตไทย	752,000	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	9
6	ชาติสามัคคี	747,440	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	9
7	เครือข่ายชาวนาฯ	744,455	1	1	1	1	1	1	-	1	1	3	11
8	มหาชน	728,000	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	9
9	ดำรงไทย	728,000	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	9
10	ประชาธิปไตยใหม่	728,000	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	9
11	เพื่อประชาชนไทย	728,000	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	9
12	ประชากรไทย	723,440	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	9
13	ประชาสันติ	704,000	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1	8
14	กิจสังคม	703,987	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1	8
15	คนขอปลดหนี้	703,920	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1	8
16	ประชากรธรรม	698,000	1	1	-	1	1	1	-	1	1	1	8
17	ไทยพอเพียง	675,440	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1	8
18	กสิกรไทย	675,440	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1	8

ตารางที่ 4.8 สรุปโครงการตามแผนการดำเนินงานของพรรคการเมืองมาตรา 81 ประจำปี 2556 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อพรรคการเมือง	วงเงินที่ได้รับการ สนับสนุน(บาท)	จำนวนโครงการตามแผนค่าใช้จ่าย										
			1*	2*	3*	4*	5*	6*	7*	8*	9*	10*	รวม
20	ชีวิตที่ดีกว่า	655,280	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1	8
21	ความหวังใหม่	643,720	1	1	1	-	-	1	-	1	1	1	7
22	เสรีนิยม	586,580	1	1	1	-	-	1	-	1	1	1	7
23	พลังคนกีฬา	464,920	1	1	-	1	-	1	-	1	1	-	6
รวม		16,218,022	23	23	21	21	13	23	0	23	23	25	195

ที่มา : กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

หมายเหตุ : จำนวนโครงการตามแผนค่าใช้จ่าย* หมายถึง

- 1* แผนค่าใช้จ่ายของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- 2* แผนค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตของพรรคการเมือง
- 3* แผนค่าจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง
- 4* แผนค่าเช่าสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- 5* แผนค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรคการเมือง
- 6* แผนค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง
- 7* แผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52
- 8* แผนค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง
- 9* แผนค่าจ้างบุคลากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- 10* แผนค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม สัมมนาของพรรคการเมือง

4.2.4 การสนับสนุนพรรคการเมืองประจำปี 2556 ตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศ เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และจำนวนค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี 2556 ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 โดยเบิกจ่ายเงินสนับสนุนให้กับพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 ดังนี้

ตารางที่ 4.9 การเบิกจ่ายเงินสนับสนุนมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ประจำปี 2556

ลำดับ ที่	ชื่อพรรค การเมือง	วงเงินได้รับการ สนับสนุน(บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือเบิกจ่าย (บาท)
1	เพื่อแผ่นดิน	800,000	800,000	-
2	แทนคุณแผ่นดิน	800,000	788,000	12,000
3	การเมืองใหม่	799,960	799,960	-
4	ไทยมหารัฐพัฒนา	752,000	752,000	-
5	อนาคตไทย	752,000	724,400	9,600
6	ชาติสามัคคี	747,440	747,440	-
7	เครือข่ายชาวนาฯ	744,455	516,676.50	227,687.50
8	มหาชน	728,000	728,000	-
9	ดำรงไทย	728,000	728,000	-
10	ประชาธิปไตยใหม่	728,000	728,000	-
11	เพื่อประชาชนไทย	728,000	728,000	-
12	ประชากรไทย	723,440	674,440	45,000
13	ประชาสันติ	704,000	615,270	88,730
14	กิจสังคม	703,987	703,987	-
15	คนขอปลดหนี้	703,920	-	730,920

ตารางที่ 4.9 การเบิกจ่ายเงินสนับสนุนมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
ประจำปี 2556 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อพรรค การเมือง	วงเงินได้รับการ สนับสนุน(บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือเบิกจ่าย (บาท)
16	ประชาธรรม	698,000	698,000	-
17	ไทยพอเพียง	675,440	110,000	565,440
18	กสิกรไทย	675,440	675,439	1
19	พลังชล	675,440	675,440	-
20	ชีวิตที่ดีกว่า	655,280	-	655,280
21	ความหวังใหม่	643,720	643,720	-
22	เสรีนิยม	586,580	575,630	10,950
23	พลังคนกีฬา	464,920	464,920	-
	รวม	16,218,022	10,765,473.50	2,318,608.50

ที่มา : รายงานการตรวจติดตามการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง ที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน
เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ฝ่ายติดตามประเมินผล สำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

จากข้อมูลภาพรวมการดำเนินงานของพรรคการเมืองในการใช้จ่ายเงินสนับสนุน
พรรคการเมืองตามมาตรา 81 พบว่า พรรคการเมืองส่วนใหญ่ได้มีการเบิกจ่ายงบประมาณ
ไปดำเนินการแล้ว แต่ยังมีบางพรรคการเมืองที่ไม่ได้เบิกจ่ายเงินคือ พรรคคนขอปลดหนี้และ
พรรคไทยพอเพียง มีเหตุให้ชะลอการเบิกจ่าย และพรรคชีวิตที่ดีกว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2556

4.2.5 ผลการศึกษาพรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

พรรคแทนคุณแผ่นดิน

พรรคแทนคุณแผ่นดินได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 จำนวน 800,000 บาท เพื่อดำเนินกิจกรรมจำนวน 9 แผนงาน 9 โครงการ ดังนี้

แผนที่ 1 ค่าไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่พรรคแทนคุณแผ่นดิน โครงการค่าไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่พรรคแทนคุณแผ่นดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดส่งเอกสารต่าง ๆ ระหว่างพรรค กับ สาขาพรรคการเมือง สมาชิกพรรค และองค์กรภายนอกพรรค

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 5,000 บาท ผลการดำเนินงานของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พรรคได้ดำเนินการเบิกจ่ายเป็นค่าไปรษณียากรสำนักงานใหญ่ครบถ้วน โดยการสนับสนุนเงินค่าไปรษณียากรเป็นการส่งเสริมการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และการดำเนินงานของพรรคการเมือง

แผนที่ 2 แผนค่าใช้จ่ายในการเข้าอินเทอร์เน็ตของพรรคการเมือง โครงการค่าใช้จ่ายสำหรับเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พรรคสามารถค้นหาข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ตได้

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 9,600 บาท ผลการดำเนินงานของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พรรคได้เบิกจ่ายเงินเป็นค่าเข้าอินเทอร์เน็ตพรรค เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายข้อมูลข่าวสาร และเพิ่มช่องทางรับข้อมูลข่าวสารของพรรคการเมืองได้อย่างหลากหลาย พรรคสามารถเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานอื่น ๆ ได้สะดวก สามารถสื่อสารกับสมาชิกพรรคและสาขาพรรคได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แผนที่ 3 แผนค่าจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง โครงการจัดพิมพ์เอกสารคู่มือสมาชิกพรรคแทนคุณแผ่นดิน วัตถุประสงค์ในการจัดพิมพ์เพื่อให้มีหนังสือคู่มือพรรคแทนคุณแผ่นดินเพื่อให้พรรค สาขาพรรค และสมาชิกพรรค ใช้เป็นแนวทางในการทำกิจกรรม

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

เป็นจำนวนทั้งสิ้น 30,000 บาท ผลการดำเนินงานของพรรคบรรล่วัตถุประสงค์ พรรคเบิกจ่ายเงินและดำเนินการผลิตคู่มือสมาชิกพรรคแล้ว การดำเนินโครงการดังกล่าวเป็นการเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารหรือกิจกรรมของพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ เพิ่มความน่าเชื่อถือในข้อมูลของพรรคการเมือง และสามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างถูกต้องและถูกต้องตามกฎหมาย

แผนที่ 4 แผนค่าเช่าสำนักงานใหญ่สาขาพรรคการเมือง โครงการเช่าสำนักงานพรรคแทนคุณแผ่นดิน พรรคแทนคุณแผ่นดินให้สมาชิกทุกคน กรรมการพรรคทุกคน มีส่วนเป็นเจ้าของโดยการเช่าที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคด้วยเงินบริจาค หรือรายได้อื่นของพรรค ในอัตรา 5,000 บาท แต่พรรคมีรายได้ไม่เพียงพอ และเพื่อให้พรรคสามารถปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และต้องการแบ่งเบาภาระด้านงบประมาณ จึงขอรับเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามมาตรา 81 เพื่อเป็นค่าเช่าสำนักงานใหญ่ของพรรค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีสำนักงานใหญ่ของพรรคที่กรรมการและสมาชิกทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และเป็นศูนย์กลางการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไป

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 60,000 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการของพรรคบรรล่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยพรรคเบิกจ่ายค่าเช่าสำนักงานใหญ่เดือนละ 5,000 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 60,000 บาท การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองทำให้การบริหารงานพรรคการเมืองจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนการบริหารงาน มีการควบคุมตามระเบียบปฏิบัติงานและเป็นแหล่งเพาะบ่มแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ทางอุดมการณ์ทางการเมืองให้แก่ประชาชน เพื่อเพิ่มศักยภาพของการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองได้อย่างมีคุณภาพ

แผนที่ 5 แผนค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรคการเมือง โครงการเช่าสำนักงานสาขาพรรคแทนคุณแผ่นดิน เพื่อให้พรรคแทนคุณแผ่นดินมีศูนย์ประสานงานระหว่างพรรคกับสมาชิกและประชาชนทั่วไปในภูมิภาค สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณ พรรคจึงขอรับการสนับสนุนพรรคการเมืองตามมาตรา 81 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีสำนักงานสาขาพรรคแทนคุณแผ่นดินอย่างเป็นทางการ สามารถประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและสื่อสารสัมพันธ์กับสมาชิกในพื้นที่ของสาขาพรรคได้อย่างสะดวก

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

เป็นจำนวนทั้งสิ้น 96,000 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยพรรคเบิกจ่ายค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรค จำนวน 4 สาขา ค่าเช่าเดือนละ 2,000 บาท รวม 12 เดือน เป็นค่าเช่าทั้งหมด 96,000 บาท ช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับพรรค ซึ่งจะมีส่วนในการเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประชาชนให้ได้ตระหนักถึงความเป็นประชาธิปไตยส่วนรวมอย่างแท้จริง

แผนที่ 6 แผนค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง โครงการเช่าสถานที่ประชุมใหญ่พรรคการเมือง ตามข้อบังคับของพรรคและตามกฎหมาย กำหนดให้พรรคจะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่ปีละ 1 ครั้ง เพื่อแถลงผลงานและรับรองบุคคลประจำปีของพรรค และยังเป็นช่องทางในการสื่อสารกับสมาชิก ประชาชน และสังคมทั่วไป เกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมของพรรค วัตถุประสงค์ในการจัดโครงการเพื่อให้มีสถานที่ในการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีของพรรค และเพื่อให้มีสถานที่จัดประชุมใหญ่อย่างเหมาะสมและสะดวกในการเดินทางของสมาชิกพรรค

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 10,000 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการจัดประชุมใหญ่ประจำปี เป็นการเสริมสร้างแนวทางการเข้าใจในอุดมการณ์และกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองให้แก่สมาชิกพรรคและบุคลากรภายในพรรค ได้ทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติให้แก่ประชาชนในมาตรฐานเดียวกันเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงอุดมการณ์ของพรรค

แผนที่ 7 แผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52 ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากไม่มีการเลือกตั้ง ส.ส. ในปี 2556

แผนที่ 8 แผนค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง โครงการประชุมใหญ่พรรคแทนคุณแผ่นดิน ข้อบังคับของพรรคและตามกฎหมายได้กำหนดให้พรรคต้องมีการจัดประชุมใหญ่ปีละ 1 ครั้ง เพื่อแถลงผลงานและรับรองบุคคลประจำปีของพรรค ในการประชุมใหญ่แต่ละครั้ง พรรคต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก พรรคจึงต้องเตรียมการอย่างดี ให้มีองค์ประชุมครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดและมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแถลงผลงานของพรรค และเพื่อเปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกพรรคในการพัฒนากิจกรรมของพรรค

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 100,000 บาท พรรคสมทบเพิ่ม 34,900 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการ

ของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยพรรคได้สร้างความเข้าใจและให้ความมั่นใจแก่สมาชิก พรรคยังคงยึดมั่นในหลักการ อุดมการณ์ และนโยบาย ในแนวทางที่เป็นที่น่าเชื่อถือ ศรัทธา ของสมาชิกพรรค และเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันของคนในพรรคและสมาชิก พรรค เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

แผนที่ 9 แผนค่าจ้างบุคลากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง โครงการจัดจ้าง บุคลากรของสำนักงานพรรคแทนคุณแผ่นดิน พรรคการเมืองจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ งานธุรการของพรรคที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และสามารถทำงานได้อย่างทุ่มเท ต่อเนื่อง และ เต็มเวลา พรรคแทนคุณแผ่นดินจึงให้จัดจ้างพนักงานประจำสำนักงานใหญ่อย่างน้อย 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการด้านการบริหารทั่วไป 1 อัตรา และพนักงานธุรการทั่วไปที่มีความสามารถ ด้านคอมพิวเตอร์และข้อมูลสารสนเทศ 1 อัตรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีพนักงานที่มีความรู้ ความสามารถด้านการบริหาร ให้รับผิดชอบการบริหารงานทั่วไปทั้งหมดของพรรค และให้มีพนักงาน ที่มีความรู้ความสามารถด้านธุรการทั่วไปและเทคโนโลยีสารสนเทศ

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุน จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 280,320 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้โดยพรรคได้เบิกจ่ายเงินเป็นค่าจัดจ้างบุคลากร 2 ตำแหน่ง ดังนี้ 1. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เดือนละ 11,680 บาท รวมเป็นเงิน 140,160 บาท 2. เจ้าหน้าที่ธุรการ เดือนละ 11,680 บาท รวมเป็นเงิน 140,160 บาท แต่การให้เงินสนับสนุนในการจ้างบุคลากรเป็นเพียงการแบ่งเบาภาระ ค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง แต่ไม่ได้สะท้อนให้เห็นว่าพรรคจะได้บุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาทำงาน

แผนที่ 10 แผนค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมสัมมนาของพรรคการเมือง โครงการ อบรมสัมมนาสาขาพรรค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กรรมการสาขา สมาชิกของสาขานั้น ๆ และ กรรมการสาขาพรรคได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกัน และได้รับความรู้ จากวิทยากร และกรรมการสาขาพรรคได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสมาชิก ประชาชนที่สนใจ และ บุคลากรจากองค์กรอื่น

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุน จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 209,080 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ มีการจัดกิจกรรมสัมมนาสำหรับสาขาพรรคจำนวน 5 ครั้ง ซึ่งเป็นการพัฒนาความรู้ เสริมสร้าง ประสบการณ์ให้แก่กรรมการสาขาพรรคและสมาชิกพรรคที่เข้าร่วมกิจกรรม

พรรคประชาธิปัตย์ใหม่

พรรคประชาธิปัตย์ใหม่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรป. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 จำนวน 728,000 บาท เพื่อดำเนินกิจกรรม จำนวน 9 แผนงาน 9 โครงการ

แผนที่ 1 ค่าไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง โครงการส่งเอกสารของพรรคทั่วประเทศ พรรคมีแนวทางและความมุ่งมั่นที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรค เพื่อให้พรรคมีความเจริญก้าวหน้า มีเสถียรภาพเพื่อมุ่งสู่การเป็นสถาบันทางการเมืองที่จะเป็นที่พึ่งของประชาชนทุกภาคส่วน ดังนั้นพรรคจึงจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการของพรรค ได้แก่ ค่าไปรษณียากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดส่งเอกสารเผยแพร่แนวนโยบายพรรคไปสู่ประชาชนทั่วประเทศ ตลอดจนการจัดส่งเอกสารเพื่อการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการทั่วประเทศ

การดำเนินงานของพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรป.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 5,000 บาท ผลการดำเนินงานของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พรรคได้ดำเนินการเบิกจ่ายเป็นค่าไปรษณียากรครบถ้วนและดำเนินการแล้วเสร็จ ในการให้เงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรเป็นเพียงการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของพรรคเท่านั้น

แผนที่ 2 แผนค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตของพรรคการเมือง โครงการติดตั้งอินเทอร์เน็ตภายในที่ทำการพรรค สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้พรรคการเมืองจะต้องนำข้อมูลสมาชิกพรรคเข้าบันทึกไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ การเช่าอินเทอร์เน็ตจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินกิจการพรรค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยค้นข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาและกำหนดแนวทางการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของพรรค และยังช่วยเป็นสื่อเพื่อการเผยแพร่แนวนโยบายพรรคไปสู่ประชาชนทั่วประเทศ

การดำเนินงานของพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรป.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 9,600 บาท ผลการดำเนินงานของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พรรคได้เบิกจ่ายเงินเป็นค่าเช่าอินเทอร์เน็ตในอัตราเดือนละไม่เกิน 800 บาท จำนวน 12 เดือน เพื่อนำข้อมูลสมาชิกพรรคเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และถูกต้องสมบูรณ์ สมาชิกพรรคบุคคล และประชาชนทั่วไปสามารถรับรู้ข่าวสารของพรรคได้อย่างเป็นปัจจุบัน และมีความเข้าใจที่ดีต่อพรรคและมีส่วนร่วมในกิจการของพรรค

แผนที่ 3 แผนค่าจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง โครงการพิมพ์เอกสารนโยบายของพรรคและจัดทำแผ่นซีดี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อจัดพิมพ์เอกสาร โบว์ชัวร์ และแผ่นซีดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพรรค
2. เพื่อจัดพิมพ์สื่อให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตยสู่สาธารณชนทั่วประเทศ
3. เพื่อใช้สื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับพรรคในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารพรรค

และนโยบายพรรค

4. เพื่อให้พรรคประชาธิปไตยใหม่เป็นที่รู้จักของประชาชนมากขึ้น

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 30,000 บาท ผลการดำเนินงานของพรรคบรรลุวัตถุประสงค์ พรรคได้ดำเนินการจัดพิมพ์เอกสารนโยบายของพรรคและจัดทำซีดี โดยจัดพิมพ์โบว์ชัวร์เกี่ยวกับพรรค จำนวน 7,500 ชุด ชุดละ 2 บาท เป็นเงิน 15,000 บาท ผลิตแผ่นซีดีผลงานของพรรค จำนวน 600 แผ่น แผ่นละ 25 บาท เป็นเงิน 15,000 บาท

แผนที่ 4 แผนค่าเช่าสำนักงานใหญ่สาขาพรรคการเมือง โครงการเช่าที่ทำการพรรคประชาธิปไตยใหม่ พรรคการเมืองจะต้องมีสำนักงานหรือที่ทำการของพรรค เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการบริหารจัดการและการดำเนินภารกิจทางการเมืองตามข้อบังคับพรรคและ/หรือตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามแนวทางนโยบายที่พรรคกำหนด มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดโครงการ ดังนี้

1. เพื่อให้พรรคประชาธิปไตยใหม่มีที่ทำการพรรค
2. เพื่อให้พรรคได้มีสถานที่หรือศูนย์กลางการบริหารจัดการในการดำเนิน

กิจการทางการเมืองหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามข้อบังคับพรรคและตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามแนวนโยบายที่พรรคกำหนด

3. เพื่อให้พรรคมีสถานที่รองรับหรือจัดรับการให้บริการหรือช่วยเหลือแก่ประชาชนทั่วไป

4. เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและง่ายในการติดต่อสื่อสารระหว่างพรรคกับประชาชน

การดำเนินงานของพรรคประชาธิปไตยใหม่ พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 60,000 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยพรรคเบิกจ่ายค่าเช่าสำนักงานใหญ่พรรคเดือนละ 5,000 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 60,000 บาท ในการให้เงินสนับสนุนค่าเช่าสำนักงานใหญ่พรรค ทำให้สมาชิกพรรค ประชาชน และบุคคลทั่วไป

มีความสะดวกในการเดินทางไปติดต่อ ประสานงาน ร้องทุกข์ ร้องเรียนปัญหาต่อพรรคได้ง่ายขึ้น และ พรรคมีที่ทำการพรรคเป็นหลักแหล่งทำให้พรรคเป็นที่รู้จักกับประชาชนมากขึ้น

แผนที่ 5 แผนค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรคการเมือง โครงการเช่าที่ทำการสาขา พรรคประชาธิปัตย์ใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อให้พรรคประชาธิปัตย์ใหม่มีที่ทำการพรรค
2. เพื่อให้พรรคได้มีสถานที่หรือศูนย์กลางการบริหารจัดการในการดำเนิน กิจกรรมทางการเมืองหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามข้อบังคับพรรคและตามที่กฎหมายกำหนด หรือ ตามนโยบายที่พรรคกำหนด
3. เพื่อให้พรรคมีสถานที่รองรับหรือจัดบริการให้บริการหรือช่วยเหลือแก่ ประชาชนทั่วไป
4. เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและง่ายในการติดต่อสื่อสารระหว่างพรรค กับประชาชน

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุน จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 24,000 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ โดยพรรคเบิกจ่ายค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรค ค่าเช่าเดือนละ 2,000 บาท รวม 12 เดือน เป็นค่าเช่าทั้งหมด 24,000 บาท ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายให้กับพรรค

แผนที่ 6 แผนค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง โครงการเช่า ห้องจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2556 พรรคประชาธิปัตย์ใหม่ ตามกฎหมาย พรบ. ว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 27 กำหนดให้พรรคการเมืองต้องจัดการประชุมใหญ่ปีละ 1 ครั้ง

การดำเนินงานของพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุน จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 10,000 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ พรรคได้ดำเนินการเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่ เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2556

แผนที่ 7 แผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52 ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากไม่มีการเลือกตั้ง ส.ส. ในปี 2556

แผนที่ 8 แผนค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง โครงการจัดประชุม ใหญ่สามัญประจำปี 2556 พรรคประชาธิปัตย์ใหม่ พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 กำหนดให้ พรรคการเมืองต้องจัดการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งในการประชุมใหญ่นั้นต้องมี

องค์ประชุมสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยคน ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการประชุมเป็นจำนวนมาก พรรคจึงจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อดำเนินการตามมาตรา 27 แห่ง พรบ. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
2. เพื่อให้พรรคได้มีการพิจารณาทบทวนนโยบาย ข้อบังคับพรรค เลือกตั้ง คณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ และเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในมาตรา 27
3. เพื่อให้มีการกำหนดแนวทางการดำเนินกิจการของพรรคในปีต่อ ๆ ไป
4. เพื่อให้พรรคมีความถูกต้องสมบูรณ์ เป็นพรรคการเมืองที่มีเสถียรภาพมั่นคง เพื่อการเตรียมความพร้อมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป
5. เพื่อการจัดประชุมดำเนินไปด้วยความถูกต้องเสร็จสมบูรณ์ปราศจากข้อบกพร่อง

การดำเนินงานของพรรคประชาธิปไตยใหม่ พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 100,000 บาท พรรคสมทบเพิ่ม 99,000 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยพรรคได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2556 ณ จังหวัดระยอง โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดระยองเข้าร่วมสังเกตการณ์ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 327 คน

แผนที่ 9 แผนคำตอบแทนบุคลากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง โครงการจ้างเจ้าหน้าที่ของพรรค การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ภายในสำนักงานหรือที่ทำการพรรค เพื่อดำเนินกิจการของพรรคเป็นไปอย่างมีระบบ มีระเบียบเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ พรรคจึงจำเป็นต้องว่าจ้างเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงาน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินกิจการของพรรคหรือภายในสำนักงานหรือที่ทำการพรรคเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้การดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ
3. เพื่อให้พรรคได้มีการพัฒนาไปสู่พรรคการเมืองที่เป็นที่พึงของประชาชนอย่างมีระบบ
4. เพื่อให้การติดต่อประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความสะดวกและปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องกัน

5. เพื่อให้การบริการแก่ประชาชนหรือบุคคลผู้มาติดต่อพรรคมีความสะดวกและเป็นระบบ

การดำเนินงานของพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ.ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 280,320 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยพรรคได้เบิกจ่ายเงินเป็นค่าจัดจ้างบุคลากร 2 อัตรา ดังนี้ 1. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปและไอที เดือนละ 11,680 บาท รวมเป็นเงิน 140,160 บาท 2. เจ้าหน้าที่ธุรการ เดือนละ 11,680 บาท รวมเป็นเงิน 140,160 บาท การให้เงินสนับสนุนในการจ้างบุคลากรเป็นเพียงการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง ซึ่งมีส่วนช่วยให้พรรคได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตามที่พรรคต้องการ

แผนที่ 10 แผนค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมสัมมนาของพรรคการเมือง โครงการจัดอบรมสัมมนาทั่วประเทศ การจัดโครงการดังกล่าวเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมและสร้างศักยภาพทางการเมืองให้กับเยาวชน สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไป การดำเนินการจัดในรูปแบบการอบรมสัมมนา โดยมีกิจกรรม ดังนี้ 1. การส่งเสริม การให้ความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 2. การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยทางการเมือง 3. การเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการของบุคลากรสำนักงานพรรค กรรมการบริหารพรรค และกรรมการสาขาพรรค โดยวัตถุประสงค์ในการจัดโครงการ ได้แก่

1. เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ในด้านการเมืองและการปกครอง
2. เพื่อให้สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปได้เข้าใจการบริหารจัดการการเมืองการปกครองของประเทศ
3. เพื่อให้เยาวชน สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไปได้แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนทัศนคติในทางการเมือง
4. เพื่อให้สมาชิกพรรคและประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น และได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรค
5. เพื่อให้สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปได้รับรู้และเข้าใจในความเป็นพรรคประชาธิปัตย์ใหม่และแนวนโยบายของพรรค
6. เพื่อให้เกิดการกระตุ้นความรู้รักสามัคคีและเกิดการพัฒนากองการการเมืองการปกครองของประเทศ
7. เพื่อให้พรรคได้รับทราบปัญหาและความต้องการของสมาชิกพรรคหรือประชาชนในแต่ละพื้นที่ภูมิภาค

8. เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการบุคลากรของพรรค กรรมการบริหารพรรค และกรรมการสาขาพรรค

การดำเนินงานของพรรคแทนคุณแผ่นดิน พบว่า พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรบ. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 209,080 บาท ผลการดำเนินการตามโครงการของพรรคบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พรรคได้ดำเนินการจัดการอบรมสัมมนา จำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2556 ณ จังหวัดกระบี่ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 100 คน ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2556 ณ จังหวัดสงขลา มีผู้เข้าร่วมจำนวน 100 คน หลังจากการจัดโครงการอบรมสัมมนาดังกล่าว ทำให้พรรคได้ประโยชน์เพราะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพการทำงานและความเข้าใจทางการเมืองของบุคลากรของพรรค สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปได้เข้าใจการเมืองของไทย สมาชิกเกิดความรักใคร่สามัคคีต่อกัน และประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของพรรค

4.2.6 วิเคราะห์ผลการศึกษา ในการสนับสนุนพรรคการเมืองประจำปี 2556 ตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

จากการศึกษาพบว่า พรรคการเมืองตามมาตรา 81 ส่วนใหญ่เป็นพรรคการเมืองที่มีขนาดเล็กและเป็นพรรคที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ ในการสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย จำนวนเงินในการสนับสนุนมีความแตกต่างจากมาตรา 75 โดยมีการจัดสรรเงินให้ในจำนวนที่น้อยกว่า และเงินที่จัดสรรให้กับพรรคการเมืองไม่มีความแตกต่างกันมาก โดยพรรคใหญ่และพรรคเล็กได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่แตกต่างกันมาก พรรคการเมืองตามมาตรา 81 สามารถดำเนินตามแผนงานและโครงการได้ตามบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ สภาพปัญหาที่พบจากการดำเนินตามแผนงานและโครงการสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. พรรคขาดแคลนบุคลากรในการเรียนรู้และเข้าใจในข้อกำหนดและระเบียบของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
2. การขาดแคลนงบประมาณเพื่อสร้างกิจกรรมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์
3. ขาดความต่อเนื่องของการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการ

ปัญหาข้างต้นเป็นปัญหาที่สืบเนื่องจากการดำเนินงานตามแผนและโครงการประจำปีงบประมาณ 2556 โดยมีพื้นฐานมาจากความไม่สอดคล้องระหว่างกฎระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณกับการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในพื้นที่จริง

จากการวิเคราะห์เอกสารแผนงานและโครงการของพรรคการเมืองตามมาตรา 81 พบว่า การกำหนดความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการเป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์ของ

พรรคการเมืองที่ต้องการแสดงออกผ่านโครงการ ซึ่งความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการยังไม่มี ความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระของโครงการ ส่งผลทำให้แนวปฏิบัติยังไม่สามารถกำหนดกิจกรรมที่มีความชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ได้ ดังนั้น ผลของการดำเนินกิจกรรมจึงเป็นเพียงกิจกรรมที่แสดงออก เพื่อแสดงเจตนารมณ์ของพรรคการเมืองเท่านั้น

ในการพัฒนาพรรคการเมืองตามมาตรา 81 ให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง จากการศึกษาวิจัยพบว่า พรรคการเมืองตามมาตรา 81 ยังไม่มีความประสงค์ที่จะพัฒนาให้เกิดขึ้น เนื่องจากแนวคิดที่ว่าสถานะของพรรคการเมืองระหว่างมาตรา 75 และ 81 ยังมีสถานะทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน มีช่องว่างในการสนับสนุนงบประมาณ ศักยภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ความเชื่อมั่นในคุณภาพของนักการเมือง และความศรัทธาของประชาชนทั่วไปที่มีต่อพรรคการเมือง

4.3 การพัฒนาพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำปี 2556

4.3.1 การพัฒนาพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การดำเนินการพัฒนาพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำปี 2556 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดทำแผนการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี 2556 ตามแผนยุทธศาสตร์กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2553 – 2556) จำนวน 18 โครงการ รวมงบประมาณ 44,858,110 บาท

4.3.2 แผนงานการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาพรรคการเมือง

4.3.2.1 วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความมั่นคงเข้มแข็ง เป็นพรรคการเมืองที่มีรากฐานการสนับสนุนจากประชาชน ด้วยการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง บทบาทหน้าที่ และนโยบายของพรรคการเมือง รวมทั้ง ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

4.3.2.2 เป้าหมาย

- (1) พรรคการเมืองมีการจัดองค์กรและพัฒนาบุคลากรของพรรค ให้สามารถดำเนินกิจการทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (2) พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจการทางการเมืองได้ถูกต้องตามกฎหมายที่กำหนดไว้
- (3) ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อพรรคการเมือง

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งได้กำหนดงานเพื่อดำเนินการ ประจำปี 2556 ตามแผนยุทธศาสตร์ของกองทุนเพื่อการ
พัฒนาพรรคการเมือง ระยะ 4 ปี ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง
ให้มีความเข้มแข็งเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาสถาบันพรรคการเมือง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการกองทุนตามหลักธรรมาภิบาล

ตารางที่ 4.10 การดำเนินโครงการพัฒนาพรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ประจำปี 2556

งาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	จ่ายจริง (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็งเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างยั่งยืน			
1. โครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานของ สาขาพรรคการเมือง	1,851,220.00	1,387,826.69	463,393.31
2. โครงการประชุมผู้บริหารพรรคการเมือง ประจำปี 2556	517,770.00	303,879.00	213,891.00
3. โครงการพัฒนาบุคลากรของพรรคการเมือง หลักสูตร การพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง (พตส.)	10,500,000.00	10,500,000.00	0.00
4. โครงการรักษาความปลอดภัยระบบบริหารข้อมูลพรรค การเมือง ระยะที่ 2	7,000,000.00	0.00	7,000,000.00
5. โครงการนิเทศงานพรรคการเมืองและสาขาพรรค การเมือง ประจำปี 2556	225,000.00	5,085.00	249,915.00
6. โครงการจัดพิมพ์เอกสารเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับ พรรคการเมืองกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย	750,000.00	0.00	750,000.00
7. โครงการจัดทำแผ่นพับส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับพรรค การเมือง	200,000.00	197,950.00	2,050.00
8. โครงการจัดทำหนังสือรายงานการดำเนินกิจการของ พรรคการเมืองในรอบปี 2555	140,000.00	140,000.00	0.00
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาสถาบันการเมือง			
1. โครงการพัฒนาวิทยากรต้นแบบเพื่อเป็นวิทยากรมือ อาชีพเกี่ยวกับการเมือง	722,620.00	655,610.00	67,010.00

ตารางที่ 4.10 การดำเนินโครงการพัฒนาพรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ประจำปี 2556 (ต่อ)

งาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	จ่ายจริง (บาท)	คงเหลือ (บาท)
2. โครงการศึกษา วิเคราะห์ เพื่อจัดให้มีประกาศ กกต. เกี่ยวกับการพัฒนาระบบบัญชี การเงินของพรรคการเมือง ให้เป็นไปตาม พรป. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550	6,000,000.00	0.00	6,000,000.00
3. โครงการประชาสัมพันธ์เชิงรุก กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง	4,500,000.00	4,149,293.00	350,707.00
4. โครงการจัดทำวารสารพรรคการเมืองสัมพันธ์	624,000.00	32,300.00	591,700.00
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการกองทุนตามหลักธรรมาภิบาล			
1. โครงการศึกษาดูงานต่างประเทศของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี 2556	7,000,000.00	985,055.10	6,014,944.90
2. โครงการสนับสนุนงบประมาณการตรวจติดตามพรรคการเมือง โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประจำปี 2556	1,071,000.00	933,139.07	137,860.93
3. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ	1,000,000.00	0.00	1,000,000.00
4. โครงการเสริมสร้างการปฏิบัติงานด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติให้แก่พนักงานการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประจำปี 2556	1,050,000.00	704,600.00	345,400.00
5. โครงการอบรมความรู้ด้านภาษาอังกฤษแก่บุคลากรด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ	145,000.00	71,150.00	73,850.00
6. โครงการประชุมระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกองทุนฯ ของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (งานพรรคการเมือง) และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประจำปี 2556	1,531,500.00	0.00	1,531,000.00
รวม	44,858,110.00	20,065,887.86	24,792,222.14

ที่มา : กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

4.3.3 ผลการศึกษาการพัฒนาพรรคการเมือง

การจัดทำโครงการตามยุทธศาสตร์มีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของโครงการไม่สอดคล้องกัน รวมทั้งตัวชี้วัดบางตัวไม่สามารถประเมินได้หลังจากการดำเนินโครงการทุกโครงการขาดการประเมินผลกระทบที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ บางโครงการมีการประเมินผลเฉพาะเชิงปริมาณ เช่น จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ แต่ผลเชิงคุณภาพยังขาดการประเมิน เช่น ระดับความรู้ ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม ทุกโครงการไม่สามารถประเมินผลประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมรูปแบบการรายงานผลโครงการมีรูปแบบการรายงานผลที่หลากหลาย ไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน โครงการส่วนใหญ่มีการรายงานผลที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของโครงการ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สรุปผลการวิจัยการดำเนินแผนงานและโครงการของพรรคการเมือง ตามมาตรา 75 แห่ง พรป. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ประจำปี 2556

พรรคการเมืองตามมาตรา 75 ได้มีการระบุแผนงานและโครงการเพื่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง มีการดำเนินการขอเบิกจ่ายงบประมาณตามขอบเขตระยะเวลาที่กำหนด มีการจัดกิจกรรมตามโครงการที่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารกิจการภายในพรรคการเมือง สำหรับการดำเนินกิจกรรมพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องกับประชาชน พรรคการเมืองมีการยกเลิกแผนงานและโครงการเนื่องจากสถานการณ์บ้านเมืองที่ไม่สงบ และสาเหตุของการยกเลิกแผนงานและโครงการมาจากการประกาศยุบสภาฯ จึงทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ได้

ความสามารถของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการดำเนินโครงการขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกื้อหนุนให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนงบประมาณตามที่กำหนด กล่าวคือ ความสามารถและประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้นั้น เป็นผลมาจากการได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอตามคำร้องขอของพรรคการเมือง ที่พรรคการเมืองมีการจัดการโครงการที่ดีนั้น หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างกฎระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับความสามารถของบุคลากรในพรรคการเมือง จะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะเรียนรู้ระเบียบปฏิบัติ ข้อกำหนดต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีความเข้าใจอย่างแท้จริง

พรรคการเมืองตามมาตรา 75 เป็นพรรคการเมืองที่มีระบบการบริหารพรรคการเมืองในรูปแบบขององค์กรที่เป็นทางการ มีการวางระบบการจัดการภายในพรรคการเมือง เป็นแบบทางการ การดำเนินงานเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา มีการแบ่งงานกันทำและมีความรับผิดชอบในหน้าที่อย่างชัดเจน มีระบบการบริหารจัดการงบประมาณ การวางแผนบุคลากร และมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน การเรียนรู้งานของบุคลากรในพรรคการเมือง จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาบริหารจัดการโครงการให้เป็นไปตามเงื่อนไขและข้อกำหนดต่าง ๆ ของแผนงานและโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ และการที่พรรคการเมืองมีความสัมพันธ์แบบเป็นทางการเป็นสิ่งที่ดีที่สามารถพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองได้ สิ่งสำคัญของ

การบริหารจัดการโครงการให้สามารถบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับ การบริหารจัดการพรรคการเมืองอย่างมีระบบ การบริหารจัดการพรรคการเมืองเป็นไปตามระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับและแนวปฏิบัติทุกอย่างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้ พรรคการเมืองไม่ดำเนินงานผิดกฎหมาย ซึ่งจะส่งผลต่อผู้บริหารพรรคภายหลัง พรรคการเมือง ทุกพรรคจึงจำเป็นต้องจัดให้มีการบริหารพรรคและสาขาพรรคให้เป็นไปตามกำหนดของกฎหมาย ทุกอย่าง ดังนั้น การจัดสรรทรัพยากรจึงเป็นไปตามระเบียบและข้อกำหนดของสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง ความเพียงพอของทรัพยากรต่าง ๆ เป็นสิ่งที่สำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนดและสรรหามาให้ ทำให้ไม่สามารถพิจารณาได้ว่าพรรคการเมืองแต่ละพรรค มีทรัพยากรที่เพียงพอต่อการดำเนินงานของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง

5.1.2 สรุปผลการวิจัยการดำเนินแผนงานและโครงการของพรรคการเมือง ตามมาตรา 81 แห่ง พรป. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ประจำปี 2556

การสนับสนุนพรรคการเมืองตามมาตรา 81 เป็นการสนับสนุนพรรคการเมือง ให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรส่วนหนึ่งจะสามารถช่วยให้ พรรคการเมืองสามารถพัฒนาเป็นพรรคการเมืองที่เข้มแข็งและเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชนทั่วไปได้ การดำเนินโครงการและกิจกรรมตามมาตรา 81 จึงอยู่ภายใต้กรอบและข้อกำหนดของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอย่างเคร่งครัด และกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้มีการส่งบุคลากร สนับสนุนในการเรียนรู้เรื่องข้อกำหนดและกฎระเบียบการดำเนินโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ความสามารถของพรรคการเมืองตามมาตรา 81 มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ เพิ่มเติมในประเด็นของการทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดและกฎระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ และประเด็นของการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อนำไปสู่ การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์โครงการให้มีความสอดคล้องกัน การบริหารภายใน พรรคการเมืองตามมาตรา 81 บุคลากรของพรรคได้ถูกจัดแบ่งตามความเหมาะสม มีข้อจำกัดในส่วน ของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานภายในพรรคที่มีจำนวนน้อย ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดแคลนงบประมาณ ในการจ้างเจ้าหน้าที่เข้ามาปฏิบัติงาน จึงทำให้เจ้าหน้าที่ในพรรคการเมืองต้องปฏิบัติงาน หลายบทบาทหน้าที่ เป็นผลให้การเรียนรู้งานเฉพาะด้านเกิดความบกพร่อง

รูปแบบการดำเนินการเป็นไปตามข้อกำหนดของกองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง ซึ่งมีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของโครงการตามหลักการปฏิบัติ มีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของแผนงานและโครงการ แต่ไม่มีการแสดงความสอดคล้อง ของวัตถุประสงค์กับแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาพรรคการเมืองอย่างเด่นชัด การกำหนดตัวชี้วัด ความสำเร็จของโครงการจึงไม่สามารถนำไปสู่การชี้วัดได้อย่างเป็นรูปธรรม การจัดโครงการ

ตามรายจ่ายประจำสามารถบริหารค่าใช้จ่ายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมือง

พรรคการเมืองตามมาตรา 81 เป็นพรรคการเมืองขนาดเล็กที่ได้รับงบประมาณ
สนับสนุนที่เน้นไปที่ค่าใช้จ่ายประจำในการบริหารงานสำนักงานเป็นหลัก จึงทำให้พรรคไม่สามารถ
แสดงออกทางกิจกรรมทางการเมืองต่อประชาชน สาธารณะชน ได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะสาขาพรรค
ที่มีสถานที่ตั้งตามต่างจังหวัดไม่สามารถแสดงบทบาททางการเมืองได้อย่างที่พรรคการเมือง
ควรจะแสดง ซึ่งทำให้ส่งผลต่อทัศนคติทางลบของประชาชนทั่วไป ดังนั้นจึงควรเพิ่มงบประมาณ
ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและให้อำนาจความเป็นอิสระต่อการกำหนดกิจกรรมทางการเมือง
เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานให้พรรคการเมืองเป็นที่ยอมรับต่อประชาชนและสาธารณะชนทั่วไป
พรรคการเมืองยังขาดการวางระบบบริหารจัดการภายในพรรคการเมืองที่เป็นแบบทางการ
การดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นไปตามการตัดสินใจของกรรมการบริหารพรรคการเมืองในระดับสูง
มีผู้บริหารระดับรองรับการสั่งการและประสานงาน ยังมีการแบ่งความรับผิดชอบในการทำงานที่ยัง
ไม่มีความชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบกับพรรคการเมืองตามมาตรา 75 จึงจัดเป็นความสัมพันธ์แบบ
ไม่เป็นทางการ ซึ่งยังทำให้ไม่สามารถพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองได้

5.2 บทบาทของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบัน ทางการเมืองที่เข้มแข็ง

การที่จะทำให้พรรคการเมืองสามารถพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งและ
ยั่งยืน อาจจะต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน เนื่องจากสถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน
ยังคงมีปัญหายังแก้ไม่ตกอยู่หลายประการไม่ว่าจะเป็นการรัฐประหาร หรือ ปัญหาเก่า ๆ
ของตัวนักการเมืองที่ยังมีคดีความเกี่ยวกับการทุจริตในอำนาจหน้าที่ กองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมืองนั้นมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเป็นสถาบัน
ทางการเมืองที่เข้มแข็งตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แต่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ไม่สามารถเข้าไปบริหารจัดการพรรคการเมืองได้และพรรคการเมืองส่วนใหญ่ยังขาดความเข้มแข็ง
โดยเฉพาะพรรคการเมืองขนาดเล็กหรือพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ ถึงแม้ว่าจะได้ได้รับการ
สนับสนุนโดยรัฐในหลาย ๆ ด้าน เป็นระยะเวลาต่อเนื่องมาพอสมควรแล้วก็ตาม พรรคการเมือง
ก็ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะดำเนินกิจกรรม
ทางการเมืองเองได้ ระบบการบริหารพรรคส่วนใหญ่ยังคงเป็นระบบบริหารโดยบุคคลเดียวหรือ
กลุ่มบุคคลกลุ่มเดียวไม่ใช่เกิดจากคณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งจากสภาพปัญหาและอุปสรรคข้างต้น
สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการขาดความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทย เนื่องจากพรรค
ขาดความเข้มแข็งด้านโครงสร้างการบริหารของพรรคการจัดตั้งพรรคโดยส่วนใหญ่จึงมีโครงสร้าง

การบริหารงานแบบหลวม ๆ ไม่มีระบบ นอกจากนั้นยังสะท้อนให้เห็นปัญหาเรื่องการทำหน้าที่ของพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองไม่ทำหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดหรือหน้าที่ที่พรรคควรปฏิบัติ เช่น การให้ความรู้ทางการเมือง การเผยแพร่นโยบายพรรคของตน การคัดสรรคนเข้ารับการสมัครรับเลือกตั้ง หรือแม้แต่พรรคขาดการปฏิบัติหน้าที่อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง เพราะการจะพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองได้นั้น จะต้องมีการทำหน้าที่ของพรรคการเมืองอย่างต่อเนื่อง และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งต่อการพัฒนาระบบพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยคือ ปัญหาที่ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะการเมืองภาคพลเมืองยังไม่เข้มแข็ง ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัวและยังประเทศประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาการเมืองไทยนั้น จะต้องพัฒนาในรูปแบบของการบูรณาการ เพราะกระบวนการพัฒนาพรรคการเมืองมีปัจจัยหลายประการที่จะนำมาสู่การเป็นสถาบันทางการเมืองได้ ซึ่งต้องประกอบไปด้วย อุดมการณ์ ความเชื่อ ทศนคติ และพฤติกรรมทางการเมือง ดังนั้นการแก้ปัญหาได้อยู่ที่การสนับสนุนทางการเงินจากรัฐอย่างเดียว ดังนั้น กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในการนำพาการพัฒนาพรรคการเมืองของไทยให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ควรกำหนดทิศทางการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมืองให้ชัดเจน เพื่อให้พรรคการเมืองไทยเป็นสถาบันหลักทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5.3 ปัญหา อุปสรรค

การศึกษาการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เป็นการศึกษาในแนวทางพัฒนาพรรคการเมืองตามหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานที่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองกำหนดไว้ โดยทุกพรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนต้องปฏิบัติตามข้อเสนอที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนตามมาตรา 75 และมาตรา 81 ต้องจ่ายตามแผนที่กำหนดไว้ตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด การดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ยังมีปัญหา อุปสรรค ดังนี้

1. เนื่องจากหลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง แผนงานและโครงการที่พรรคการเมืองจะกำหนดขึ้นเพื่อขอรับการสนับสนุน ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนและตายตัวตามบทบัญญัติของ พรป. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 หากต้องการเงินจากกองทุนฯ ก็ต้องเสนอโครงการตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายมากกว่าที่จะเสนอโครงการเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามเจตนารมณ์ของการสนับสนุนพรรคการเมืองของกองทุนฯ ทำให้การสนับสนุน

พรรคการเมืองเป็นการสนับสนุนในสิ่งที่เป็นงานประจำมากกว่างานที่พรรคจะต้องดำเนินงานในการพัฒนาพรรคการเมือง

2. การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในแต่ละพรรคการเมือง มีการกำหนดยุทธศาสตร์พรรคเป็นของตนเอง ซึ่งยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นตามบริบทของพรรค ซึ่งแต่ละพรรคมีทิศทางและแนวทางในการพัฒนาพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน จึงเป็นการยากที่จะให้แต่ละพรรคการเมืองมีมุมมองหรือความเข้าใจในการสนับสนุนจากกองทุนฯ ที่เหมือนกัน หรือสอดคล้องกัน ทำให้พรรคนำเงินไปใช้โดยคำนึงผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ของพรรคมากกว่ายุทธศาสตร์ของกองทุนฯ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันที่เข้มแข็ง

3. พรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องดำเนินโครงการเพราะกฎหมายบังคับให้ทำในสิ่งที่ต้องทำ ทำให้พรรคถูกจำกัดการคิดในการวางแผน การกำหนดโครงการ และการดำเนินการให้ดำเนินการตามที่กรอบกฎหมายกำหนดเท่านั้น

4. การดำเนินงานตามแผนงานและโครงการยังขาดการเชื่อมโยงและความสอดคล้องของแผนงานและโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และยังไม่เห็นความเชื่อมโยงที่ชัดเจนกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ขาดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่าต้องการจะพัฒนาพรรคการเมืองไปในทิศทางใด

5. วิธีการและเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้พรรคการเมืองได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ แล้วให้พรรคการเมืองต้องปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำ ในขณะที่พรรคการเมืองต่าง ๆ มีศักยภาพไม่เท่ากัน พรรคการเมืองขนาดเล็กได้รับการสนับสนุนน้อย แต่พรรคการเมืองขนาดใหญ่ได้รับการสนับสนุนมาก

6. พรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินการตามแผนงานและโครงการที่ขอสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้ทั้งหมด เนื่องจากพรรคการเมืองมีการกำหนดแผนงานและโครงการที่มากเกินไป หรืออาจเป็นเพราะปัญหาด้านความขัดแย้งทางการเมืองทำให้ไม่สามารถดำเนินจัดโครงการที่วางไว้ตามแผนได้

7. ความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณมีขั้นตอนและกฎระเบียบที่ค่อนข้างเข้มงวดจนเกินไป จนกระทั่งไม่สามารถเบิกจ่ายย้อนหลังตามที่ของบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้ และการขาดบุคลากรที่มีความถนัดเฉพาะทางเช่นบุคลากรด้านการบัญชีและการเงินในระดับสาขาพรรคการเมืองทำให้การดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณเกิดปัญหาและทำให้การเบิกจ่ายล่าช้า

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ไม่สามารถวัดผลการดำเนินงานกิจกรรมของพรรคการเมืองได้ และไม่สามารถติดตามพรรคการเมืองในเรื่องของการใช้จ่ายเงินไม่คุ้มค่าหรือไม่คุ้มค่าประโยชน์ที่ได้รับ หรือพรรคการเมืองไม่สามารถปฏิบัติการดำเนินงานที่ยื่นไว้กับกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประกอบกับการให้การสนับสนุนของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นการสนับสนุนเงินเป็นรายปี ทำให้ไม่สามารถพิจารณาผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้ตามเป้าที่ตั้งไว้ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน และเพื่อให้กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 จึงได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การพิจารณาการอนุมัติแผนงานและโครงการ ควรพิจารณาให้มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยพิจารณาจากเจตนารมณ์ของ พรป. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และเจตนารมณ์ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพรรคการเมืองควบคู่กันไป

2. กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองที่จะส่งผลให้สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

3. กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ควรกำหนดระดับมาตรฐานของพรรคการเมือง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาจัดลำดับมาตรฐานของพรรคการเมือง และให้เงินสนับสนุนตามมาตรฐานของพรรคการเมือง เนื่องจากเกณฑ์ที่ใช้ในการสนับสนุนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตามบทบัญญัติของกฎหมายไม่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพรรคการเมืองขนาดเล็กให้มีความเข้มแข็งได้

4. บทบาทการทำงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ควรมีแนวทางการพัฒนาเพื่อให้มีการทำงานเชิงรุกมากขึ้น ทำความเข้าใจกับพรรคการเมืองว่าเงินที่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้แก่พรรคการเมืองนี้ เป็นเงินที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดกิจกรรมของพรรค ไม่ว่าจะเป็นในการช่วยในการจัดตั้งหรือสร้างความเข้มแข็งโดยตรง แต่พรรคจะต้องมีต้นทุนเป็นของตนเอง โดยการที่พรรคจะต้องช่วยเหลือดูแลตนเองเป็นหลักก่อน

5. กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ต้องกำหนดให้พรรคการเมืองมีการตรวจติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการของพรรคการเมือง เนื่องจากในปัจจุบันพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนต่างดำเนินโครงการโดยไม่มีการติดตามประเมินผลโครงการ ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างไรในการดำเนินการจัดโครงการ และต้องมีการกำกับติดตาม ให้เนื้อหาในการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาพรรคการเมืองไปสู่การเป็นสถาบันทางการเมือง

6. ควรทบทวนข้อกำหนดและระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณสนับสนุนพรรคการเมือง ให้เป็นลักษณะการส่งเสริมพรรคการเมืองที่สามารถกำหนดกิจกรรมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ มากกว่าเน้นการจำกัดและควบคุมให้อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย

7. พัฒนาเรื่องระบบการตรวจติดตามการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง การดำเนินกิจการของสาขาพรรคการเมือง ให้มีความเป็นระบบมากยิ่งขึ้น และสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ มีระบบตรวจติดตามการดำเนินโครงการของพรรคการเมืองตามความสำเร็จตามที่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองต้องการนอกเหนือไปจากการติดตามว่าได้มีการดำเนินการถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายเท่านั้น

8. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรทางการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง และประชาชนทั่วไป ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองรวมทั้งเพิ่มบทบาททางการเมืองของพรรคการเมืองตามมาตรา 75 และ 81 เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อประชาชน

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

กนก วงษ์ตระหง่าน. *พรรคการเมืองไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

กระทรวงกิจการภายในญี่ปุ่น. *วิทยาลัยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. ระบบการเลือกตั้งของประเทศญี่ปุ่น*. เอกสารแปล:1990.

นิยม รัฐอมฤต. *การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองในต่างประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

ปรัชญา เวสารัช. *พรรคกับเสถียรภาพทางการเมือง*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2527.

ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. *พรรคการเมืองกับปัญหาพรรคการเมืองไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

วิทยา นภาศิริกุลกิจ และ สุรพล ราชภัณฑารักษ์. *พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.

วิชญ์ วรญาณ และคณะ. *แนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนทางการเงินและประโยชน์อย่างอื่นจากรัฐและเอกชนแก่พรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2540.

วิสุทธิ โปธิแท่น. *ความวุ่นวายกับการพัฒนาทางการเมือง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. *กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง. คู่มือการจัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง*, กรุงเทพมหานคร: เอกสารสำเนา, 2556.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *รายงานการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี 2543*. คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.

สำนักเลขาธิการวุฒิสภาศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย. *เงินสนับสนุนพรรคการเมือง*. กรุงเทพมหานคร: กองการพิมพ์ สำนักเลขาธิการวุฒิสภา, 2538.

หยุด แสงอุทัย. *พรรคการเมือง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์แอนด์, 2517.

KayLawson, ed.. *PoliticalParties and Linkage : A ComparativePerspective*. New York : Yale University Press, 1980.

บทความวารสาร

วิสุทธิ์ โปธิแทน. “พรรคการเมืองไทย : ทารกที่ไม่มีโอกาสเติบโต?”. *วารสารนิติศาสตร์*, ฉบับที่ 3 ปีที่ 13 (พ.ศ. 2526): 5.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. 2550

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2550

เป็นปีที่ 62 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าโดยที่เป็นการสมควรมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 41 มาตรา 45 มาตรา 64 และมาตรา 65 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550”

มาตรา 2 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

(1) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541

(2) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 15 เรื่องห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินกิจการอื่นใดในทางการเมือง ลงวันที่ 21 กันยายน พุทธศักราช 2549

(3) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 27 เรื่องการแก้ไขประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 15 ลงวันที่ 21 กันยายน พุทธศักราช 2549 ลงวันที่ 30 กันยายน พุทธศักราช 2549

(4) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 15 เรื่องห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินกิจการอื่นใดในทางการเมือง ลงวันที่ 21 กันยายน พุทธศักราช 2549 พ.ศ. 2550

(5) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 พ.ศ. 2550

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“พรรคการเมือง” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองโดยได้รับการจัดตั้งการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยมุ่งที่จะส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอื่นอย่างต่อเนื่อง

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“ที่อยู่” หมายความว่า ที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“การบริจาค” หมายความว่า การให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่พรรคการเมืองเพื่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองหรือของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง

“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่ารวมถึง

(1) การปลดหนี้ หรือการลดหนี้ให้เปล่า

(2) การให้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ย

(3) การเข้าค้าประกันโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม

(4) การให้ใช้สถานที่ ยานพาหนะ หรือทรัพย์สินโดยไม่คิดค่าเช่าหรือค่าบริการหรือคิดค่าเช่าหรือค่าบริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

(5) การให้ใช้บุคลากรซึ่งมิได้เป็นลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของพรรคการเมืองโดยพรรคการเมือง หรือสมาชิกไม่ต้องชำระค่าจ้างหรือสินจ้างหรือต้องชำระค่าจ้างหรือสินจ้างเพียงบางส่วนเว้นแต่การเป็นอาสาสมัครนอกเวลาการทำงานโดยปกติของผู้นั้น

(6) การให้ใช้บริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

(7) การให้ส่วนลดในสินค้าหรือทรัพย์สินที่จำหน่าย โดยให้ส่วนลดมากกว่าที่ให้กับบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

(8) การให้เดินทางหรือให้ขนส่งบุคคลหรือสิ่งของโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

(9) การจัดเลี้ยง การจัดมหรสพ หรือการบันเทิงอื่นให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

(10) การให้บริการวิชาชีพอิสระ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล สถาปนิก วิศวกร กฎหมาย หรือบัญชี โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

(11) การอื่นซึ่งเป็นการกระทำที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกได้ประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ หรือไม่ต้องออกค่าใช้จ่ายซึ่งโดยปกติต้องจ่าย

การดำเนินการตาม (5) (6) (7) (8) (9) หรือ (10) ซึ่งพรรคการเมืองจัดให้แก่สมาชิก และมีได้เป็นไปเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งให้แก่สมาชิกมิให้ถือว่าเป็นการให้ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา 5 ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และให้มีอำนาจออกประกาศโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประกาศตามวรรคหนึ่งเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 6 ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมืองและปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 7 ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้

ให้ถือว่านายทะเบียนเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นและให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

หมวด 1

การจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา 8 ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปอาจรวมกันดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองได้

ในการจัดตั้งพรรคการเมืองให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองจัดให้มีการประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรคการเมืองกำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

การประชุมตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา 9 พรรคการเมืองต้องมีชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรและไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อหรือภาพเครื่องหมายของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองอื่นหรือของพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้ก่อนตามมาตรา 12 หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 10 ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
  - (2) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
  - (3) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
  - (4) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง
  - (5) แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอำนาจหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสาขาพรรคการเมืองและอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง
  - (6) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง
  - (7) การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้ออกจากการเป็นสมาชิก
  - (8) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
  - (9) ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก
  - (10) วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิก กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง
  - (11) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วน
  - (12) การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง
  - (13) รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองและการบริจาคแก่พรรคการเมือง
  - (14) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป
  - (15) การเลิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง
- ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องไม่มีลักษณะหรือความมุ่งหมายดังต่อไปนี้
- (1) ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
  - (2) ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ
  - (3) มีข้อกำหนดให้ดำเนินการทางวินัยหรือจรรยาบรรณโดยมิได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยหรือจรรยาบรรณมีโอกาสสู้ข้อกล่าวหาและแก้ข้อกล่าวหาได้ตามสมควร

(4) มีข้อกำหนดให้มีการดำเนินการเพื่อให้สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ้นจากสมาชิกภาพของพรรคการเมืองเพราะเหตุที่สมาชิกผู้นั้นลงมติหรือไม่ลงมติในสภาผู้แทนราษฎรหรือในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

(5) การอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดซึ่งต้องเป็นไปตามหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การจัดให้มีการประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้นเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการทางการเมืองหรือการลงมติในสภาผู้แทนราษฎรมิให้ถือว่าการต้องห้ามตามวรรคสอง

มาตรา 11 คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมืองและกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 102 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (13) และ (14) ของรัฐธรรมนูญ

กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปี และอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้

มาตรา 12 ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนโดยต้องยื่นพร้อมกับนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมืองบัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของพรรคการเมืองหนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่เป็นที่ทำการพรรคการเมืองซึ่งต้องอยู่ในราชอาณาจักร และสำเนารายงานการประชุมตั้งพรรคการเมือง

การยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งต้องเป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (2) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (3) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง
- (4) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้จดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง
- (5) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง

มาตรา 13 เมื่อได้รับการยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ผู้จดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง และมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป

(2) ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะและความมุ่งหมายที่ไม่ขัดต่อมาตรา 9

(3) เอกสารการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนและถูกต้องตาม มาตรา 10 และมาตรา 12

(4) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 11

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าการยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ถูกต้องและครบถ้วนให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งรับจดทะเบียน จัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบ วันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าไม่มีรายการใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่งให้ นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรค การเมืองและแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับการยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

ผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองของนายทะเบียนอาจยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งตามวรรคสามต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว

มาตรา 14 ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าเอกสารจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองตามมาตรา 13 (3) มีรายการไม่ครบถ้วนหรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่องให้นาย ทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นาย ทะเบียนได้รับการยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับแต่ วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

เมื่อผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารจดทะเบียนจัดตั้งพรรค การเมืองให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้วให้นายทะเบียนโดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่น จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้องให้นายทะเบียนโดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและให้นายทะเบียน แจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ สั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นำความในมาตรา 13 วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 15 ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าชื่อ ชื่อย่อหรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองตามที่ปรากฏในเอกสารการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ชำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อหรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองซึ่งผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นได้ยื่นจดทะเบียนไว้ในวันและเวลาเดียวกัน ให้นายทะเบียนดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) แจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ทำความเข้าใจกันว่าผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองคนใดจะเป็นผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นเมื่อได้ตกลงกันเป็นประการใดแล้วและไม่เป็นการซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกันให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้ตกลงกันการตกลงกันดังกล่าวให้กระทำให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

(2) ในกรณีที่ผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องยืนยันไม่ยอมตกลงกัน หรือเมื่อพ้นกำหนดเวลาตาม (1) แล้ว ยังตกลงกันไม่ได้ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากโดยเปิดเผย เพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองนั้นและให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามผลของการจับสลากนั้น

ให้นายทะเบียนแจ้งผลการดำเนินการตาม (2) เป็นหนังสือไปยังผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ทราบผลตาม (2)

มาตรา 16 ให้นายทะเบียนจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมืองและให้ประกาศการจัดตั้งพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา โดยระบุชื่อ ชื่อย่อและภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมืองข้อบังคับพรรคการเมืองชื่อหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมืองเลขาธิการพรรคการเมือง รองเลขาธิการพรรคการเมือง เสรฐัญญิพรรคการเมืองนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมืองและกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล

หมวด 2

การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

มาตรา 17 ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมืองข้อบังคับพรรค

การเมืองและมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชนและต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกเพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ต้องรับผิดชอบตามวรรคสามหากพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้ร่วมกระทำการนั้นและได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏในรายงานการประชุมหรือได้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่สิ้นสุดการประชุมในกรณีที่ไม่ปรากฏในรายงานการประชุม

มาตรา 18 คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้ผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

มาตรา 19 ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกต้องเป็นบุคคลธรรมดาผู้มีสัญชาติไทยมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 วรรคหนึ่งโดยยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมเอกสารประกอบตามที่นายทะเบียนกำหนดต่อพรรคการเมืองที่ผู้นั้นประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกและให้คำรับรองว่าตนมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นอยู่ในขณะเดียวกันตามสถานที่ที่พรรคการเมืองกำหนดและให้พรรคการเมืองส่งสำเนาใบสมัครและเอกสารประกอบดังกล่าวให้นายทะเบียน

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดแอบอ้างว่าผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกโดยผู้นั้นไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจผู้ที่ถูกแอบอ้างหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกแอบอ้างอาจแจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาลบชื่อของผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นโดยให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองดังกล่าวมาตั้งแต่ต้น

หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองและพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงพร้อมด้วยรายชื่ออาชีพและที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าว ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดให้นายทะเบียนทราบภายในวันที่เจ็ดของทุกสามเดือนและให้สรุปยอดจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทั้งหมดในรอบปีให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งนายทะเบียนภายในระยะเวลาตามวรรคสี่ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด

ทะเบียนสมาชิกให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองของทุกพรรคการเมืองในระบบอิเล็กทรอนิกส์และให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าทะเบียนดังกล่าวเป็นทะเบียนที่ถูกต้องและแท้จริงตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นอย่างอื่น

มาตรา 20 สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 19
- (4) พรรคการเมืองมีมติให้ออกตามข้อบังคับพรรคการเมืองเพราะกระทำผิดวินัยหรือจรรยาบรรณอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุร้ายแรงอื่น
- (5) พรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมือง เลิกหรือยุบไป
- (6) เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินกว่าหนึ่งพรรคการเมือง
- (7) กระทำการอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

การลาออกจากสมาชิกตามวรรคหนึ่ง (2) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง

การสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (4) ถ้าสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยมติของพรรคการเมืองต้องเป็นมติของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้นและมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทั้งหมดและการลงมติให้ลงคะแนนลับ แต่ถ้าสมาชิกผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติคัดค้านว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตาม

มาตรา 65 วรรคสามของรัฐธรรมนุญและศาลรัฐธรรมนุญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมิได้มีลักษณะตาม มาตรา 65 วรรคสามของรัฐธรรมนุญให้ถือว่าสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนุญวินิจฉัย แต่ถ้ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา 65 วรรคสามของรัฐธรรมนุญสมาชิก ผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนุญมีคำ วินิจฉัยหรือจะคงสมาชิกภาพของพรรคการเมืองนั้นต่อไปก็ได้

การอุทธรณ์ตามวรรคสามให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนุญ

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานหรือเอกสารเกี่ยวกับการมีมติตามวรรคสามไป ยังประธานสภาผู้แทนราษฎรและนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ

การสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (5) ถ้าสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยและไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับ ตั้งแต่ที่พรรคการเมืองยุบไปให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันถัดจากวันที่ครบหกสิบวันนั้น

มาตรา 21 ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง เข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองหรือยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อ ประโยชน์ของพรรคการเมือง

ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา 8 วรรคหนึ่งเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ใน พรรคการเมืองหรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

ห้ามมิให้สมาชิกที่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจาก ข้าราชการการเมือง พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือ เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองหรือตำแหน่งอื่นใดของพรรคการเมือง

มาตรา 22 ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้ บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง

มาตรา 23 ห้ามมิให้ผู้ใดเรียกรับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ จากพรรคการเมืองหรือจากผู้ใดเพื่อยอมสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรค การเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง

มาตรา 24 ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินหนึ่ง พรรคการเมือง

มาตรา 25 ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายหรือถ้อยคำในประการที่น่าจะ ทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองหรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง” ในดวงตรา ป้ายชื่อจดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่น หรือในข้อมูลทางการสื่อสารใด ๆ โดยมีได้เป็นพรรคการเมือง

มาตรา 26 ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ใดพรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการรับสมัครสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคนซึ่งอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศ กำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

มาตรา 27 เมื่อได้ดำเนินการตามมาตรา 26 แล้วให้มีการเรียกประชุมใหญ่พรรค การเมืองเป็นครั้งแรกภายในหกสิบวันถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่เรียกประชุมใหญ่ภายในระยะเวลา ดังกล่าวให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองเรียกประชุมใหญ่ภายในระยะเวลาที่ กำหนด

ในการประชุมใหญ่พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องพิจารณาเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (1) การทบทวนนโยบายพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้
- (2) การทบทวนข้อบังคับพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้
- (3) การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองแทนคณะกรรมการบริหาร

พรรคการเมืองตามมาตรา 8 วรรคสอง

(4) การเลือกตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง คณะกรรมการนโยบายพรรคการเมืองและคณะกรรมการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรค การเมือง

(5) เรื่องอื่นที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา 11 ประธาน สาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขาหรือตัวแทนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน

การลงมติในที่ประชุมใหญ่ตาม (3) และ (4) ให้ลงคะแนนลับ

มาตรา 28 พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่ออย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

- (1) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง
- (2) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(3) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมืองเลขาธิการพรรคการเมือง รองเลขาธิการพรรคการเมือง เหนือัญญิพรรคการเมืองนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมืองและกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(4) การเลือกตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง คณะกรรมการนโยบายพรรคการเมืองและคณะกรรมการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

(5) รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

(6) แผนการดำเนินการสำหรับปีต่อไป โดยเฉพาะการหารายได้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองและการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง

(7) การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีและการรับรองงบการเงินประจำปีของพรรคการเมือง

(8) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประธานสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขาหรือตัวแทนสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน

(9) กิจการอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการเลือกตั้ง

(10) กิจการอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา 29 องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมดผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนสมาชิก ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยคน

การได้มาซึ่งตัวแทนสมาชิกตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งต้องคำนึงถึงสัดส่วนของจำนวนสมาชิกที่มีตามสาขาในแต่ละภาคและสัดส่วนของจำนวนสมาชิกหญิงและชาย ทั้งนี้เพื่อสะท้อนความเห็นที่หลากหลายของสมาชิกทุกระดับ

การลงมติในที่ประชุมใหญ่ให้กระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติเลือกบุคคลตามมาตรา 28วรรคสอง (3) และ (4) หรือการลงมติในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือผู้เข้าประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนร้องขอให้ลงคะแนนลับก็ให้ลงคะแนนลับ

การจัดให้มีมติโดยมิได้จัดให้มีการประชุมใหญ่ จะกระทำมิได้

มาตรา 30 สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของ

จำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่หรือไม่น้อยกว่าสองพันคน แล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากันมีสิทธิเข้าชื่อ
กันให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง

มาตรา 31 เมื่อปรากฏว่าหัวหน้าพรรคการเมืองคณะกรรมการบริหารพรรค
การเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดให้พรรคการเมืองกระทำการใด ๆฝ่าฝืนนโยบายพรรค
การเมืองหรือข้อบังคับพรรคการเมืองให้นายทะเบียนมีอำนาจเตือนเป็นหนังสือให้หัวหน้าพรรค
การเมืองคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นระงับหรือ
จัดการแก้ไขการกระทำนั้นภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนดในกรณีที่นายทะเบียนเตือนเป็น
หนังสือแก่บุคคลที่ไม่ใช่หัวหน้าพรรคการเมืองต้องส่งสำเนาหนังสือเตือนนั้นให้หัวหน้าพรรคการเมือง
ทราบโดยเร็ว

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหาร
พรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามคำเตือนของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนโดยความ
เห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ระงับหรือ
จัดการแก้ไขการกระทำดังกล่าวหรือให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้ง
คณะหรือบางคนออกจากตำแหน่งได้

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหาร
พรรคการเมืองทั้งคณะหรือบางคน ออกจากตำแหน่งผู้นั้นไม่มีสิทธิเป็นกรรมการบริหารพรรค
การเมืองอีกเว้นแต่จะพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

มาตรา 32 สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่
หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน แล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากันมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนหัวหน้า
พรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ออกจากตำแหน่งได้ในกรณีนี้ให้จัดให้มีการ
ประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำร้องขอไปถึงพรรคการเมือง

มติให้ถอดถอนตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนผู้ที่
เข้าประชุมใหญ่วิสามัญ โดยให้ลงคะแนนลับ

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งผู้ใดถูกถอดถอนให้ที่ประชุมใหญ่ดำเนินการ
เลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งนั้นและให้นำความในมาตรา 29 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสามมาใช้บังคับกับการร้องขอถอดถอน
ประธานสาขาพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองด้วยโดยอนุโลมโดยให้ใช้สมาชิก
จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่และให้มีการจัดประชุมใหญ่วิสามัญ
สาขาพรรคการเมืองนั้นเพื่อมีมติถอดถอน

การดำเนินการตามมาตรานี้ให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในวาระการดำรงตำแหน่งของ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองแต่ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรการถอดถอนผู้นั้นตามมาตรา นี้จะกระทำมิได้

มาตรา 33 ในกรณีที่สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน เห็นว่ามติหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญหรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ให้ถือว่ามติหรือข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งมีลักษณะและความมุ่งหมายตามมาตรา 10วรรคสอง (3) (4) หรือ (5) ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับพรรคการเมืองดังกล่าวขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญหรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติหรือข้อบังคับดังกล่าวนั้นเป็นอันยกเลิกไป

มาตรา 34 ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด และอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง รายชื่อ อาชีพและที่อยู่ของกรรมการสาขาพรรคการเมืองนั้น

เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้วให้ออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา 35 คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เหรัญญิกสาขาพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรคการเมืองโฆษกสาขาพรรคการเมืองและกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมืองซึ่งเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง

จากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 102 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (13) และ (14) ของรัฐธรรมนูญ

กรรมการสาขาพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปี และอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้

มาตรา 36 ให้คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองมีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา 37 คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งก่อนการประชุมใหญ่ประจำปีของพรรคการเมืองและในกรณีที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือเป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อให้ความเห็นชอบในการเสนอชื่อบุคคลผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วนในกลุ่มจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองนั้น

องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยกรรมการสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยกึ่งหนึ่งและสมาชิกสาขาพรรคการเมืองซึ่งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบคน

การลงมติให้ความเห็นชอบในการเสนอชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งและการลงมติเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้ลงคะแนนลับส่วนการลงมติในเรื่องอื่นให้เป็นไปโดยเปิดเผยเว้นแต่คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองหรือสมาชิกสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าห้าสิบคนร้องขอให้ลงคะแนนลับ ก็ให้ลงคะแนนลับ

กิจการอื่นที่ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองวิธีการเสนอเรื่องให้ที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองพิจารณาและวิธีการดำเนินการประชุม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา 38 การพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วนของพรรคการเมืองให้เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

ในการพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจากรายชื่อตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- (1) รายชื่อผู้ซึ่งที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบตามมาตรา 37
- (2) รายชื่อบุคคลอื่นที่เห็นสมควร

มติคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ให้ผู้ใดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นที่สุด

มาตรา 39 นอกจากการพิจารณาส่งผู้ใดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบสัดส่วนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา 38 ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองอาจใช้วิธีการให้ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคการเมืองลงมติเลือกผู้สมควรส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบสัดส่วนได้ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองจัดให้มีการดำเนินการดังกล่าวโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ตามมาตรา 29 พรรคหนึ่งแต่ละคนมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนให้ผู้ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเรียงลำดับลงไปเขตเลือกตั้งใดเป็นผู้ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งนั้นแล้วแต่กรณี

เมื่อที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองมีมติตามวรรคหนึ่งมิให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการเสนอชื่อการพิจารณาและการคัดเลือกผู้สมควรเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองตามมาตรา 37 และมาตรา 38 มาใช้บังคับแต่การเสนอชื่อบุคคลเพื่อให้มีการลงมติตามวรรคหนึ่งจะต้องขอความเห็นจากคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคก่อน

การลงคะแนนตามมาตรา นี้จะให้ลงคะแนนทางไปรษณีย์ตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองก็ได้

มาตรา 40 การไม่ปฏิบัติตามมาตรา 37 มาตรา 38 หรือมาตรา 39 ของพรรคการเมืองไม่มีผลกระทบต่อการสมัครและการได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกซึ่งพรรคการเมืองนั้นส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา 41 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมืองข้อบังคับพรรคการเมืองหรือรายการตามมาตรา 12 วรรคสอง (5) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา 34 ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน และให้นำความในมาตรา 13 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด

การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา 16 ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 42 ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบเว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้วหากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนดถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น

มาตรา 43 ห้ามมิให้พรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือผู้เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้ได้รับเลือกตั้งหรือได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

หมวด 3

การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง

ส่วนที่ 1

การเงินของพรรคการเมือง

มาตรา 44 ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา 45 ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา 45 และรับรองความถูกต้องตลอดจนจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมืองเพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง

มาตรา 45 บัญชีของพรรคการเมืองและบัญชีของสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย

- (1) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- (2) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา 62
- (3) บัญชีแยกประเภท

(4) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยครบถ้วน บัญชีตาม (1) และ (2) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่รายการนั้นเกิดขึ้น บัญชีตาม (3) และ (4) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น

มาตรา 46 พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งขึ้นและครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชีให้จัดทำงบการเงิน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย งบดุลและงบรายได้ และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง กรณีที่มีสาขาพรรคการเมืองงบการเงินให้รวมถึงงบการเงินของสาขาพรรคการเมืองทุกสาขาพรรคการเมืองด้วย

งบดุลต้องแสดงรายการ สินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของพรรคการเมือง

งบรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างน้อยต้องแสดงที่มาของรายได้ซึ่งได้รับจากเงินบริจาค เงินสนับสนุนจากรัฐ และรายได้อื่นที่มีกับทางค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรคการเมืองไว้โดยชัดเจนโดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งต้องแสดงรายละเอียดของรายการตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

งบการเงินต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชี

มาตรา 47 ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปีโดยแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้า และปิดประกาศไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่งหัวหน้าพรรคการเมืองต้องรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรัญญิกพรรคการเมืองและให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งสำเนาบัญชีตามมาตรา 45

เมื่อนายทะเบียนได้รับงบการเงินและสำเนาบัญชีตามวรรคสองแล้วให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะบุคคลขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ คณะละห้าคนประกอบด้วยผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนกรมสรรพากรผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบงบการเงินตามวรรคสองเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาและประกาศให้สาธารณชนทราบ

คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคสาม ให้ได้รับค่าตอบแทนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา 48 รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร

มาตรา 49 ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะพร้อมสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินในวันที่เข้ารับตำแหน่งวันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ หรือวันที่พ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณีรวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาในวันยื่นให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริงต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายอื่นแล้วบุคคลนั้นอาจส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ตามกฎหมายอื่นนั้นต่อนายทะเบียนแทนก็ได้

มาตรา 50 เมื่อนายทะเบียนได้รับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามมาตรา 49 แล้วถ้านายทะเบียนมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินผู้ใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการต่อไปตามอำนาจหน้าที่

หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา 51 คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องควบคุมไม่ให้พรรคการเมืองและผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งใช้จ่ายเกินวงเงินตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดรู้เห็นหรือทราบว่ามี การกระทำตามวรรคหนึ่งต้องยับยั้งเพื่อมิให้มีการกระทำความผิดดังกล่าว

ความในมาตรานี้ให้นำไปใช้บังคับกับประธานสภาพรรคการเมืองและกรรมการ
สภาพรรคการเมืองด้วย โดยอนุโลม

มาตรา 52 ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย
เกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ดังนี้

(1) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนให้จัดสรร
เป็นจำนวนรวมโดยพิจารณาตามจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองเสนอไว้ในบัญชีรายชื่อแต่
ละบัญชีที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้
จัดสรรให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองเป็นรายบุคคล

ค่าใช้จ่ายที่จัดสรรตาม (1) และ (2) ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการ
บริหารพรรคการเมือง

ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ
การเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองตาม (1) และ (2) เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ใน
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่ง
สมาชิกวุฒิสภา

ส่วนที่ 2

รายได้ของพรรคการเมือง

มาตรา 53 พรรคการเมืองอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(1) เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรค
การเมือง

(2) เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง

(3) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ได้จากการจัด
กิจกรรมหาทุนของพรรคการเมือง

(4) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ได้จากการบริจาค
แก่พรรคการเมือง

(5) เงินอุดหนุนจากกองทุน

(6) ดอกผลของเงินและรายได้จากทรัพย์สินของพรรคการเมือง

(7) รายได้อื่น

การหารายได้ตาม (2) และ (7) ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา 54 การหารายได้จากการจัดกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำ โดยเปิดเผยและแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการหาทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมดังกล่าวจากผู้สนับสนุนรายใดที่มีจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป ให้ถือเป็นรายได้จากการบริจาค

เมื่อพรรคการเมืองได้ดำเนินกิจกรรมหาทุนในแต่ละครั้งเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ รายงานรายได้ที่ทำได้และกิจกรรมที่จัดขึ้นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดกิจกรรม ดังกล่าว

การรายงานตามวรรคสองให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนทางการเงินเป็นจำนวนตั้งแต่ หนึ่งแสนบาทขึ้นไป แก่กิจกรรมหาทุนนั้นด้วย

ส่วนที่ 3

การบริจาคแก่พรรคการเมือง

มาตรา 55 บทบัญญัติในส่วนนี้ให้ใช้บังคับกับการบริจาคของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมืองและสมาชิกให้แก่พรรคการเมืองหรือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

มาตรา 56 ภายใต้บังคับมาตรา 54 วรรคสามการบริจาคแก่พรรคการเมืองตั้งแต่ หนึ่งพันบาทขึ้นไปให้กระทำโดยเปิดเผยชื่อผู้บริจาคและสามารถตรวจสอบได้

ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองกรรมการสาขา พรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ใด รับเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่เป็น การบริจาคโดยไม่ปรากฏชื่อผู้บริจาคตามวรรคหนึ่ง หรือที่บริจาคให้ตนเป็นส่วนตัว

มาตรา 57 ภายใต้บังคับมาตรา 54 วรรคสาม การบริจาคแก่พรรคการเมืองตั้งแต่ห้า พันบาทขึ้นไปต้องเปิดเผยชื่อผู้บริจาคต่อสาธารณชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการ เลือกตั้งกำหนด

การบริจาคแก่พรรคการเมืองตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไป จะต้องบริจาคโดยวิธีการส่ง จ่ายเป็นตั๋วแลกเงิน หรือเช็คขีดคร่อม

มาตรา 58 การบริจาคโดยแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาประจำปีให้กระทำได้โดยผู้เสียภาษีแต่ละคนอาจะระบุชื่อพรรคการเมืองที่ประสงค์จะบริจาค

ภาษีให้ได้หนึ่งพรรคการเมืองปีละหนึ่งร้อยบาท ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยอธิบดีกรมสรรพากร

การแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่งมิให้นำไปหักเป็นค่าลดหย่อนตามมาตรา 61

ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื่อพรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่งพร้อมจำนวนเงินที่ได้จากการแสดงเจตนาบริจาคทั้งหมด ส่งให้นายทะเบียนและโอนเงินดังกล่าวให้กองทุนเพื่อโอนต่อให้พรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตามมาตรานี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งและกรมสรรพากรจะได้ตกลงกัน

มาตรา 59 ห้ามมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลบริจาคให้แก่พรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่าสิบล้านบาทต่อปี

ในกรณีที่นิติบุคคลใดบริจาคให้แก่พรรคการเมืองตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไปจะต้องได้รับอนุมัติหรือสัตยาบันโดยมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลนั้นหรือสมาชิกของนิติบุคคลนั้น

ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ได้รับบริจาคจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา 60 เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองออกหลักฐานการรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองซึ่งเป็นผู้ที่รับบริจาคต้องจัดทำบันทึกการรับบริจาคไว้เป็นหลักฐานและจัดส่งบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมืองพร้อมเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้รวมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ให้แก่พรรคการเมืองเพื่อนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมืองไว้ก่อนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาค

เมื่อพรรคการเมืองได้รับเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากการบริจาคแล้วให้ลงรายการการรับบริจาคในบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมืองให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รายการนั้นเกิดขึ้นและให้จัดส่งใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ออกใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาค

ในกรณีที่มีการบริจาคให้แก่พรรคการเมืองให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้บริจาค และจำนวนเงินรายการทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้รับบริจาคในแต่ละสัปดาห์ให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงให้แล้วเสร็จภายในวันทำการวันแรกของสัปดาห์ถัดมา แล้วปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย ณที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันและจัดส่งประกาศดังกล่าวให้นายทะเบียนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศ

มาตรา 61 ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้โดยให้ลดหย่อนได้ในกรณีบุคคลธรรมดาไม่เกินปีละห้าพันบาทและในกรณีนิติบุคคลไม่เกินปีละสองหมื่นบาท ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

มาตรา 62 ภายใต้บังคับมาตรา 54 วรรคสาม มาตรา 56 วรรคหนึ่ง และมาตรา 57 วรรคหนึ่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดให้มีบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(1) ชื่อ ที่อยู่ จำนวนเงิน และรายการทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของผู้บริจาคทุกราย

(2) วัน เดือน ปี ที่รับบริจาค

(3) สำเนาหลักฐานการรับบริจาค

ในกรณีที่มีการบริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ให้คิดมูลค่าโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในทางการค้าในท้องถิ่นหรือค่าของสินค้านั้นก่อนจึงบันทึกลงในบัญชีและในกรณีที่ไม่วางคิดมูลค่าได้ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นนั้นให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้

มาตรา 63 ในกรณีการบริจาคเป็นเงินสดให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองนำไปฝากไว้ในบัญชีธนาคารพาณิชย์ ตามมาตรา 64 ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับการบริจาคแล้วออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐานภายในวันที่ได้รับบันทึกการบริจาค

ในกรณีการบริจาคเงินเป็นตัวแลกเปลี่ยนหรือเช็คขีดคร่อมให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองนำส่งเข้าบัญชีเงินฝากตามวรรคหนึ่งเมื่อตัวแลกเปลี่ยนหรือเช็คขีดคร่อมดังกล่าวไม่ถูกปฏิเสธการจ่ายเงินให้พรรคการเมืองออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐานภายในวันที่มีรายการนั้นเกิดขึ้น

มาตรา 64 ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้นและให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีพร้อมทั้งส่งสำเนาบัญชีเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์รับรองแก่นายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เปิดบัญชีดังกล่าว

มาตรา 65 ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 66 ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคจากผู้ใดเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของ

ราชอาณาจักรราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดินหรือกระทำการอันเป็นการ ก่อวินหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการ ทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

มาตรา 67 ห้ามมิให้สมาชิกซึ่งมิได้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองรับบริจาคหรือ ขอรับบริจาคจากผู้ซึ่งมิได้เป็นสมาชิกเว้นแต่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรคการเมือง หรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 68 ห้ามมิให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีและข้าราชการการเมืองอื่นใช้สถานะ หรือตำแหน่งหน้าที่เรียโรหรือชักชวนให้มีการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยตนเอง

การเข้าร่วมกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมืองโดยมิได้มีการกระทำตามวรรคหนึ่ง ก่อนกิจกรรมดังกล่าวเริ่มขึ้น มิให้ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 69 ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองจาก

(1) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(2) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียน สาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(3) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรซึ่งมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือ เป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบในกรณีที่ เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยการพิจารณาตามอนุमतรานี้ให้พิจารณาในวันก่อนวันที่บริจาคโดยให้ถือทะเบียนผู้ ถือหุ้นของบริษัทที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในวันก่อนวันที่บริจาค

(4) องค์กรหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศซึ่งมี วัตถุประสงค์ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือซึ่งมีผู้จัดการหรือกรรมการ เป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(5) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลที่ได้รับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรค การเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองจากบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

(6) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการ เลือกตั้ง

มาตรา 70 ห้ามมิให้บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามมาตรา 69 บริจาคแก่พรรค การเมืองหรือสมาชิกผู้ใดเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง

มาตรา 71 ห้ามมิให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐนิติบุคคลที่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชนหรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง บริจาคแก่พรรคการเมือง

กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ตามมาตรา นี้ให้หมายถึงกิจการที่รัฐเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาผู้เป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นแต่ละคนทุกคนและจำนวนหุ้นส่วนหรือหุ้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของหุ้นส่วนหรือหุ้นทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา 72 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริจาคแก่พรรคการเมืองให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดมาตรการและวิธีการควบคุมการได้รับการบริจาคของพรรคการเมืองให้เป็นไปโดยเปิดเผยและให้มีอำนาจตรวจสอบความถูกต้องของการบริจาคแก่พรรคการเมืองรวมทั้งให้มีอำนาจออกคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อให้พรรคการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง

ให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ส่วนที่ 4

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

มาตรา 73 ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมืองและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

- (1) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย
- (2) เงินที่ได้รับมาจากกรมสรรพากรตามมาตรา 58
- (3) เงินสนับสนุนสมทบจากรัฐตามมาตรา 76
- (4) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
- (5) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษทางปกครองหรือทางอาญาต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
- (6) เงินหรือทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
- (7) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา 96

(8) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน

(9) เงินดอกผลของกองทุน

(10) เงินรายรับอื่น

การส่งเงินค่าปรับตาม (5) หรือเงินหรือทรัพย์สินตาม (6) เข้ากองทุน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เงินตาม (2) และ (3) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาบริจาคให้ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา 58

มาตรา 74 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียน และพัฒนาพรรคการเมือง

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลกองทุนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทนโดยคณะกรรมการดังกล่าวให้ประกอบด้วยนายทะเบียนเป็นประธานกรรมการกรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการเลือกตั้งมอบหมายหนึ่งคนผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงบประมาณหนึ่งคนผู้แทนของพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคนผู้แทนพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคนผู้แทนพรรคการเมืองที่มีได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน เป็นกรรมการและให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้แทนของพรรคการเมืองตามวรรคสอง จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

วาระการดำรงตำแหน่ง เป็ยประชุมการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง และผู้ทรงคุณวุฒิและการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการครบองค์ประกอบคณะกรรมการตามวรรคสองให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา 75 ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองให้จัดสรรเป็นรายปีให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดโดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนรวมกันหรือได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั้งประเทศ

การจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรโดยจัดสรรเงินตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ร้อยละสี่สิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรรคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งร้อยละสี่สิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร สาขาพรรคการเมืองซึ่งมีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนดร้อยละสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรรและจำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปีร้อยละสิบ ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศ กำหนดแต่จะจัดสรรให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินทั้งหมดที่จัดสรร ในปีนั้นมีได้

ในกรณีที่ เป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่การจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรค การเมืองตามมาตรานี้จะกระทำได้อต่อเมื่อพรรคการเมืองนั้นได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา 26 และ ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 76 ให้รัฐจัดสรรเงินสนับสนุนสมทบแก่พรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตาม มาตรา 58 ร้อยละห้าของจำนวนเงินบริจาคทั้งหมดที่ได้รับจากการแสดงเจตนารวมกัน

การให้เงินสนับสนุนตามวรรคหนึ่งให้แก่ทุกพรรคการเมืองเมื่อรวมกันแล้วจะเกินกึ่ง หนึ่งของวงเงินที่กองทุนจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองในปีนั้นมีได้ในกรณีเช่นนี้ให้ลดการจัดสรรให้แก่ พรรคการเมืองเป็นสัดส่วนกัน

มาตรา 77 ให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนตามมาตรา 75 และมาตรา 76 จัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินตามมาตรา 87 ของพรรคการเมืองในแต่ละปี ยื่นต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการตรวจสอบและการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองเพื่อให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานและแผนการใ้ ใช้จ่ายเงินที่ได้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา 78 ให้ลดหรือเลิกการจัดสรรเงินสนับสนุนตามมาตรา 75 แก่พรรคการเมือง ตามสัดส่วนและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกันให้ลดเงินสนับสนุนพรรคการเมืองที่คำนวณได้ตามมาตรา 75 ลงกึ่งหนึ่ง

(2) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสามครั้งติดต่อกันให้ลดเงินสนับสนุนพรรคการเมืองที่คำนวณได้ตาม มาตรา 75 ลงสามในสี่

(3) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสี่ครั้งติดต่อกันให้เลิกให้เงินสนับสนุนตามมาตรา 75 แก่พรรคการเมืองนั้น เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “ไม่ได้รับเลือกตั้ง” ให้หมายความรวมถึงการที่พรรคการเมืองไม่ได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ว่างให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา 79 ให้นำทะเบียนจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรคโดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองเพื่อให้แสดงผลงานของพรรคการเมืองปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสองครั้งโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐจัดสรรเวลาออกอากาศตามที่นายทะเบียนกำหนด

มาตรา 80 ในกรณีที่พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือสมาชิกได้ซื้อเวลาในการออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือได้ซื้อเนื้อที่โฆษณาในหนังสือพิมพ์ หรือโฆษณาโดยวิธีอื่นให้นำค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งครั้งถัดไปด้วย

มาตรา 81 คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในเรื่องต่อไปนี้

- (1) ค่าไปรษณียากร
- (2) ค่าโทรศัพท์ หรือค่าโทรคมนาคมอื่น
- (3) การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง
- (4) ค่าเช่าสำนักงานพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมือง
- (5) ค่าสาธารณูปโภค
- (6) ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองหรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง
- (7) การอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร

การสนับสนุนตามมาตรา 81 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและจำนวนค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดโดยให้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่เป็นจริงของพรรคการเมืองและสาขาของพรรคการเมืองประกอบด้วย

มาตรา 82 พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ 5 การใช้จ่ายของพรรคการเมืองจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปและให้นำความในมาตรา 42 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 83 ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้วและปรากฏว่าพรรคการเมืองนั้นไม่ปฏิบัติตามมาตรา 77 ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายและให้นายทะเบียนนำเงินที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา 84 ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้วถ้าต่อมาปรากฏว่านายทะเบียนว่าพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามมาตรา 44 มาตรา 45 มาตรา 46 หรือมาตรา 47 ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายและให้นายทะเบียนนำเงินที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา 85 พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้วภายหลังปรากฏว่ามีเหตุที่พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองต้องเลิก หรือยุบพรรคการเมืองตามหมวด 4 การสิ้นสภาพ การเลิกและการยุบพรรคการเมืองให้พรรคการเมืองนั้นคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา 86 พรรคการเมืองใดไม่คืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนตามมาตรา 83 มาตรา 84 และมาตรา 85 ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นร่วมรับผิดชอบใช้เงินคืนแก่กองทุนอย่างลูกหนี้ร่วม

ส่วนที่ 5

การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

มาตรา 87 พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายเงินเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามแผนการใช้จ่ายเงินดังนี้

(1) ค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง

(2) ค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง

- (3) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52
- (4) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง
- (5) ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง

(6) ค่าใช้จ่ายอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด
การรายงานการใช้จ่ายเงิน และการลงรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่าย ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา 88 ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินหรือจำหน่ายทรัพย์สินของพรรคการเมือง ซึ่งมีได้เป็นไปตามมาตรา 87

มาตรา 89 ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองและสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล เว้นแต่เป็นการให้ตามปกติประเพณี ทั้งนี้ตามจำนวนหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองและสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง โดยการบริจาคหรือให้การสนับสนุนทางการเงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่บุคคล คณะบุคคลหรือนิติบุคคล ในเขตเลือกตั้ง หรือกลุ่มจังหวัดที่ผู้บริจาคหรือให้การสนับสนุนนั้นเป็นผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ถือว่า การบริจาคหรือการให้การสนับสนุนดังกล่าวเป็นการใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้นั้นและให้นำไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้นั้นในการสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

พรรคการเมืองใดฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52 โดยให้นำไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

มาตรา 90 ห้ามมิให้บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ขอรับบริจาคหรือขอรับการสนับสนุนทางการเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากพรรคการเมืองผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

หมวด 4

การสิ้นสภาพ การเลิกและการยุบพรรคการเมือง

ส่วนที่ 1

การสิ้นสภาพพรรคการเมือง

มาตรา 91 พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา 26 ได้ ภายในเวลาที่กำหนด
- (2) ไม่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกัน หรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกันสุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน
- (3) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าพันคน เป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี
- (4) ไม่มีการเรียกประชุมใหญ่พรรคการเมืองหรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุตามมาตรา นี้ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงถ้าเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองใดจริงให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่า พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองเห็นว่าการประกาศของนายทะเบียนไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นอาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งเลิกการประกาศได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

มิให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับกรณีที่พรรคการเมืองมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ 2

การเลิกพรรคการเมือง

มาตร 92 พรรคการเมืองย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมืองเว้นแต่เป็นกรณีที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ดำเนินการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา 93 วรรคหนึ่ง

(2) มีการรวบรวมพรรคการเมืองตามหมวด 5 การรวบรวมพรรคการเมือง

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงถ้าเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองจริงให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเลิกพรรคการเมืองนั้น

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งเลิกพรรคการเมืองใดตามวรรคสองแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งเลิกพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ 3

การยุบพรรคการเมือง

มาตรา 93 ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมืองแต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา 42 วรรคสองหรือมาตรา 82 ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 94 เมื่อพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง

(1) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกระทำการตามที่รัฐธรรมนูญให้ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจโดยวิธีการดังกล่าว

(2) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาหรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(3) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(4) กระทบการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ

(5) กระทบการฝ่าฝืนมาตรา 21 วรรคหนึ่ง มาตรา 43 มาตรา 65 มาตรา 66 มาตรา 69 หรือมาตรา 104

มาตรา 95 เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา 94 ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐานเมื่ออัยการสูงสุดได้รับแจ้งให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ดังกล่าวถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวม พยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไปในกรณีที่คณะกรรมการ ดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้ง คณะทำงานให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยื่นคำร้องเอง

หากนายทะเบียนเห็นสมควรจะให้ระงับการดำเนินการของพรรคการเมืองซึ่งกระทำการตามมาตรา 94 ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการ สูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งระงับการกระทำดังกล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราว

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศ คำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษาและห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพ เครื่องหมายพรรคการเมืองซ้ำหรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อหรือภาพเครื่องหมาย พรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้นเพื่อแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินกิจการทางการเมืองหรือประโยชน์อื่น ใดในทำนองเดียวกัน

มาตรา 96 ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ เลิก หรือยุบ ตามบทบัญญัติในหมวดนี้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา 92 (2) ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบดุลรวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ เลิก หรือยุบและให้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งจากนาย ทะเบียนถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ขอขยาย เวลาได้อีกไม่เกินหกเดือน

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จแต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพ เลิก หรือยุบมิได้

ในการชำระบัญชี เมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใดให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 22 หมวด 5 ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัดมาใช้บังคับกับการชำระบัญชีของพรรคการเมืองโดยอนุโลม

มาตรา 97 ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน มาตรา 42 วรรคสอง หรือมาตรา 82 หรือต้องยุบตามมาตรา 94 ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง กรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็น กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

มาตรา 98 ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา 82 หรือเหตุตามมาตรา 94 และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลยหรือ ทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิดให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นมิกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

หมวด 5

การควบรวมพรรคการเมือง

มาตรา 99 ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

มาตรา 100 การควบรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้

มาตรา 101 ในกรณีที่การควมรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนพรรคการเมืองละสิบคน ประชุมร่วมกัน เพื่อกะทำการเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ดังนี้

(1) กำหนดนโยบายพรรคการเมือง

(2) กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้วให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกัน เพื่อประชุมตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา 8 การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา 102 เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา 101 แล้วให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา 92 วรรคสองเพื่อมีคำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันเป็นอันเลิกไปโดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้นและให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการเลิกและการควมรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 103 ในกรณีที่การควมรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลักให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา 92 วรรคสองเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้น เลิกไปนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งและให้นำมาตรา 102 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 6

บทกำหนดโทษ

มาตรา 104 พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมควร รู้เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใด ดำเนินการใดเพื่อให้บุคคลอื่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งหลงเชื่อหรือเข้าใจว่าพรรคการเมืองอื่น หรือบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้โดยปราศจากมูลความจริง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดดังกล่าว

พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมควร รู้เห็นเป็นใจหรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใด เพื่อกลั่นแกล้งพรรคการเมืองกรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมืองหรือผู้ ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง โดยปราศจากมูลความจริงต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีพรรคการเมืองเป็นผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองให้ยุบพรรค การเมืองนั้นในกรณีที่บุคคลกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ส่วนที่ 1

โทษทางอาญา

มาตรา 105 ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ากรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 18 วรรคสอง หรือหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองประธาน สาขาพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดมีส่วนรู้เห็นปล่อยปละละเลย หรือทราบ ว่ามีการกระทำตามมาตรา 51 วรรคสอง หรือวรรคสามแล้วแต่กรณี แต่มิได้ยับยั้งเพื่อยุติให้มีการ กระทำดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้แสดงหลักฐานว่ามีการดำเนินการใด ๆ เพื่อยุติให้มีการ กระทำตามวรรคหนึ่งโดยสมควรแล้วให้ผู้นั้นพ้นจากความรับผิดแม้ว่าจะยังคงมีการกระทำ ความผิดโดยฝ่าฝืนการยับยั้งนั้นก็ตาม

มาตรา 106 นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดแอบอ้างชื่อผู้ใดสมัครเป็น สมาชิกพรรคของตนตามมาตรา 19 วรรคสองหรือหัวหน้าพรรคการเมืองหรือนายทะเบียนสมาชิก พรรคการเมืองผู้ใดจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จตามมาตรา 19 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่ เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 107 กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ใด
รู้อยู่แล้วแต่จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 21 วรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสอง
ปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา 108 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 21 วรรคสอง หรือวรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 109 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 22 หรือมาตรา 23 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหก
เดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่การฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา 110 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน
สองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดโดยเจตนาสมคบกันตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปดำเนินกิจการเช่นเดียวกับพรรค
การเมืองหรือดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรค
การเมืองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 111 กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือ
เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองผู้ใดช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้เข้ารับการสรรหา
เป็นสมาชิกวุฒิสภามาตรา 43 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 112 หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่
ปฏิบัติตามมาตรา 49หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วย
ข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 113 กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 52 วรรคสามต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 114 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 54 มาตรา 56 มาตรา 57 มาตรา 59 วรรค
หนึ่งหรือวรรคสองมาตรา 60 หรือมาตรา 65 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่น้อยกว่า
สามเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ให้แก่พรรคการเมือง
หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา 115 หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ใด ฝ่าฝืนมาตรา 59 วรรคสามต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 116 หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ใด กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 66 มาตรา 67 หรือมาตรา 69 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา 117 นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และข้าราชการการเมืองผู้ใด กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 68 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา 118 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 70 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 119 หัวหน้าหน่วยงานตามมาตรา 71 หรือกรรมการผู้มีอำนาจอนุมัติในนามหน่วยงานดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 71 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 120 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 95 วรรคสาม หรือมาตรา 97 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 121 หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 96 วรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนที่ 2

โทษทางปกครอง

มาตรา 122 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 123 หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 19 พรรคสี่ มาตรา 47 พรรคหนึ่งหรือมาตรา 87 พรรคสอง ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา 124 หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 20 พรรคห้า มาตรา 34 พรรคหนึ่งมาตรา 41 พรรคหนึ่ง มาตรา 47 พรรคสองต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินห้าหมื่นบาท และต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำเตือนของนายทะเบียนตามมาตรา 19 พรรคห้า มาตรา 31 พรรคสอง หรือมาตรา 41 พรรคสาม หรือมาตรา 42 พรรคสองหรือมาตรา 82 ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาทและต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 125 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 24 ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินสามพันบาท

มาตรา 126 คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือประธานสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดไม่จัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง แล้วแต่กรณีตามมาตรา 44 หรือจัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมืองโดยละเว้นการลงรายการในบัญชีลงรายการในบัญชีเป็นเท็จ แก้ไขบัญชีซ่อนเร้นหรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การแสดงที่มาของรายได้และการใช้จ่ายของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 46 ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา 127 หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา 27 หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 62 มาตรา 64 หรือมาตรา 72 พรรคสองต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา 128 หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 63 หรือมาตรา 88 ต้องชำระค่าปรับทางปกครองเท่ากับหรือไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับบริจาค

มาตรา 129 ผู้บริหารสูงสุดของสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐแห่งใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 79 พรรคสองต้องชำระค่าปรับทางปกครองเป็นเงินจำนวนสองแสนบาทและต้องชำระค่าปรับทางปกครองอีกวันละห้าพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติตามที่นายทะเบียนกำหนด

มาตรา 130 หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 83 และมาตรา 84 หรือมาตรา 85 และหากต่อมาได้รับคำเตือนจากนายทะเบียนแล้วยังฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำเตือนนั้นต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินสองเท่าของเงินสนับสนุนและดอกเบี้ยตามกฎหมายที่ต้องคืนให้แก่กองทุน

มาตรา 131 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 90 ต้องชำระค่าปรับทางปกครองเป็นจำนวนเงินสองเท่าของเงินหรือมูลค่าทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ตนได้รับ

มาตรา 132 ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการปรับทางปกครองตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้โดยให้นายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมายเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับและบังคับทางปกครอง เงินค่าปรับทางปกครองให้นำส่งกองทุน

ในกรณีที่ผู้ใดไม่ชำระค่าปรับทางปกครองตามคำสั่งนายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมาย ให้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นโดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นที่มีหน้าที่ในทางทะเบียนหรือครอบครองทรัพย์สินของผู้ไม่ชำระค่าปรับทางปกครองมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมายในกรณีที่เป็นสิทธิเรียกร้องเป็นเงินที่บุคคลภายนอกต้องจ่ายให้แก่ผู้ไม่ชำระค่าปรับทางปกครองให้บุคคลภายนอกชำระเงินให้แก่นายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมายแทน

บทเฉพาะกาล

มาตรา 133 ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติดังต่อไปนี้มาใช้บังคับกับกรณีต่าง ๆ ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) การคัดเลือกผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งตามมาตรา 38 และมาตรา 39 ในการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(2) การบริจาคโดยแสดงเจตนาตามมาตรา 58 และการที่รัฐต้องจัดสรรเงินสนับสนุนสมทบแก่พรรคการเมืองตามมาตรา 76 ให้มีผลใช้บังคับเมื่อครบหนึ่งปีนับจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(3) การดำเนินการตามมาตรา 80 ในการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(4) การห้ามกระทำการตามมาตรา 88 มาตรา 89 มาตรา 90 และการกระทำความผิดทางปกครองตามมาตรา 122 มาตรา 123 และมาตรา 125 ให้มีผลใช้บังคับเมื่อครบหนึ่งปีนับจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา 134 ในวาระเริ่มแรก ในกรณีที่พรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมือง สมาชิก หรือบุคคลใดกระทำความผิดทางอาญาหรือทางปกครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นครั้งแรก ให้ศาลหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณีพิจารณาโทษทางอาญา

หรือทางปกครองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้การกระทำนั้นเป็นความผิด
 ขึ้นใหม่โดยคำนึงถึงความร้ายแรงและพฤติการณ์ของการกระทำความผิดผลของการกระทำความผิด
 และเหตุสมควรอื่นโดยให้ศาลหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งลงโทษทางอาญาหรือทางปกครองตามที่
 บัญญัติไว้ในหมวดนี้ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหมวดนี้เพียงใดก็ได้

มาตรา 135 ให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค
 การเมือง พ.ศ.2541 เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่พรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า
 ด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 พรรคใดยังมีได้ดำเนินการให้มีสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคนหรือมีสาขา
 พรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในมาตรา 26 หรือมิได้มีการดำเนินการอื่นให้เป็นไปตาม
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้พรรคการเมืองนั้นดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา 26
 ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนตามวรรคสอง ให้พรรคการเมือง
 นั้นสิ้นสภาพพรรคการเมือง

มาตรา 136 ให้กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการ
 เลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 เป็นกองทุนตาม
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 137 ในกรณีที่ผู้ใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเกินกว่าหนึ่งพรรคการเมือง
 ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลใช้บังคับให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงทุก
 พรรคการเมืองตามมาตรา 20 นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา 138 ให้พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินตามโครงการและแผนงาน
 ประจำปี 2550 จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองยังคงดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่
 กำหนดและดำเนินการให้ครบถ้วนตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้

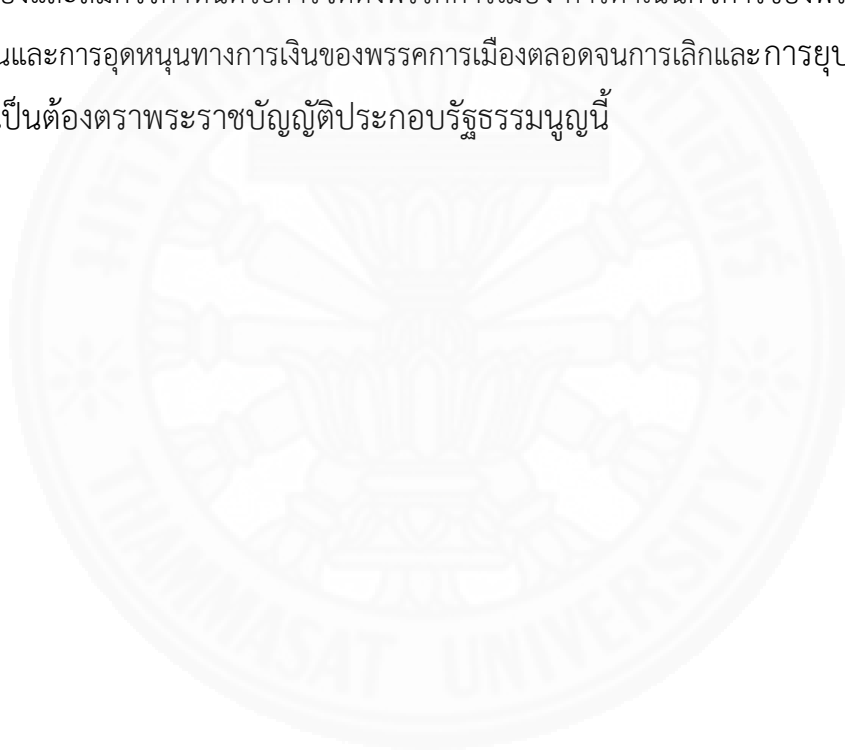
มาตรา 139 พรรคการเมืองใดที่เลิกหรือถูกยุบก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ
 รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพ เลิกหรือถูกยุบตามพระราชบัญญัติ
 ประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้วแต่กรณี

มาตรา 140 ให้อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดหลักเกณฑ์ตามมาตรา 61 และดำเนินการ
 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา 58 ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีให้เสร็จภายในหนึ่งปี
 นับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่อธิบดีกรมสรรพากรดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการ
 การเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการแทนและให้กรมสรรพากรถือปฏิบัติตามนั้น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือโดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและสมควรกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองและการเงินและการอุดหนุนทางการเงินของพรรคการเมืองตลอดจนการเลิกและการยุบพรรคการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ภาคผนวก ข

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองพ.ศ. 2554

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 236 (1) และ(3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 5 และมาตรา 10 (2) และ(7) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 และมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 58 มาตรา 73 มาตรา 74 มาตรา 76 มาตรา 77 มาตรา 78 มาตรา 81 มาตรา 82 มาตรา 83 มาตรา 84 มาตรา 85 มาตรา 86 มาตรา 87 และมาตรา 136 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองพ.ศ. 2550 และมาตรา 75 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ประกอบกับมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการประชุม ครั้งที่ 101/2554 เมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2554 คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศไว้ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่องกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก

(1) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

(2) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551

ข้อ 4 ในประกาศนี้

“กองทุน” หมายความว่ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“ประธานกรรมการกองทุน” หมายความว่า ประธานกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“กรรมการกองทุน” หมายความว่า กรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

ข้อ 5 ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามประกาศนี้ กรณี
 จำเป็นที่ไม่อาจปฏิบัติตามประกาศนี้หรือเห็นสมควรให้มีการปฏิบัตินอกเหนือจากประกาศนี้ให้ขอ
 ความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนเป็นกรณีๆไป

หมวด 1

การจัดตั้งและลักษณะกิจการกองทุน

ข้อ 6 ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการ
 เลือกตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมืองและการ
 ดำเนินการตามข้อ 8 และข้อ 9

ข้อ 7 กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (1) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย
- (2) เงินที่ได้รับมาจากกรมสรรพากรตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
 รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
- (3) เงินสนับสนุนสมทบจากรัฐตามมาตรา 76 แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
 รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
- (4) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่ง
 สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550
- (5) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษทางปกครองหรือทางอาญาต่อผู้กระทำความผิดตาม
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
- (6) เงินหรือทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
 ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(7) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(8) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน

(9) เงินดอกผลของกองทุน

(10) เงินรายรับอื่น

การส่งเงินค่าปรับตาม (5) หรือเงินหรือทรัพย์สินตาม (6) เข้ากองทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

กรณีเงินหรือทรัพย์สินตาม (7) หากปรากฏว่ามีเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพ หรือเลิก หรือยุบไปนั้นคงเหลืออยู่และข้อบังคับพรรคการเมืองมิได้ระบุให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลใด เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีเสร็จสิ้นแล้วให้ดำเนินการโอนเงินหรือทรัพย์สินนั้นเข้ากองทุนต่อไป

ข้อ 8 เงินหรือทรัพย์สินของกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนนำไปจัดหาดอกผลได้ โดยการฝากออมทรัพย์หรือฝากประจำกับธนาคารพาณิชย์หรือซื้อพันธบัตรของรัฐบาลหรือดำเนินการอื่นใดที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 9 การใช้จ่ายเงินกองทุนตามแผนการดำเนินงานของกองทุน ให้ใช้จ่ายได้ดังต่อไปนี้

(1) สนับสนุนการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองในทางการเมือง

(2) การดำเนินการพัฒนาพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(3) เป็นทุนในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมือง

(4) สนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง

(5) การสนับสนุนค่าไปรษณียากรค่าโทรศัพท์ ค่าโทรคมนาคม ค่าพิมพ์เอกสารเผยแพร่ ค่าเช่าสำนักงานพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง ค่าสาธารณูปโภคค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมืองหรือประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองหรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง และการอื่น แก่พรรคการเมืองเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร

(6) การบริหารกองทุน

(7) การอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ข้อ 10 การใช้จ่ายเงินกองทุนตามข้อ 9 การเบิกจ่ายเงินการเก็บรักษาเงินและการบริหารกองทุน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

หมวด 2

คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ข้อ 11 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้ง คณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง” ประกอบด้วย

(1) นายทะเบียนพรรคการเมือง	เป็นประธานกรรมการกองทุน
(2) กรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการ การเลือกตั้งมอบหมายหนึ่งคน	เป็นกรรมการกองทุน
(3) ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน	เป็น กรรมการกองทุน
(4) ผู้แทนสำนักงบประมาณหนึ่งคน	เป็นกรรมการกองทุน
(5) ผู้แทนของพรรคการเมืองในสภาผู้แทน ราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตน ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ซึ่งเลือกกันเอง จำนวนหนึ่งคน	เป็นกรรมการกองทุน
(6) ผู้แทนของพรรคการเมืองในสภาผู้แทน ราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตน มิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ซึ่งเลือกกันเอง จำนวนหนึ่งคน	เป็นกรรมการกองทุน
(7) ผู้แทนของพรรคการเมืองที่มีได้มีสมาชิก ในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเอง จำนวนหนึ่งคน	เป็น กรรมการกองทุน
(8) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคน	เป็น กรรมการกองทุน
(9) เลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้ง	เป็น กรรมการกองทุนและ

เลขานุการ

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการกองทุนครบองค์ประกอบคณะกรรมการกองทุนตามวรรค
หนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการกองทุนเท่าที่มีอยู่

คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งคน
หนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการกองทุนก็ได้

เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้แทนของพรรคการเมืองที่เป็นกรรมการกองทุนตาม (5) (6) และ (7) ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการหารือกับพรรคการเมืองตาม (5) (6) และ(7) เมื่อได้ผู้แทนดังกล่าวแล้วให้เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อแต่งตั้งต่อไปโดยผู้แทนของพรรคการเมืองจะต้องเป็นผู้แทนตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในการดำเนินการตามวรรคสี่ ประธานกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้กรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้

การได้มาซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกรรมการกองทุนตาม (8) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคล โดยคำนึงถึงบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือด้านการเมืองการปกครอง หรือด้านการเงิน การบัญชี และไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ไม่มีส่วนได้เสียทางการเมือง มีความเป็นกลางทางการเมือง มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และไม่มีพฤติกรรมเป็นที่เสื่อมเสียศีลธรรมอันดีของประชาชน

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (1) จัดสรรเงินกองทุนตามข้อ 9
- (2) จัดทำแผนการดำเนินงานของกองทุนและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพรรคการเมือง
- (3) ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินกองทุน
- (4) นำเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนไปหาดอกผลตามข้อ 8
- (5) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเงินการเบิกจ่ายเงินการเก็บรักษาเงินและการบริหารกองทุน
- (6) ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล ประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานของกองทุน รวมถึงการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง
- (7) รายงานผลการดำเนินงานประจำปีให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ
- (8) แต่งตั้งบุคคลคณะบุคคลหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใดหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด
- (9) ออกระเบียบประกาศคำสั่งหรือมติเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศนี้
- (10) ดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

การแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือคณะอนุกรรมการตาม (8) ให้ได้รับค่าเบี้ยประชุมตามอัตราที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 13 กรรมการกองทุนซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งและสิ้นสุดเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป

ให้กรรมการกองทุนซึ่งพ้นตำแหน่งตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการกองทุนซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามวิธีการในข้อ 11 วรรคสี่ซึ่งจะต้องดำเนินการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก

ข้อ 14 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามข้อ 13 ให้กรรมการกองทุนซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่มีคำสั่งปลดจากล้มละลาย
- (4) เป็นบุคคลต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) พรรคการเมืองที่สังกัดสิ้นสภาพ เลิกหรือยุบพรรคการเมือง
- (7) เป็นผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- (8) พรรคการเมืองตามข้อ 11(5) หรือ (6) หรือ (7) แล้วแต่กรณี หรือร่วมกันโดยมีองค์ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนพรรคการเมืองดังกล่าว แล้วมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (9) พ้นจากการเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองตามข้อ 11(5) หรือ (6) หรือ (7) แล้วแต่กรณี
- (10) พรรคการเมืองที่มีผู้แทนเป็นกรรมการกองทุนตามข้อ 11(5) หรือ (6) หรือ (7) เปลี่ยนสถานะพรรคการเมือง เป็นพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกในสังกัดดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี หรือ เป็นพรรคการเมืองซึ่งไม่มีสมาชิกในสังกัดดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือเป็นพรรคการเมืองที่ไม่มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่กรรมการกองทุนซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองว่างลงเพราะเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการกองทุนขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการเลือกตั้งทราบตามวิธีการในข้อ 11 วรรคสี่

ข้อ 15 กรรมการกองทุนซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง

ให้กรรมการกองทุนซึ่งพ้นตำแหน่งตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการกองทุนซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ซึ่งจะต้องดำเนินการภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ 16 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามข้อ 15 ให้กรรมการกองทุนซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่มีคำสั่งปลดจากล้มละลาย
- (4) เป็นบุคคลต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) เป็นผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- (7) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากขาดคุณสมบัติตาม

ข้อ 11 วรรคหก

ในกรณีที่กรรมการกองทุนซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงเพราะเหตุตามวรรคหนึ่งให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการกองทุนขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับจากวันที่พ้นจากตำแหน่ง ตามวิธีการในข้อ 11 วรรคหกโดยผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่

ข้อ 17 เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนขึ้นตามข้อ 11 แล้ว หากภายหลังมีจำนวนกรรมการกองทุนไม่ครบตามข้อ 11 ให้กรรมการกองทุนเท่าที่มีอยู่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกองทุนต่อไปได้

ข้อ 18 การประชุมของคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการกองทุนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติในการประชุมของคณะกรรมการกองทุนให้ใช้คะแนนเสียงข้างมากโดยให้กรรมการกองทุนคนหนึ่งมีหนึ่งเสียงในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้ประธานกรรมการกองทุนเป็นประธานในที่ประชุมถ้าประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการกองทุนคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมแทน หรือหากไม่ได้มอบหมายผู้ใดหรือกรรมการกองทุนผู้ที่ได้รับมอบหมายไม่มาประชุมให้กรรมการกองทุนที่มาประชุมเลือกกรรมการกองทุนคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการกองทุนหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ผู้ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการการเลือกตั้งซึ่งทำหน้าที่นายทะเบียนเป็นประธานในที่ประชุมและให้นำความในวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 19 การประชุมของคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 18 วรรคหนึ่ง ให้กรรมการกองทุนได้รับค่าเบี้ยประชุมตามอัตราที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หมวด 3

หลักเกณฑ์และวิธีการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองที่ได้รับการบริจาค โดยแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี

ข้อ 20 เมื่อกรมสรรพากรได้จัดทำรายชื่อพร้อมจำนวนเงินของพรรคการเมืองที่ได้รับการบริจาคโดยแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ส่งให้นายทะเบียนและโอนเงินดังกล่าวให้กองทุน

ให้กองทุนโอนเงินดังกล่าวให้พรรคการเมืองตามรายชื่อพรรคการเมืองและจำนวนเงินที่กรมสรรพากรส่งให้นายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง

ข้อ 21 ให้พรรคการเมืองตามข้อ 20 เปิดบัญชีเงินฝากและดำเนินการตามข้อ 45

เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับการแจ้งการเปิดบัญชีและผู้มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงินของพรรคการเมือง ให้ดำเนินการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว

ข้อ 22 ให้พรรคการเมืองที่ได้รับการบริจาคภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีตามข้อ 20 ใช้จ่ายเงินดังกล่าวให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินตามมาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

ข้อ 23 ให้พรรคการเมืองที่ได้รับการบริจาคภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง บัญชีของสาขาพรรคการเมือง และจัดทำงบการเงินของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 44 มาตรา 45 มาตรา 46 และมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

หมวด 4

หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนพรรคการเมืองของรัฐ

ส่วนที่ 1

การดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 24 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีแผนยุทธศาสตร์ของกองทุน แผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี ซึ่งจะต้องประกอบด้วยภารกิจหลัก วัตถุประสงค์หลัก เป้าหมายของผลการดำเนินงาน และตัวชี้วัดผลสำเร็จการดำเนินงาน เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานของกองทุน และใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

ข้อ 25 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานประจำปีของกองทุนที่กำหนดไว้ตามข้อ 24 และกำหนดวงเงินของกองทุนที่จะใช้จ่ายในปีถัดไป ภายในเดือนตุลาคมของแต่ละปี เสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ในกรณีมีความจำเป็น คณะกรรมการกองทุนอาจขยายเวลาที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้

วงเงินสำหรับการใช้จ่ายตามข้อ 9 (1) ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบแต่ไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบของวงเงินตามวรรคหนึ่ง และวงเงินที่เหลือจากการจัดสรรให้คณะกรรมการกองทุนจัดสรรเพื่อให้เป็นไปตามข้อ 9 (2) (3) (4) (5) และ(6) ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ในกรณีมีความจำเป็นไม่สามารถกำหนดวงเงินตามวรรคสามได้ ให้นำเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ส่วนที่ 2

การจัดสรรเงินเป็นรายปีให้แก่พรรคการเมือง

ข้อ 26 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิตามข้อ 27 ภายในวงเงินที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดไว้ในข้อ 25 วรรคสามหรือวรรคสี่แล้วแต่กรณี

ข้อ 27 พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุน ต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีลักษณะ ดังนี้

(1) เป็นพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(2) เป็นพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด โดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อรวมกัน หรือได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั้งประเทศ

(3) เป็นพรรคการเมืองที่ยื่นแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 28 ให้จัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิตามข้อ 27 เป็นรายปี ภายในวงเงินที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดตามข้อ 26 ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด ร้อยละสี่สิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

(2) จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด ร้อยละสี่สิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

(3) จัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมือง ซึ่งมีลักษณะตามข้อ 29 ร้อยละสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

(4) จัดสรรตามจำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปี ร้อยละสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

การจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง จะจัดสรรให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินทั้งหมดที่จัดสรรในปีนั้นมิได้

วงเงินที่เหลือจากการจัดสรรตามวรรคสองให้นำไปคำนวณการจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิตามหลักเกณฑ์ในวรรคหนึ่งใหม่

ข้อ 29 การจัดสรรเงินตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองตามข้อ 28 (3) สาขาพรรคการเมืองต้องมีลักษณะ ดังนี้

(1) มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสองร้อยคน และมีการจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองของสาขาพรรคการเมือง

(2) มีสถานที่ตั้งแยกจากการประกอบกิจการอื่นหรือที่อยู่อาศัยเป็นสัดส่วน และมีผู้ปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมือง

(3) มีการดำเนินการตามข้อบังคับพรรคการเมืองในรอบปีก่อนที่จะจัดสรรซึ่งอย่างน้อยต้องมีการประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง หรือการประชุมใหญ่สามัญเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบการเสนอชื่อบุคคลเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการประชุมคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง

(4) มีการให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป หรือการหาสมาชิกพรรคการเมืองเพิ่มเติม หรือดำเนินกิจการทางการเมืองอื่น

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตรวจสอบสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับรองการจัดตั้งตามวรรคหนึ่ง โดยสาขาพรรคการเมืองต้องดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องจนถึงวันที่ยื่นแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี เพื่อใช้ในการคำนวณการจัดสรรเงิน

ข้อ 30 การจัดสรรเงินตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งชำระค่าบำรุงรายปี ตามข้อ 28 (4) ให้จัดสรรเงินสมทบแก่พรรคการเมืองตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งชำระค่าบำรุงรายปีในรอบปีที่ผ่านมาตามจำนวนเงินค่าบำรุงรายปีของแต่ละพรรคการเมือง หากมีเงินเหลือจากการจัดสรรให้นำไปสมทบทุนหมุนเวียนของกองทุน

กรณีในปีใดการจัดสรรเงินตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งชำระค่าบำรุงรายปีของแต่ละพรรคการเมืองรวมกันเกินกว่าวงเงินตามข้อ 28(4) ให้ลดการจัดสรรเป็นสัดส่วนเท่ากันทุกพรรคการเมือง

ข้อ 31 ให้คณะกรรมการกองทุนทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดสรรเงินสนับสนุนแต่ละพรรคการเมืองตามข้อ 28 ในแต่ละปีตามแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี ให้แก่พรรคการเมืองที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวงเงินในข้อ 28 โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังนี้

(1) การจัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมืองตามข้อ 28(1) คูณด้วยจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองหารด้วยจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมดจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสิทธิ ผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุดที่อาจจัดสรรให้ตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง

(2) การจัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมือง ให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมืองตามข้อ 28(2) คูณด้วยจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมืองหารด้วยจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมดจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองที่มีสิทธิ ผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุดที่อาจจัดสรรให้ตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมือง

(3) การจัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองที่มีลักษณะตามข้อ 29 ให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมืองตามข้อ 28 (3) คูณด้วยจำนวนสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองหารด้วยจำนวนสาขาพรรคการเมืองทั้งหมดของทุกพรรคการเมืองที่มีสิทธิผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุดที่อาจจัดสรรให้ตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมือง

(4) การจัดสรรตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งชำระค่าบำรุงรายปีของแต่ละพรรคการเมือง ให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมืองตามข้อ 28 (4) โดยจัดสรรเงินสมทบให้พรรคการเมืองเท่ากับผลรวมของจำนวนเงินที่สมาชิกพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองได้ชำระค่าบำรุงรายปีในแต่ละปีที่ผ่านมา ผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุดที่อาจจัดสรรให้ตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่ชำระค่าบำรุงรายปีของแต่ละพรรคการเมือง

ข้อ 32 ให้พรรคการเมืองที่มีสิทธิขอรับการจัดสรรเงินยื่นคำขอรับการจัดสรรเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีรายละเอียดประกอบคำขอรับการจัดสรรเงิน ดังนี้

(1) แผนยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองระยะสี่ปี เพื่อแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายการพัฒนาพรรคการเมือง

(2) แผนการดำเนินงานประจำปี

(3) แผนการใช้จ่ายเงินประจำปี

(4) อื่นๆตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองระยะสี่ปี แผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมือง เพื่อขอรับการจัดสรรเงินจากกองทุนในรอบปีถัดไป พรรคการเมืองต้องนำเสนอที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองให้เห็นชอบก่อนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี

ในกรณีมีความจำเป็นคณะกรรมการกองทุนอาจกำหนดเวลาให้แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในวรรคสองได้

ข้อ 33 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะสี่ปี แผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี ให้พรรคการเมืองจัดทำตัวชี้วัด และผลสำเร็จการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานของกองทุนภายในวงเงินที่ได้รับการจัดสรร

ข้อ 34 ให้พรรคการเมืองใช้จ่ายเงินที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุน ตามแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี ดังนี้

(1) ค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง

(2) ค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง

(3) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

(4) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

(5) ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง

(6) ค่าใช้จ่ายอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดมาตรฐานค่าใช้จ่ายเพื่อให้พรรคการเมืองดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ 35 ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาอนุมัติจัดสรรเงินโดยคำนึงถึงแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมืองตามข้อ 34 โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนการเบิกจ่ายเงิน

ให้เลขานุการคณะกรรมการกองทุนแจ้งให้พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินทราบ เพื่อดำเนินการเบิกจ่าย ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหมวด 5

ข้อ 36 ให้ลดหรือเลิกการจัดสรรเงินสนับสนุนตามข้อ 28 แก่พรรคการเมืองตามสัดส่วนและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกัน ให้ลดเงินสนับสนุนพรรคการเมืองที่คำนวณได้ตามข้อ 28 ลงครึ่งหนึ่ง

(2) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสามครั้งติดต่อกัน ให้ลดเงินสนับสนุนพรรคการเมืองที่คำนวณได้ตามข้อ 28 ลงสามในสี่

(3) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสี่ครั้งติดต่อกัน ให้เลิกให้เงินสนับสนุนตามข้อ 28 แก่พรรคการเมืองนั้น

เพื่อประโยชน์แห่งข้อนี้ คำว่า “ไม่ได้รับเลือกตั้ง” ให้หมายความรวมถึงการที่พรรคการเมืองไม่ได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ว่าง ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามข้อนี้

เงินสนับสนุนที่ลดหรือเลิกในวรรคหนึ่งให้นำไปสมทบเงินทุนหมุนเวียนของกองทุน

ข้อ 37 ให้พรรคการเมืองดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานประจำปีและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ได้รับการจัดสรร หากมีการเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี พรรคการเมืองจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการกองทุนเห็นชอบก่อนดำเนินการ

ข้อ 38 ให้พรรคการเมืองใช้จ่ายเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีที่ได้รับอนุมัติ และต้องมีหลักฐานการเบิกจ่ายเงินทุกรายการ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

ส่วนที่ 3

การจัดสรรเงินสนับสนุนสมทบแก่พรรคการเมือง

ข้อ 39 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดสรรเงินที่รัฐสมทบแก่พรรคการเมืองที่ได้รับการบริจาคโดยการแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีให้แก่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งปีละหนึ่งร้อยบาทตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 จำนวนร้อยละห้าของจำนวนเงินบริจาคทั้งหมดที่ได้รับจากการแสดงเจตนารวมกัน โดยจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองที่ได้รับการบริจาคตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่รัฐจัดสรรเงินสมทบการบริจาคโดยการแสดงเจตนาไม่เกินกึ่งหนึ่งของวงเงินที่คณะกรรมการกองทุนจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองในปีนั้นตามข้อ 28 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่ได้รับการบริจาคโดยการแสดงเจตนา โดยสมทบเงินให้แก่พรรคการเมืองนั้นเป็นจำนวนห้าบาทต่อการบริจาคโดยแสดงเจตนาทุกหนึ่งร้อยบาท

(2) กรณีที่รัฐจัดสรรเงินสมทบการบริจาคโดยการแสดงเจตนาเกินกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินที่คณะกรรมการกองทุนจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองในปีนั้นตามข้อ 28 ให้คณะกรรมการกองทุน

ลดการจัดสรรเงินเป็นสัดส่วนกันให้แก่พรรคการเมือง ต่อเงินบริจาคที่ได้รับโดยการแสดงเจตนาทุก
หนึ่งร้อยบาท

ข้อ 40 ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งวงเงินจัดสรรที่รัฐจัดสรรเงิน
สนับสนุนสมทบตามมาตรา 76 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
2550 ให้แก่พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรทราบ

ให้พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรตามวรรคหนึ่งจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี
และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี เพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนสมทบจากกองทุนในรอบปียื่นต่อ
คณะกรรมการการเลือกตั้งตามวงเงินที่ได้รับการจัดสรร และมาตรฐานค่าใช้จ่าย ภายในระยะเวลาที่
คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาอนุมัติแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใ้
จ่ายเงินประจำปี ของพรรคการเมือง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนการเบิก
จ่ายเงิน

ให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนดำเนินงานตามกำหนดระยะเวลา หลักเกณฑ์
และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 37 และข้อ 38

ในกรณีที่พรรคการเมืองไม่ดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี และ
แผนการใช้จ่ายเงินประจำปีภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคสอง ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นไม่
ประสงค์จะขอรับเงินสนับสนุนและให้เงินดังกล่าวตกเป็นของกองทุนตามข้อ 7 (8)

ส่วนที่ 4

การจัดสรรเงินสนับสนุนอื่นแก่พรรคการเมือง

ข้อ 41 คณะกรรมการกองทุนอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในเรื่อง
ต่อไปนี้

- (1) ค่าไปรษณียากร
- (2) ค่าโทรศัพท์ หรือค่าโทรคมนาคมอื่น
- (3) การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง
- (4) ค่าเช่าสำนักงานพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมือง
- (5) ค่าสาธารณูปโภค

(6) ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง หรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง

(7) การอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร

ข้อ 42 การสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองตามข้อ 41 ในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และจำนวนค่าใช้จ่าย ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด โดยให้ค่านึงถึงค่าใช้จ่ายที่เป็นจริงของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย

ข้อ 43 พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับเงินสนับสนุนในส่วนนี้ต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(2) เป็นพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งล่าสุด หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

(3) เป็นพรรคการเมืองที่ไม่ได้รับการจัดสรรเงินเป็นรายปีตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ในส่วนที่ 2 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

(4) เป็นพรรคการเมืองที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุนภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

หมวด 5

หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ข้อ 44 เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติเห็นชอบการอนุมัติการจัดสรรเงินประจำปีให้แก่พรรคการเมืองตามหมวด 4 แล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดทำแบบอนุมัติการจัดสรรเงินจำนวนสามชุด เสนอเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการกองทุนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายพิจารณาลงนาม

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ส่งพรรคการเมืองหนึ่งชุด และเก็บไว้ที่ฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสองชุด

แบบอนุมัติการจัดสรรเงินให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 45 ให้พรรคการเมือง เปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารกรุงไทย ประเภทออมทรัพย์ ชื่อบัญชี "พรรค.....(ชื่อพรรคการเมือง).....(กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง)" และแจ้งเลขที่บัญชีพร้อมผู้มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงิน จำนวนสามคน ซึ่งมีเงื่อนไขในการเบิกจ่ายเงินจำนวนสองในสามคน ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

ข้อ 46 ให้พรรคการเมืองจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีเป็นรายงวด งวดละสามเดือน ตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 47 ให้พรรคการเมืองยื่นคำขอเบิกจ่ายเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีตามข้อ 46 พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการเบิกเงิน ดังนี้

(1) แผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของพรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนรายงวด

(2) สำเนาแบบอนุมัติการจัดสรรเงิน

(3) รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนประจำงวดที่ผ่านมาตามข้อ 53

เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำขอเบิกจ่ายเงินจากพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารตามข้อ 45 โดยเร็ว

ข้อ 48 เมื่อพรรคการเมืองได้รับเงินจากกองทุนเรียบร้อยแล้ว ให้พรรคการเมืองออกใบเสร็จรับเงินของพรรคการเมืองนั้น ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองได้รับหนังสือแจ้งการโอนเงิน

ข้อ 49 ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือผู้ที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมอบหมาย เป็นผู้อนุมัติให้ดำเนินการและจ่ายเงินที่ได้เบิกจ่ายจากกองทุน

ข้อ 50 พรรคการเมืองที่ได้เบิกจ่ายจากกองทุน ต้องจัดทำบัญชีให้เป็นไปตาม มาตรา 44 มาตรา 45 มาตรา 46 และมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองพ.ศ.2550 และต้องมีหลักฐานการจ่ายเงินทุกรายการที่ได้รับอนุมัติ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

ข้อ 51 ให้พรรคการเมืองจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์เพื่อควบคุมทรัพย์สินที่เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ 52 ให้พรรคการเมืองจัดทำรายงานเงินคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ได้รับการจัดสรรให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และแจ้งให้นายทะเบียนทราบพร้อมนำส่งเงินเหลือจ่ายดังกล่าวพร้อมดอกผลคืนกองทุนภายในเดือนมกราคมของปีถัดไป ตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

หมวด 6

การรายงานการใช้จ่ายเงิน

ข้อ 53 ให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนตามหมวด 4 จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนประจำงวดที่ผ่านมาตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด เพื่อประกอบการเบิกจ่ายเงินในงวดต่อไป

ข้อ 54 ให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหมวด 4 ส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด พร้อมสำเนาหลักฐานการจ่ายเงินที่หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่หัวหน้าพรรคการเมืองมอบหมายเป็นหนังสือและเหรียญพรรคการเมืองลงนามรับรองสำเนาถูกต้องทุกแผ่น

เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น

หมวด 7

การตรวจสอบ และการติดตามประเมินผล

ข้อ 55 คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามข้อ 35

ข้อ 56 ให้คณะอนุกรรมการตามข้อ 55 จัดทำแผนการตรวจสอบการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานประจำปีและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามข้อ 35 รวมทั้งตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองตามข้อ 54 ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ข้อ 57 ให้พรรคการเมืองแจ้งกำหนดการประชุม อบรม สัมมนา ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ ก่อนการดำเนินงานอย่างน้อยสิบห้าวัน

กรณีการจัดพิมพ์เอกสารสิ่งพิมพ์ ที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุน ให้พรรคการเมืองแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบก่อนดำเนินการแจกจ่าย

ข้อ 58 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน และของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยอย่างน้อยจะต้องทำการติดตามประเมินผล ดังต่อไปนี้

- (1)ด้านประสิทธิผลการดำเนินงาน
- (2)ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน
- (3) ด้านการสนองประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อ 59 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน และของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมา เสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนสิงหาคมของปีถัดไป

ข้อ 60 คณะกรรมการกองทุนอาจจัดให้มีระบบแรงจูงใจ ให้แก่พรรคการเมืองที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานในระดับดีเด่น เพื่อเป็นแรงจูงใจให้พรรคการเมืองใช้จ่ายเงินเป็นไปตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

หมวด 8

การเรียกคืนเงินสนับสนุน

ข้อ 61 พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามหมวด 4 อาจถูกเรียกคืนเงินสนับสนุนพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังนี้

(1) ไม่ดำเนินการตามมาตรา 44 มาตรา 45 มาตรา 46 หรือมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(2) ไม่ดำเนินการตามมาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(3) ใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(4) เมื่อปรากฏว่าพรรคการเมืองมีเหตุให้นายทะเบียนพิจารณาประกาศให้สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองหรือมีคำสั่งเลิกพรรคการเมือง

(5) เมื่อปรากฏว่าพรรคการเมืองมีเหตุให้นายทะเบียนหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามหมวด 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(6) ไม่คืนเงินเหลือจ่ายตามข้อ 52

ข้อ 62 เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดที่มีเหตุตามข้อ 61(1) ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนในปีที่มีเหตุตามข้อ 61(1) ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) กรณีลงบัญชีไม่ถูกต้องตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ให้เรียกคืนเงินสนับสนุนตามจำนวนเงินที่ลงบัญชีของพรรคการเมืองหรือบัญชีของสาขาพรรคการเมืองไม่ถูกต้อง พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายให้แก่กองทุน

(2) กรณีพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองไม่ดำเนินการตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ให้เรียกคืนเงินสนับสนุนตามจำนวนเงินที่ได้เบิกจ่ายจากกองทุนในปีที่มีเหตุดังกล่าวทั้งหมด พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายให้แก่กองทุน

(3) กรณีพรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการตามมาตรา 47 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายให้แก่กองทุน เว้นแต่ในกรณีที่พรรคการเมืองได้ดำเนินการแล้วมีเหตุบกพร่องผิดพลาดที่ไม่ใช่สาระสำคัญหรือมีเหตุสมควรอื่นใด นายทะเบียนอาจพิจารณาการเรียกคืนเงินสนับสนุนพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายดังกล่าวตามที่เห็นสมควรก็ได้ ทั้งนี้ การพิจารณาโทษทางปกครองให้ดำเนินการตามมาตรา 123 และมาตรา 124 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

ให้นายทะเบียนแจ้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ส่งคืนเงินสนับสนุนให้แก่กองทุนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้ง

ข้อ 63 เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนไม่ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานประจำปีและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี ตามมาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนที่ได้ใช้จ่ายไม่ถูกต้องซึ่งได้เบิกจ่ายจากกองทุนในปีที่มีเหตุพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายคืนให้แก่กองทุนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้ง

ข้อ 64 เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนไม่ใช่จ่ายเงินให้เป็นไปตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนที่ใช้จ่ายไม่ถูกต้องซึ่งได้เบิกจ่ายจากกองทุนในปีที่มีเหตุพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายคืนให้แก่กองทุนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ข้อ 65 เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองมีเหตุตามข้อ 61 (4) และ (5) ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้พรรคการเมืองนั้นระงับการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินตามแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี และให้พรรคการเมืองนั้นส่งคืนเงินสนับสนุนที่เหลือจากการใช้จ่ายต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งพร้อมกับรายงานการใช้จ่ายเงินตามแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้พรรคการเมืองที่มีเหตุตามข้อ 61 (4) และ (5) ไม่สิ้นสภาพหรือไม่เลิกหรือไม่ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว แต่กรณีให้พรรคการเมืองนั้นสามารถเบิกจ่ายเงินที่ได้ส่งคืนตามวรรคหนึ่งและเงินคงเหลือที่ยังมิได้เบิกจ่ายในปีนั้น ทั้งนี้ พรรคการเมืองดังกล่าวต้องดำเนินการตามแผนการดำเนินงานประจำปีและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีที่เคยได้รับการอนุมัติ และต้องอยู่ภายในปีที่ได้รับการอนุมัติด้วย

ข้อ 66 เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดไม่คืนเงินเหลือจ่ายตามข้อ 61 (6) ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินเหลือจ่ายพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายให้แก่กองทุนตามที่พรรคการเมืองรายงานไว้ตามข้อ 52 ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ข้อ 67 กรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการตามที่นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนตามหมวด 8 ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินคดีแพ่ง

ข้อ 68 พรรคการเมืองใดไม่คืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนตามหมวด 8 ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นร่วมรับผิดชอบขอชดใช้เงินคืนแก่กองทุนอย่างลูกหนี้ร่วม

ข้อ 69 พรรคการเมืองใดไม่คืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนตามหมวด 8 ให้เป็นเหตุให้ถูกชะลอการเบิกจ่ายเงินตามหมวด 9

หมวด 9

หลักเกณฑ์ และวิธีการชะลอการเบิกจ่ายเงินให้แก่พรรคการเมือง

ข้อ 70 เงินที่จัดสรรให้แก่พรรคการเมืองมีเหตุให้ถูกชะลอการเบิกจ่ายเงินด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อปรากฏว่าพรรคการเมืองที่ถูกเรียกคืนเงิน ตามข้อ 61 (1) (2) (3) หรือ (6) ไม่คืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด
- (2) เมื่อปรากฏว่าพรรคการเมืองอยู่ในระหว่างการพิจารณาสั่งสิ้นสภาพหรือเลิกหรือยุบพรรคการเมืองของนายทะเบียนหรือศาลรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณี
- (3) เมื่อมีเหตุอื่นใดอันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่กองทุน

ข้อ 71 การชะลอการเบิกจ่ายเงินให้แก่พรรคการเมืองใดตามข้อ 70 ให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการกองทุนมีมติจนถึงวันที่พรรคการเมืองนั้นจะปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือไม่มีเหตุให้ถูกชะลอการเบิกจ่ายเงิน

การชะลอการเบิกจ่ายเงินตามวรรคหนึ่ง ให้ชะลอการเบิกจ่ายเงินในงวดที่มีเหตุหรืองวดต่อไปแล้วแต่กรณี

ข้อ 72 กรณีที่พรรคการเมืองใดที่ถูกชะลอการเบิกจ่ายเงินตามข้อ 70 ข้ามปีปฏิทินที่ได้รับการจัดสรรเงินในปีนั้น ให้เงินที่ถูกชะลอดังกล่าวตกเป็นของกองทุน

ข้อ 73 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามประกาศนี้ กรณีเมื่อมีเหตุอันอาจเป็นเหตุให้พรรคการเมืองถูกชะลอการเบิกจ่ายเงินตามข้อ 70 ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการดังนี้

- (1) กรณีเป็นเหตุแห่งการชะลอการเบิกจ่ายเงินตามข้อ 70 ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุดังกล่าวพร้อมความเห็นเสนอคณะกรรมการกองทุนพิจารณาโดยเร็ว
- (2) เมื่อคณะกรรมการกองทุนมีมติให้ชะลอการเบิกจ่ายเงินให้แก่พรรคการเมืองใดตาม (1) แล้วให้แจ้งเหตุและวันเริ่มชะลอการเบิกจ่ายเงินให้พรรคการเมืองนั้นทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการกองทุนมีมติ

บทเฉพาะกาล

ข้อ 74 ให้บรรดาประกาศ คำสั่ง มติคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมติของ คณะกรรมการกองทุน ที่ออกตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2551 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ลง วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีประกาศ คำสั่ง หรือมติตามประกาศนี้

ประกาศณวันที่ กันยายนพ.ศ. 2554

(นายอภิชาติ สุจริตกุล)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ภาคผนวก ค

ประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

เรื่องกำหนดแบบการขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองพ.ศ. 2554

ด้วยบทบัญญัติมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 มาตรา 76 มาตรา 77 และมาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจัดทำแผนการดำเนินงาน และแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละปียื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 12 (9) ข้อ 32 และข้อ 40 ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่องกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองพ.ศ. 2554 ลงวันที่ 22 กันยายนพ.ศ. 2554 ประกอบกับมติคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ครั้งที่ 9/2554 (136) เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2554 คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจึงออกประกาศ ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง กำหนดแบบการขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก

(1) ประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง แบบการขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 21 เมษายน 2551

(2) ประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง แบบการขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2551

ข้อ 4 ให้พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามมาตรา 75 และหรือเงินสนับสนุนสมทบตามมาตรา 76 ใช้แบบการขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ดังต่อไปนี้

แบบ กพก. 1   แบบหนังสือขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง

แบบ กพก. 2   แบบแผนยุทธศาสตร์ระยะ 4 ปี

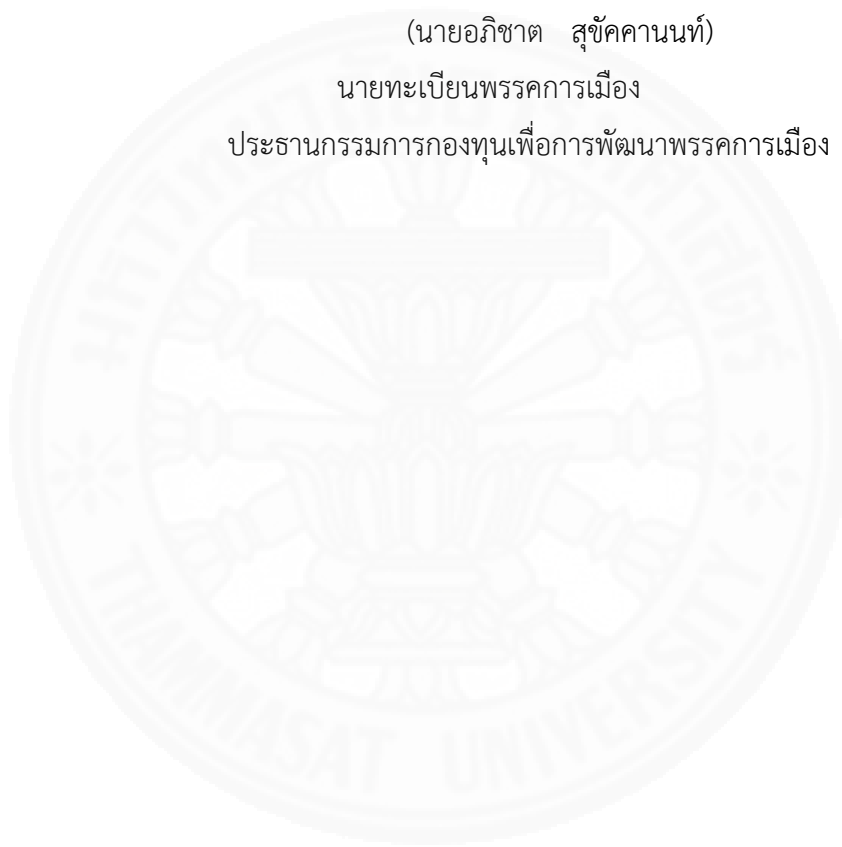
แบบ กพก. 3   แบบสรุปหน้างบประมาณตามแผนการดำเนินงาน ประจำปี พ.ศ. ....

- แบบ กพก. 4   แบบแผนการดำเนินงาน ประจำปี พ.ศ. ....
- แบบ กพก. 5   แบบโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง
- แบบ กพก. 6   แบบแผนการใช้จ่ายเงิน ประจำปี พ.ศ. ....
- ประกาศณวันที่กันยายน พ.ศ. 2554

(นายอภิชาติ สุจริตตานนท์)

นายทะเบียนพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

แบบหนังสือขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง**พรรคการเมือง ชื่อ .....**

ที่ .....

เขียนที่สำนักงานใหญ่พรรค.....

เลขที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง ขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี พ.ศ. ....**กราบเรียน** ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย**
1. แผนยุทธศาสตร์ระยะสี่ปี (แบบ กพก.2)จำนวน ..... แผ่น
  2. สรุบบ้างตามแผนการดำเนินงานประจำปี (แบบ กพก.3)จำนวน ..... แผ่น
  3. แผนการดำเนินงานประจำปี (แบบ กพก.4)จำนวน ..... แผ่น
  4. โครงการเพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน (แบบ กพก.5)จำนวน ..... แผ่น
  5. แผนการใช้จ่ายเงินประจำปี (แบบ กพก.6) จำนวน ..... แผ่น

ข้าพเจ้า ..... หัวหน้าพรรค..... ขอเสนอ

แผนยุทธศาสตร์ระยะสี่ปี แผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี เพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี พ.ศ. .... ดังนี้

1. ขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนเป็นรายปีตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 จำนวน ..... แผ่น จำนวน ..... โครงการ งบประมาณ ..... บาท(.....)

พร้อมขอแจ้งรายการที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 22 กันยายน 2554 ดังนี้

ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... พรรค ..... มี

(1)จำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อรวมกันทั้งประเทศ

จำนวน ..... คะแนน

(2)จำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั้งประเทศ

จำนวน ..... คะแนน

(3)จำนวนสาขาพรรคการเมืองที่มีลักษณะตาม (3.1) – (3.4) จำนวน .....สาขาได้แก่สาขาพรรคการเมืองลำดับที่.....

.....

(3.1) มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสองร้อยคน

(3.2) มีสถานที่ตั้งแยกจากการประกอบกิจการอื่นหรือที่อยู่อาศัยเป็นสัดส่วนและมีผู้ปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมือง

(3.3) มีการดำเนินการตามข้อบังคับพรรคการเมืองในรอบปีก่อนที่จะจัดสรรซึ่งอย่างน้อยต้องมีการประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองหรือการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบการเสนอชื่อบุคคลลงรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชุมคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง

(3.4) มีการให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไปหรือการหาสมาชิกพรรคการเมืองเพิ่มเติม หรือดำเนินกิจการทางการเมืองอื่น

(4)จำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปี รวมจำนวน .....

รวมเป็นเงิน ..... บาท (.....)

2. ขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนสมทบตามมาตรา 76 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550จำนวน ..... แผน จำนวน ..... โครงการ งบประมาณ ..... บาท (.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่ารายการดังกล่าวถูกต้องตามความเป็นจริง

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(.....)

หัวหน้าพรรค.....

แบบแผนยุทธศาสตร์ระยะ 4 ปี
 แผนยุทธศาสตร์ของพรรค.....
 ระยะ 4 ปี (ตั้งแต่ พ.ศ. .... - พ.ศ. ....)

1. วิสัยทัศน์

.....

2. พันธกิจ

2.1 .....

2.2 .....

2.3 .....

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน	โครงการ
1.	1.	(1) .... (2)	1.1 .... 1.2 .... 1.3	1.1.1 ..... 1.1.2 ..... 1.2.1 ..... 1.3.1 .....
2.	2.	(1) .... (2)	2.1 .... 2.2	2.1.1 ..... 2.1.2 ..... 2.2.1 .....

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน	โครงการ
3.	3.	(1) .... (2)	3.1 .... 3.2	3.1.1 ..... 3.1.2 ..... 3.2.1 ..... 3.3.1 .....
4.	4.	(1) .... (2)	4.1 .... 4.2	4.1.1 ..... 4.1.2 ..... 4.2.1 .....
5.	5.	(1) .... (2)	5.1 .... 5.2	5.1.1 ..... 5.1.2 ..... 5.2.1 .....
6.	6.	(1) .... (2)	6.1 .... 6.2	6.1.1 ..... 6.1.2 ..... 6.2.1 .....

แบบสรุปหน้าจบบตามแผนการดำเนินงาน ประจำปี พ.ศ. ....

รายการ	โครงการ (จำนวน)	งบประมาณ (บาท)	ร้อยละ
1. ค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง			
2. ค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง			
3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52			
4. ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง			
5. ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง			
รวม			

แบบโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง

1. พรรคการเมือง.....
2. ชื่อแผนการใช้จ่าย.....
3. ชื่อโครงการ.....ลำดับความสำคัญที่.....
4. ชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ.....
5. หลักการและเหตุผล.....
.....
.....
6. วัตถุประสงค์.....
.....
.....
7. สถานที่ดำเนินการ.....
.....
8. ระยะเวลาดำเนินการรวม.....วัน
เริ่มวันที่..... สิ้นสุดวันที่.....
9. ตัวชี้วัดความสำเร็จ.....
.....
10. ผลสำเร็จที่คาดว่าจะได้รับ
  - 1) .....
  - 2) .....
  - 3) .....
11. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
  - 1) .....
  - 2) .....
  - 3) .....
  - 4) .....

12.งบประมาณรายจ่ายของโครงการ

เป้าหมาย/กิจกรรม (ระบุรายละเอียดของโครงการลักษณะกิจกรรมเป้าหมาย)	งบประมาณที่ขอตั้ง	เงินสมทบจากแหล่งอื่นๆ	รวม
รวม			

แบบแผนการใช้จ่ายเงิน ประจำปี พ.ศ. ....

ลำดับ ที่	แผนการใช้จ่ายเงิน /โครงการ	งบประมาณ (ทั้งหมด)	งวดที่ 1 (ม.ค. - มี.ค.) งบประมาณ	งวดที่ 2 (เม.ย. - มิ.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 3 (ก.ค. - ก.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 4 (ต.ค. - ธ.ค.) งบประมาณ
1	ค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2 ..... 2. โครงการ..... 2.1 (กิจกรรม)..... 2.2 ..... 2.3					
2	ค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2 ..... 2. โครงการ..... 2.1 (กิจกรรม)..... 2.2					

ลำดับ ที่	แผน /โครงการ	งบประมาณ (ทั้งหมด)	งวดที่ 1 (ม.ค. – มี.ค.) งบประมาณ	งวดที่ 2 (เม.ย. – มิ.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 3 (ก.ค. – ก.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 4 (ต.ค. – ธ.ค.) งบประมาณ
3	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2 ..... 2. โครงการ..... 2.1 (กิจกรรม)..... 2.2					
4	ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยใน พรรคการเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2 ..... 2. โครงการ..... 2.1 (กิจกรรม)..... 2.2					

ลำดับ ที่	แผนค่าใช้จ่าย/โครงการ	งบประมาณ (ทั้งหมด)	งวดที่ 1 (ม.ค. – มี.ค.) งบประมาณ	งวดที่ 2 (เม.ย. – มิ.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 3 (ก.ค. – ก.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 4 (ต.ค. – ธ.ค.) งบประมาณ
5	ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2 ..... 2. โครงการ..... 2.1 (กิจกรรม)..... 2.2					
	รวม					

ภาคผนวก ง

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และ

จำนวนค่าใช้จ่าย

ในการสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี 2556

ตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

ด้วยบทบัญญัติมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้มีการสนับสนุนแก่พรรคการเมือง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และจำนวนค่าใช้จ่าย ที่ประกาศกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 236 (1) และ(3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 5 และมาตรา 10 (2) และ(7) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 มาตรา 5 และมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และข้อ 41 ข้อ 42 และข้อ 43 ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 22 กันยายน 2554 ประกอบมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ 115/2555 เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2555 คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศไว้ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และจำนวนค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี 2556 ตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับเงินสนับสนุนตามประกาศนี้จะต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

(2) เป็นพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งล่าสุด หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

(3) เป็นพรรคการเมืองที่ไม่ได้รับการจัดสรรเงินเป็นรายปีตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

(4) เป็นพรรคการเมืองที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุนภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ข้อ 4 การจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี 2556 ตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ให้จัดสรรให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิตามข้อ 3 ภายในวงเงิน 20,800,000.00 บาท (ยี่สิบล้านแปดแสนบาทถ้วน) เฉพาะแต่ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) ค่าไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (2) ค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตของพรรคการเมือง
- (3) ค่าจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง
- (4) ค่าเช่าสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (5) ค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรคการเมือง
- (6) ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง
- (7) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52
- (8) ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง
- (9) ค่าตอบแทนบุคลากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (10) ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม สัมมนาของพรรคการเมือง

ข้อ 5 ในการขอรับการจัดสรรตามข้อ 4 ให้พรรคการเมืองยื่นขอรับการจัดสรรภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ตามแบบและมาตรฐานค่าใช้จ่ายการสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี 2556 ท้ายประกาศนี้

ข้อ 6 ในการใช้จ่ายเงินที่ได้รับสนับสนุนพรรคการเมืองจะต้องดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานประจำปีและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี ที่ได้ยื่นตามข้อ 5 และหากมีการเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี ให้แจ้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเห็นชอบก่อนดำเนินการ

ข้อ 7 การใช้จ่ายเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองต้องมีหลักฐานการเบิกจ่ายเงินทุกรายการ

ข้อ 8 กรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามข้อ 4 แล้ว และมีเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาประกาศให้สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง หรือมีคำสั่งเลิกพรรคการเมือง หรือมีเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามหมวด 4 แห่งพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 อาจถูกเรียกคืนเงินสนับสนุน และชะลอการเบิกจ่ายเงินให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหมวด 8 และหมวด 9 ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 22 กันยายน 2554

ข้อ 9 หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงิน การรายงานการใช้จ่ายเงิน และการตรวจสอบและการติดตามประเมินผล ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 ลงวันที่ 22 กันยายน 2554

ข้อ 10 ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามประกาศนี้

ประกาศณวันที่ตุลาคมพ.ศ. 2555

(นายอภิชาติ สุจริตานนท์)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

แบบและมาตรฐานค่าใช้จ่ายการสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี 2556

แบบทำยประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และจำนวนค่าใช้จ่ายในการสนับสนุน

พรรคการเมือง ประจำปี 2556 ตามมาตรา 81

แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

- แบบ ผกพ. 1   แบบหนังสือขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง
- แบบ ผกพ. 2   แบบสรุปหน้างบบตามแผนการดำเนินงาน ประจำปี พ.ศ. ....
- แบบ ผกพ. 3   แบบโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง
- แบบ ผกพ. 4   แบบแผนการดำเนินงาน ประจำปี พ.ศ. ....
- แบบ ผกพ. 5   แบบแผนการใช้จ่ายเงิน ประจำปี พ.ศ. ....
- หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี 2556

แบบหนังสือขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองประจำปี 2556

ตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

พรรคการเมือง ชื่อ .....

ที่ .....

เขียนที่สำนักงานใหญ่พรรค.....

เลขที่ .....

.....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง ขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ประจำปี พ.ศ. ....

เรียน ประธานกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สรุปลงบตามแผนการดำเนินงานประจำปี (แบบ ผกพ.2) จำนวน ..... แผ่น

2. โครงการเพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน (แบบ ผกพ.3) จำนวน ..... แผ่น

3. แผนการดำเนินงานประจำปี (แบบ ผกพ.4) จำนวน ..... แผ่น

4. แผนการใช้จ่ายเงินประจำปี (แบบ ผกพ.5) จำนวน ..... แผ่น

ข้าพเจ้า.....หัวหน้าพรรค.....

ขอเสนอแผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี เพื่อขอรับการ
จัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี
พ.ศ. .... จำนวน ..... แผ่น จำนวน ..... โครงการ งบประมาณ ..... บาท
(.....)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

หัวหน้าพรรค.....

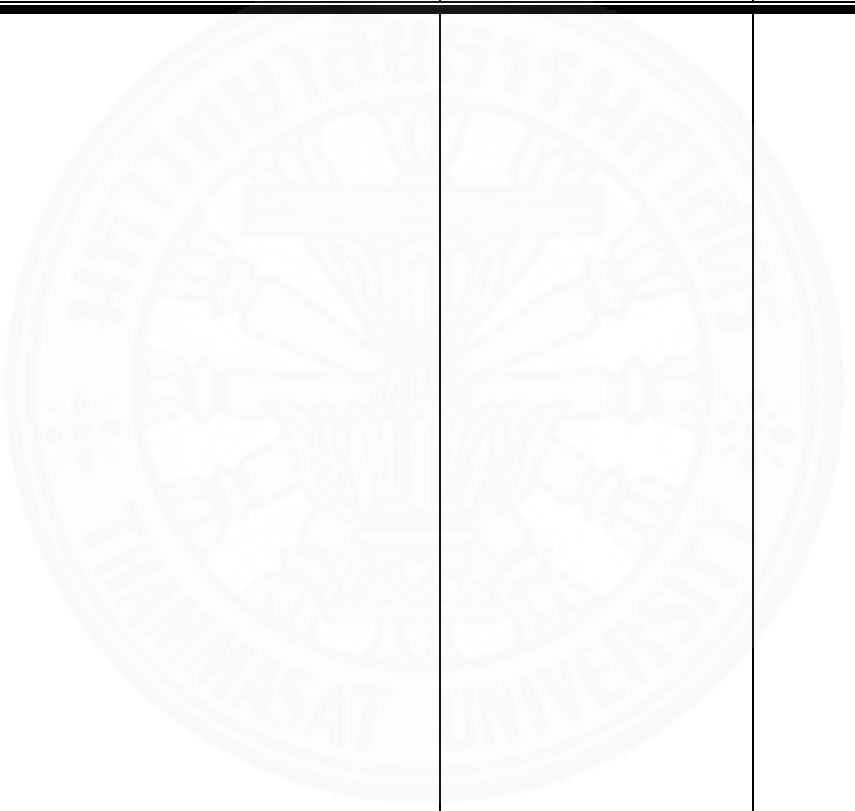
แบบสรุปหน้าจบบตามแผนการดำเนินงาน ประจำปี พ.ศ. ....

รายการ	โครงการ (จำนวน)	งบประมาณ (บาท)
1. แผนค่าไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง		
2. แผนค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตของพรรคการเมือง		
3. แผนค่าจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง		
4. แผนค่าเช่าสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง		
5. แผนค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรคการเมือง		
6. แผนค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง		
7. แผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52		
8. แผนค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง		
9. แผนค่าตอบแทนบุคลากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง		
10. แผนค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม สัมมนาของพรรคการเมือง		
รวม		

แบบโครงการเพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง

1. พรรคการเมือง.....
2. ชื่อแผน.....
3. ชื่อโครงการ.....ลำดับความสำคัญที่.....
4. ชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ.....
5. หลักการและเหตุผล.....
.....
.....
6. วัตถุประสงค์.....
.....
.....
.....
7. สถานที่ดำเนินการ.....
.....
8. ระยะเวลาดำเนินการรวม.....วัน
เริ่มวันที่..... สิ้นสุดวันที่.....
9. ตัวชี้วัดความสำเร็จ.....
.....
10. ผลสำเร็จที่คาดว่าจะได้รับ
  - 1) .....
  - 2) .....
  - 3) .....
11. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
  - 1) .....
  - 2) .....
  - 3) .....
  - 4) .....

12.งบประมาณรายจ่ายของโครงการ

<p>เป้าหมาย/กิจกรรม (ระบุรายละเอียดของโครงการลักษณะกิจกรรมเป้าหมาย)</p>	<p>งบประมาณที่ขอตั้ง</p>	<p>เงินสมทบจากแหล่ง อื่นๆ</p>	<p>รวม</p>
			
<p>รวม</p>			

แบบแผนการดำเนินงาน ประจำปี พ.ศ. ....

ลำดับ ที่	แผน/โครงการ	ระยะเวลาดำเนินการ												งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ	
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
1	แผนค่าไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง															
	1.โครงการ.....															
2	แผนค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตของพรรคการเมือง															
	1.โครงการ.....															
3	แผนค่าจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง															
	1.โครงการ.....															
4	แผนค่าเช่าสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง															
	1.โครงการ.....															
5	แผนค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรคการเมือง															
	1.โครงการ.....															
6	แผนค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง															

ลำดับ ที่	แผน/โครงการ	ระยะเวลาดำเนินการ												งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ	
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
	1.โครงการ.....															
7	แผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา52															
	1.โครงการ.....															
8	แผนค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง															
	1.โครงการ.....															
9	แผนค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่หรือการดำเนิน กิจกรรมอื่นๆของสาขาพรรคการเมือง															
	1.โครงการ.....															
10	แผนค่าใช้จ่ายบุคลากรของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง															
	1.โครงการ.....															
11	แผนค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมสัมมนาของพรรคการเมือง															
	1.โครงการ.....															
รวม																

แบบแผนการใช้จ่ายเงิน ประจำปี พ.ศ. ....

ลำดับ ที่	แผน /โครงการ	งบประมาณ (ทั้งหมด)	งวดที่ 1 (ม.ค. – มี.ค.) งบประมาณ	งวดที่ 2 (เม.ย. – มิ.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 3 (ก.ค. – ก.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 4 (ต.ค. – ธ.ค.) งบประมาณ
1	แผนค่าไปรษณียากรของสำนักงานใหญ่พรรค การเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2					
2	แผนค่าจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรค การเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2					
3	แผนค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตของพรรค การเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2					

ลำดับ ที่	แผนค่าใช้จ่าย/โครงการ	งบประมาณ (ทั้งหมด)	งวดที่ 1 (ม.ค. - มี.ค.) งบประมาณ	งวดที่ 2 (เม.ย. - มิ.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 3 (ก.ค. - ก.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 4 (ต.ค. - ธ.ค.) งบประมาณ
4	แผนค่าเช่าสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2					
5	แผนค่าเช่าสำนักงานสาขาพรรคการเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2					
6	แผนค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2					

ลำดับ ที่	แผนค่าใช้จ่าย/โครงการ	งบประมาณ (ทั้งหมด)	งวดที่ 1 (ม.ค. - มี.ค.) งบประมาณ	งวดที่ 2 (เม.ย. - มิ.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 3 (ก.ค. - ก.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 4 (ต.ค. - ธ.ค.) งบประมาณ
7	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2					
8	แผนค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่พรรค การเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2					
9	แผนค่าตอบแทนบุคลากรของสำนักงานใหญ่ พรรคการเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2					

ลำดับ ที่	แผนค่าใช้จ่าย/โครงการ	งบประมาณ (ทั้งหมด)	งวดที่ 1 (ม.ค. - มี.ค.) งบประมาณ	งวดที่ 2 (เม.ย. - มิ.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 3 (ก.ค. - ก.ย.) งบประมาณ	งวดที่ 4 (ต.ค. - ธ.ค.) งบประมาณ
10	แผนค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม สัมมนาของ พรรคการเมือง 1. โครงการ..... 1.1 (กิจกรรม)..... 1.2					
	รวม					

ชื่อ	นางสาวอภิสรรา ผดุงเจริญ
วันเดือนปีเกิด	8 มิถุนายน 2532
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประสบการณ์ทำงาน	พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2555 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2555 – พ.ศ. 2553 นักประชาสัมพันธ์ โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา

